

SZEPTEMBER—OKTÓBER

ERDÉSZETI LAPOK

LXXV. ÉVF.

AZ ORSZÁGOS ERDÉSZETI EGYESÜLET

KÖZLÖNYE

9—10. FÜZET.

KIADJA: AZ ORSZÁGOS ERDÉSZETI EGYESÜLET

Megindították 1862-ben WAGNER KÁROLY és DIVALD ADOLF

Felelős szerkesztő

BIRÓ ZOLTÁN

Megjelenik minden hó 15-én.

Előfizetési díj 1936. évre 24 P, erdészeti altiszteknek 12 P.

Az Országos Erdészeti Egyesület tagjai a tagjárulékok fejében kapják.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapesten, Lipótváros, Alkotmány-utca 6. sz. II. emelet

A lap irányával nem ellenkező hirdetések mérsékelt díjért közöltnének.

(Telefon : 1-237-22.)

A Magyar Erdőbirtokosok Faértékesítő Rt. levele az Országos Erdészeti Egyesület igazgató-választmányához.

*Az Országos Erdészeti Egyesület Tökintetes Igazgató-
választmányának.*

Budapest.

Az Erdészeti Lapok, mint az Országos Erdészeti Egyesület hivatalos közlönyének VIII. füzeté 664. oldalán többek között az foglaltatik, hogy vállalatunk, amikor 1936 július 14-én a magyar erdőbirtokosokhoz egy körlevelet intézett, nem az abban részes birtokosok aláírásával küldte szét a körlevelet, hanem a felhívás a vállalat nevében történt.

A kérdéses körlevél utolsóelőtti bekezdésében világosan utalás történik, hogy „azon erdőbirtokos urak megbízásából történt a körlevél szétküldése, akik a fenti célra netán alakítandó ezen új vállalat létrehozását tervezték“. A szétküldött körlevél szövegében ismételt utalás történik arra, hogy a létesíteni szándékolt új szerv a Magyar Erdőbirtokosok Faértékesítő r.-t.-től függetlenül, mint egy külön új vállalat tervezetett és pedig kifejezetten nyereszkeskedési szándék nélkül (lásd körlevél 2-ik oldal utolsó bekezdésének 2-ik sorát).

Ennélfogva leszögezzük azt, hogy az Egyesület Közlönyében megjelent ismertetés és a hivatkozott körlevél lényeges tartalma egymást — sajnos — nem fedi.

Kénytelenek vagyunk megállapítani, hogy az Erdészeti Lapokban foglalt ismertetés nem tett jó szolgálatot a magyar erdőgazdaság egyetemes érdekének, amidőn a kérdéses körlevelet nem híven kommentálva megnehezíti azon egységes állásfoglalást, amelyet a Földművelésügyi Minisztérium a kérdés sikeres rendezésének előfeltételeként ismételt hangsúlyozott és amelynek ismeretében bíztak meg bennünket nemcsak a vállalatunkban érdekelt egyes erdőbirtokosok, hanem a vállalaton kívülálló több erdőbirtokos is.

Minden félreértés elkerülése céljából világosan hangsúlyozzuk, hogy akkor, amidőn az új szerv létrehozását a megbízó birtokosok felkérésére vállalatunk a Földművelésügyi Minisztérium intenciójának megfelelően elősegíteni igyekezett, hivatalos helyen is hangsúlyozottan bejelentette, hogy annak tevékenységében résztvenni nem kívánt.

Budapest, 1936 augusztus 25-én.

Kiváló tisztelettel:

Magyar Erdőbirtokosok Faértékesítő Részvénytársasága.

Szinay s. k.

Véssey s. k.

mint az O. E. E. rendes tagja.

A Magyar Erdőbirtokosok Faértékesítő Rt. levele az Országos Erdészeti Egyesület elnökéhez.

Méltóságos

báró Waldbott Kelemen úrnak,

mint az Országos Erdészeti Egyesület elnökéhez

Budapest.

Az Országos Erdészeti Egyesület hivatalos közlönyének az Erdészeti Lapoknak 1936. évi VIII. füzetében, a 664-ik oldalon, vállalatunkra vonatkozó közlemény jelent meg.

Kérjük Méltóságodat, mint az Országos Erdészeti Egyesület elnökét, méltóztassék elrendelni, hogy az Egyesület igen tisztelt Igazgatóválasztmányához intézett és ide-

csatolt helyreigazító soraink az Erdészeti Lapok legközelebb megjelenő példányában, ugyanazon helyen teljes szövegében közzététessék.

Mint az Országos Erdészeti Egyesület rendes tagja mély tisztelettel kérjük azt is, hogy a t. Igazgatóválasztmányhoz intézett ugyanezen beadványunkat a legközelebbi igazgatóválasztmányi ülésen teljes szövegében felolvastatni méltóztassék.

Fogadja Méltóságod őszinte tiszteletünk nyilvánítását.
Budapest, 1936 augusztus 25.

Magyar Erdőbirtokosok Faértékesítő Rt.

Szinay s. k.

Véssey s. k.

budapesti bej. cég ügyis mint az Országos Erdészeti
Egyesület rendes tagja.

A szerkesztő válasza.

Legelső kijelentésem az, hogy a közvéleményt minden választmányi határozat nélkül is hoztam volna a vállalat kívánságára ugyanezen a helyen, dacára annak, hogy nem helyreigazító közlemény.

Egy szóval sem állítottam mást, mint azt, hogy a körlevelet a vállalat cégjegyezte, illetőleg a vállalat írta alá.

Ez pedig a valóságot 100%-ig fedi.

Hogy nem tartottam sikerültnek a közrebocsátásnak ezt a módját, annak elsősorban az az oka, hogy a napi sajtóban épen a körlevélre való utalással már az *augusztusi füzetünk megjelenése* előtt elég erősen bíráló és támadó cikkek jelentek meg az alakítani tervezett vállalkozással szemben.

Azt hiszem, nem az ellenséges szándék és az ártani akarás jele az, ha egy jelenséget olyannak minősítek, ami reményt nyújt a kívánatos egységes front megszületésére és ép ilyen kevéssé támadó az, ha feltétlenül szükségesnek tartom, hogy a felvetett gondolat ne maradjon meddő.

Azt hiszem, aki elfogulatlanul olvassa a bírálatot tartalmazó 2 és ¼ sort („nem értünk egyet a körlevél sokhelyütt téves indokolásával és véleményünk szerint nem teljesen altruisztikus célkitűzésével sem”), az a kritikában sem találhat bántót.

A helyzet t. i. az, hogy a körlevélben foglalt tervezet és annak indokolása több tekintetben nem fedik az egyesület igazgatóválasztmányában, — mondhatnám kompromisszumszerűleg, — létrejött és a miniszterium előtt fekvő határozatot.

Másrészről az egyesület Elnöke a kérdéses felhívást megelőzőleg már hónapokon át tárgyalta a Miniszteriummal a még fennálló ellentéteknek egy a min. vezetésével tartandó tárgyaláson leendő áthidalása ügyében.

Ezért nem tarthattam időszerűnek és indokoltnak sem azt, hogy az érdekeltek egy része már előre lekösse magát valamilyen állásfoglalás mellett.

Egyébként is a vállalat vezérigazgatójának a választmányi ülésen elhangzott felszólalásából kivehetőleg a legélesebb kifogás tárgyát a „véleményünk szerint nem teljesen altruisztikus célkitűzés” kitétele váltotta ki.

Őszintén megvallom, hogy az elgondolásnak abban a részében, amellyel a 200.000 pengő alaptőke után várható haszonról lemond, a magam részéről nem láttam altruizmust, hanem igenis bölesen megfontolt, igen indokolt és igen célszerű befektetést.

Mert hiszen ennek a jövedelemnek a feláldozásáért ellenértékképpen kapja az erdőgazdaság az árvédelem előnyeit. Nem akarok itt számadatokat idézni, csak méltóztassék utána számítani, mit jelent ez a befektetés, illetőleg a befektetésnek áldozatul hozott egy évi kamata azzal az árkülönbséggel szemben, amit a erdőgazdaság az egy évi tűzifatermésen nemcsak a hatóságilag megállapított átvételi árak, de a kereskedelemben ma már nyilvánvalóan dívó felár figyelembe vételével is elér.

Az áldozat talán néhány %-a az elérhető előnynek.

Altruizmust láttam az elgondolásban ott, ahol a vállalkozást kötelezni kívánta arra, hogy az alapításban részt nem vevő birtokosok készleteit is felvásárolja felajánlás esetén.

Nem láttam azonban altruizmust egy másik — véleményem szerint — igen fontos irányban, a fogyasztó felé.

Mert a tervezet teljesen szabad kezét hagyja a termelői ár felé való kialakítása tekintetében.

Azt pedig jól tudjuk, hogy ez a felfelé való alakítás egyes választékoknál a nagykereskedelmi árakban is meghaladja már 10.000 kg-ként a 30 pengőt a Faforgalmi részére megállapított átvételi árakon felül.

Nem ma vetem fel először a gondolatot, amikor ezen a téren a böles mérsékletet ajánlom.

Amikor az árvédelmi szerv létesült, már akkor rámutattam arra, hogy a felfelé korlátozott, illetőleg határhoz kötött áraknak túlzott mértékben való felszorítása a másik nagy rétegnél, a fogyasztónál fog ellenkezést kiváltani és igen veszélyes támadásoknak teheti ki az egész nehezen felépített szerkezetet.

Az 1934. év őszén történtek ezt teljes mértékben igazolták.

Birtokos-résről, félhivatalos helyről sokszor hangzott el a kijelentés, hogy ezekkel az árakkal az erdőgazdaság meg van elégedve s azok mellett, ha nem is túlzott, de mérsékelt jövedelemmel tud dolgozni.

Én azt hiszem, az egész intézménynek, de magának az erdőgazdaságnak sem válnék hátrányára, ha nem forogna joggal közszájon az a panasz, hogy a Faforgalmi részére megállapított eladási áron nem lehet a piacon fát kapni.

Mert ne felejtjük el, hogy a mai termelői árak a megalakulás idején érvényben volt fogyasztói árakból lettek levezetve, és pedig a közbeiktatott kereskedelem hasznának elég mérsékelt elhatárolásával.

Mivel pedig a kereskedőnek is élnie kell, a termelői részről megnyilvánuló árfelemelés 95 percentes valószínűséggel érvényesül a fogyasztó felé.

A fogyasztói árak emelkedését pedig a kormányzat már eleve ki akarta zárni, ami magából az engedélyokirat szövegéből is kitűnik.

Sem ezen a téren, sem a vállalat fenntartásához szükséges minimális famennyiség biztosítása tekintetében nem láttam a tervezetben altruizmust, mert véleményem szerint az altruizmus a magam igényeinek mérséklése, a magam cselekedeteinek olyan módon való irányítása, hogy abból a másik félnek is legyen előnye, vagy legalább is hátránya ne származzék.

Véleményem szerint *egy vállalkozás megalakításánál az, ha az alapításból az altruizmus hiányzik, nem hiba, a lelkiismeret vagy a tisztesség dolgát pedig egyáltalán nem is érinti.*

Éppen ezért nem veheti véleményem szerint sértőnek senki azt, ha egy vállalkozásról azt állapították meg, hogy az „nem teljesen altruista“.

Akárhány nagy vállalatot ismerünk, amely súlyos százezreket áldoz kulturális, jóléti és egyéb közcélokra anélkül, hogy ezirányban a legkisebb kötelezettséget vállalta volna és mégsem fogja egyik sem sértőnek találni magára nézve azt, ha nem minősítik altruista vállalkozásnak.

Büszke volnék arra, ha az E. L. olyan fontos tényező lenne, aminek a közleményeit a napi sajtó átveszi.

Sajnos, a helyzet nem ez, mert még rövid közleményeket sem vesz át a sajtó kérésünkre sem.

Az egyik lap cikkírója pedig kijelentette, hogy „az Önök zöld füzetét még soha se láttam“.

Egyébként a támadó cikkek sorozata jóval az E. L. megjelentése előtt indult meg.

Szükségesnek tartom azonban itt kitérni a vezérigazgató úr részéről a választmányban elhangzott és ugyanebben a füzetben a választmányi jegyzőkönyvben szó szerint hozott felszólalásnak egy és más részére is, amik a lapra vonatkoznak.

Az egyik panasz az volt, hogy az Országos Erdészeti Egyesület hivatalos közlönyében jelent meg a kifogásolt kitétel.

En azt hiszem, mindenki tisztában van azzal, hogy az Egyesület hivatalos állásfoglalását az egyesületi közlemények rovata alatt feljegyzettek tartalmazzák.

Mindenki tisztában van azzal, amit különben a lap első oldala is mutat, hogy a szerkesztésért ki vállalta az egyéni, erkölcsi és sajtójogi felelősséget.

Hiszen felelős szerkesztő gyanánt a tisztelettel alulirott szerepel a lap élén.

Ezt a felelősséget pedig annakidején azzal a kikötéssel vállaltam, hogy a szabad véleménynyilvánítás elé korlátokat nem fognak állítani.

Kívántam ezt azért, mert a multban igen sok keserőséget váltott ki az, hogy a lap bizonyos tekintetben az ellenvéleménynek nem adott helyet.

De kívántam ezt azért is, mert véleményem szerint az Egyesület helyes állásfoglalását sokkal könnyebb előkészíteni, ha mindazokat a kérdéseket, amelyek fontosak s amelyeknél ezt a kérdés természete és a rendelkezésre álló idő megengedik, lehetőleg a nyilvánosság előtt vitatjuk meg, minél több embernek a hozzászólásával.

Ezt a szólásszabadságot 100%-ig érvényesíttettem nemcsak magammal, de másokkal szemben is s véleményem az, hogy enélkül a lap fenntartásának igen kevés értelme volna.

Úgy vélem, hogy nekem, aki azóta, hogy az Egyesület ügyvezetését vállaltam, hivatásszerűleg foglalkozom ezekkel a kérdésekkel, a hivatásommal járó kötelességem az, hogy az ilyen kérdéseket a nyilvánosság előtt is feltárjam.

Jogos vád akkor érhetne, ha az ellenvélemény megnyilvánulása elől a lapot elzártam volna.

Akinek tehát a lap bármely közlése ellen kifogása, észrevétele van, méltóztassék azt megfelelő formában beküldeni és mint eddig, ezután is azon lesznek, hogy az lehetőleg az inkriminált közleményt követő számban napvilágot lásson.

Még egy kitételére kell a vezérigazgató úr választmányi felszólalásának kitérnem és ez az, hogy az Erdészeti Lapok utóbbi számai között alig van, amelyekben a vezérigazgató úr vagy válalata aposztrofálva ne lett volna.

Nem tudok rá visszaemlékezni, hogy csak egyetlen egy közleményben is említettem volna akár a vezérigazgató úr, akár a vállalat nevét.

Tárgyaltam, bíráltam és sokszor el is ítéltem olyan jelenségeket, amelyek a fakeskedelem terén nyilvánultak meg s amelyeket az erdőgazdaság érdekeire sérelmesnek tartottam.

Kétségtelen, hogy olyan esetekben, amikor a vezérigazgató úr vagy vállalata is úgy jártak el, a kifogás ép úgy vonatkozott rájuk, mint bármelyik fakeskedőre.

Éppen úgy módjában és jogában állott azonban neki is, mint bárki másnak, az ellenvéleményét nemcsak megmondani, de érvekkel és adatokkal alátámasztani éppen úgy, mint ahogy én minden alkalommal iparkodom a magam állásfoglalását érvekkel és adatokkal alátámasztani.

A bírálat alól egyikünk sem mentes s a gazdasági élet harcában sebeket adunk és kapunk mindnyájan, akik valamennyire is a nyilvánosság előtt mozgunk.

Nyíltan kijelenthetem azonban azt, hogy soha a bírálatnál más, mint az erdőgazdaságnak általam jogosnak ismert érdeke, nem vezetett, amiért úgy is, mint szerkesztő, úgy is, mint a Krónika írója állom és vállalom a felelősséget.

Allom és vállalom emelt fővel és nyugodt lelkiismerettel.

Bíró Zoltán.

Krónika.

1. A kedvezményes vasúti tarifa.

Lapunk mai számában közöljük a kereskedelemügyi m. kir. miniszter úr rendeletét, amelylyel a tűzifára eddig érvényben volt vasúti szállítási díjkedvezményt további egy év tartamára, 1937. évi augusztus hó 31-ig meghosszabbította.

Biztosan számítottunk a meghosszabbításra s így annál kellemetlenebbül érintett bennünket, amikor 3—4 nappal a kedvezmény lejártá előtt tárgyalásra hívtak bennünket a kereskedelemügyi miniszteriumba, ahol az Államvasút két-féle módosító javaslatot terjesztett elő.

A mi véleményünk az, hogy az ilyen gazdasági intézkedések hatását nem lehet egy év eredményéből elbírálni és

hogy ilyen tekintetben felmerülő javaslatokhoz nem lehet ötletszerűleg az adatok összegyűjtése nélkül teljesen érdemlegesen hozzászólni.

Nem is akarjuk itt a kétféle módosító tervet tárgyalni és ismertetni.

Le akarunk azonban szögezni egyet, az egész magyar erdőgazdaság őszinte hálás köszönetét a kereskedelemügyi m. kir. miniszter úrral szemben, aki teljes mértékben méltányolta az erdőgazdaság kéréseit és mellőzve a múlt évben hónaponként adott meghosszabbítást, egy teljes évre adta meg a további kedvezményt.

Lehetővé tette ez a megoldás nemcsak azt, hogy a magyar erdőgazdaság egy éven át nyugodt biztonsággal tudjon dolgozni és előre számítani, de egyúttal azt is, hogy az ezúton is szaporodó statisztikai adatokból helyesebb képet tudjon nyerni nemcsak a tűzifa forgalmáról, de arról a szerepről is, amit ez a kedvezmény az országos ellátás és az Államvasutak bevételei szempontjából is jelent.

Indokainkat, amelyek az eddigi rendszer fenntartását szükségessé teszik, már elégszer hangsúlyoztuk e helyen s a kérdést most tisztán azért vetettük fel, hogy ennek a köszönetnek, a nagy nyilvánosság előtt is, megfelelő módon kifejezést adhassunk.

2. Az első félév fabehozatali statisztikája és a talpfakérdés.

Mint az utolsó években majdnem mindig, ez évben is a nyers és megmunkált fa foglalja el behozatali kimutatásunkban az első helyet.

21,000.000-t meghaladó értékével ma már, Istennek hála, alatta marad állat-, sőt búzakivitelünknek is, ha azonban a 12 milliót meghaladó papírbehozatalt is hozzászámítjuk, már ismét meghaladja az előbb említett cikkekben elért kivitelek bármelyikének értékét.

A múlt év első felével összehasonlítva, mennyiségben 2580 vasúti kocsirakomány, értékben pedig 5,565.000 pengő emelkedés mutatkozik.

A részletes kimutatást ide iktatjuk.

**Fabehozatalunk mennyisége az 1935. és 1936. évek első felében
10.000 kg kocsirakományokban.**

	1935.	1936.	Az 1935. évvel szemben	
			több	kevesebb
Tüzifa	5417	4290	—	1127
Faszén	1203	1601	398	—
Bányafa	3753	4184	431	—
Gömbölyű fenyőfa	5448	7237	1789	—
Gömbölyű lombfa	724	2330	1606	—
Hegyezett karó	32	54	22	—
Bárdolt fenyőfa	3009	3508	499	—
Vasúti talpfa	177	2734	2557	—
Kádárfa	37	57	20	—
Bognárfa	37	12	—	25
Fűrészelt fenyőfa	11306	12370	1064	—
Fűrészelt lombfa	372	718	346	—
Összesen :	31.515	39.095	8732	1152
Emelkedés : 7580				

**Fabehozatalunk értéke az 1935. és 1936. évek első felében.
Érték 1000 pengőben.**

	1935.	1936.	Az 1935. évvel szemben	
			több	kevesebb
Tüzifa	941	742	—	199
Faszén	693	739	46	—
Bányafa	1137	1416	279	—
Gömbölyű fenyőfa	1819	2956	1137	—
Gömbölyű lombfa	301	1074	773	—
Hegyezett karó	17	29	12	—
Bárdolt fenyőfa	1508	1839	331	—
Vasúti talpfa	64	1477	1413	—
Kádárfa	50	62	12	—
Bognárfa	32	9	—	23
Fűrészelt fenyőfa	8723	10225	1502	—
Fűrészelt lombfa	361	643	282	—
Összesen :	15646	21211	5787	222
Emelkedés : 5565				

Az adatok közül feltűnik elsősorban a tűzifa-behozatal csökkenése, mint bizonyítéka annak, hogy a termelésben beálló csökkenés, vagy emelkedés a tűzifánál csak a következő év kiviteli-behozatali mérlegében jut megnyilvánulásra.

A nyers és feldolgozott műfában, valamint vasúti talpfában mutatkozó erős emelkedés ezzel szemben már bizonyítéka a megcsökkenett magyar termelésnek.

Különösen a talpfa az, amelyiket ennek a különbözetnek a méltatásánál kiemelni kívánunk.

Néhány évvel ezelőtt több ízben intettük és figyelmeztettük az illetékes tényezőket arra, hogy az erősen felfokozott magyar fatermelés a versenytárgyalásra kiírt mennyiséget jóval meghaladó mértékben tudna vasúti talpfát is termelni.

Rámutattunk arra, hogy az akkoriban kiírt csekély mennyiségek nem fedezik a MÁV. és a többi vasutak normális szükségletét.

Felhívtuk a figyelmet arra, hogy az ilyen szükségletek fedezését ideiglenesen elodázni igen, de véglegesen elhagyni nem lehet.

Rámutattunk annak a célszerűségére is, hogy most, amikor a MÁV. minden talpfát telít, semmi akadályja nincs a készletek hosszabb ideig való raktározásának.

Mindezt pedig azért tettük, hogy az illetékes tényezők a többtermelés idején vegyék át a termelhető magyar talpfa-többletet és ne következzen rövidesen be a talpfa-behozatal nagymértékű emelkedése.

A mennyiségben több, mint 1600, az értékben több, mint 2000%-os emelkedés ennek a cikknek a behozatalánál 100%-ig igazolt bennünket.

Természetes következménye volt ez annak az eljárásnak, hogy a MÁV. éppen abban az időben kezdte meg a beszerzések jelentős mértékű emelését, amikor a magyar erdőgazdaság ezirányú termelőképessége a rendkívüli használatok természetszerű apasztása révén jelentékenyen csökkent.

Nem azért hozzuk ezt fel, mintha ezen ma már segíteni lehetne, de azért, hogy a múlt eredményeiből okulhassunk,

mert legalább egy-, egy és félmillióra tesszük azt az összeget, amit ezen a címen a magyar közgazdaság az utolsó években tisztán munkabérekben elveszített.

De a beszerzés mai rendszere és módja ellen is van némi kifogásunk s ezt az alkalmat felhasználjuk arra is, hogy ezt a kifogást szóvátegyük.

Mindnyájan igen jól tudjuk, hogy a talpfakészítésre alkalmas anyag a fanembelileg megfelelő erdőterületeken is csak korlátolt mennyiségben áll rendelkezésre.

Különösen aránytalanul csekély a nagyobb méretek előállításához szükséges vastagabb műfa mennyisége.

Az az arányszám, amilyen mértékben ma az Államvasút a kiírásnál a vastagabb s így nehezebben előállítható talpfaméreteket követeli, nem felel meg a magyar erdők átlagos méret-elosztásának.

A könnyebb, vékonyabb és rövidebb méretekből aránylag nagyobb mennyiséget tudnánk előállítani, mint amennyi így a kiírásokból a magyar termelőknek jut.

Véleményünk szerint ez az eljárás, amit a MÁV. követ, nem teljesen helyes.

Bár teljes mértékben aláírjuk az államvasutnak azt a törekvését, hogy minden szállítója részére lehetőleg azonos arányban kíván a könnyebb és nehezebb méretekből juttatni és ehhez kívánja szabni az ármegállapítást is, mégsem helyeselhetjük azt az eljárást, amelyik ezt az elgondolást a külföldi és belföldi termeléssel szemben egyformán kívánja érvényre juttatni.

Igen sokszor mutattunk már rá arra a nagy különbségre, ami a belföldi és külföldi termelések között nemcsak az erdők egészen más elhelyezkedési módjában, de a használatra kerülő erdők minőségében mutatkozó nagy különbség következtében is van.

Ezt a kérdést itt most nem is kívánjuk érinteni.

Nem tarthatjuk azonban indokoltnak azt, hogy könnyebb, kisebb méretű talpfa-választékokat rendeljen az Államvasút külföldről olyan esetben is, amikor ezeknek legnagyobb részét még tudná a belföldi termelés fedezni.

Véleményünk szerint a két eljárást illetően a két felfogást egészen jól össze lehet egyeztetni.

Tartsa meg a MÁV. továbbra is a mai %-arányos beosztású megrendelési rendszert, de vállaljon kötelezettséget arra, hogy a magyar termelés által a könnyebb választékokból előállítandó többleteket, megfelelő minőség esetén, teljes egészükben átveszi.

Az árkérdés, a hitelfedezet kérdése itt mind másodrendűek, mert hiszen a múltban is volt már rá eset, hogy ezeket a kérdéseket, mindkét fél megfelelő engedékenysége révén, át tudtuk hidalni.

Itt csak az a kérdés merül fel, nem akadályozza-e ez a mai %-os beosztású kiírási rendszer továbbra leendő fenn tartását.

Véleményünk szerint aggodalomra ebből a szempontból sincs ok.

A talpfa átvétele és leszállítása tél végén és tavasszal történik, míg a szükségletek kiírása a nyár végére tolódik el.

Ha bármelyik évben a MÁV. a könnyebb méretekből nagyobb mennyiséget vesz át a magyar termeléstől, úgy ezt a mennyiséget a következő évi szükséglet megállapításánál már figyelembe tudja venni és csupán a %-os arányszám fog némileg módosulni.

Ezt a módosítást mindenkor még a kiírás előtt meg lehet állapítani s egyébként is ez az arányszám a szükségletek folytonos változása következtében eddig sem volt állandó.

A mi meggyőződésünk az, hogy ennek az eljárásnak az elfogadása esetén, jó néhány százezer pengő anyagértéket és munkabért tudnánk évről-évre a magyar közgazdaság részére megmenteni.

Igen ajánljuk ezért ezt a kérdést az összes illetékes tényezők figyelmébe.

3. Az ez évi talpfa versenytárgyalás.

Szeptember hó 29-én bontották fel azokat az ajánlatokat, amiket a MÁV. által ez évi szállításra kiírt 709.000 drb talpfára és 7031 m³ váltó-talpfára benyújtottak.

Az ajánlatokat csoportonként kellett venni.

Egy csoport talpfa 100 db, amiből 30 db 2.60-as, 28 db 2.50-es, 14 db 2.40-es, 28 db pedig 2.20-as.

A váltófa 10 m³-es csoportokban volt kiírva, amiből 1.42 m³ a 15/30 cm keresztmetszetű, 4.99 m³ a 15/25 és 14/25 cm keresztmetszetű választékokra esik, míg a többi az ennél alacsonyabb (15/23, 15/21, 14/20) keresztmetszetű méretosztályokra esik.

A versenytárgyaláson felajánlottak a csoport beosztásoknak megfelelően a magyar termelők 1283 csoport tölgy, 2445 csoport bükk és 30 csoport erdei fenyő talpfát, ami összesen 372.800 db-nak felel meg és a csoportbeosztásokon kívül 6070 db 2.40-es, 14.632 db 2.20-as tölgytalpfát és 4500 db 2.20-as bükktalpfát, míg váltótalpfából összesen 6510 m³-t.

Külföldi termelésű anyagból 685 csoport tölgy, 8254 csoport bükk, összesen tehát 8939 db talpfára és 8050 m³ váltótalpfára futottak be az ajánlatok s ezenkívül egy cég külön ajánlott 1500 db 2.20-as bükk talpfát.

A versenytárgyalás eredménye tehát igazolja azt a többször hangoztatott kijelentésünket, hogy kár volt néhány év előtt az akkor jelentkezett feleslegek megvásárlását elmulasztani, mert íme ma már az Államvásútnak, ha az összes felajánlott anyagot megvásárolja is, több, mint 300.000 talpfát és közel 1.000 m³ váltófát külföldről kell beszereznie.

De még egy körülmény van, amire feltétlenül rá kell mutatnunk.

A méretek szerint való beosztásban ez évben szokatlanul nagy mértékben szerepelnek az erősebb méretű választékok.

A magyar erdőgazdaság mai termelési viszonyai mellett ez az arányszám jóval nagyobb, mint amilyen arányban a magyar fatermelésben az ennek előállításához szükséges vastagabb méretű rönkanyag előfordul.

Amennyiben a beszerzéseknél a méretelosztás továbbra is ilyen marad, a magyar erdőgazdaságnak évről-évre elég nagymennyiségű olyan vékonyabb műfa anyaga kerül majd

be a tűzifába, amiből még előnyösen lehetne 2.20 és részben 2.40 méter hosszmeretű talpfát termelni.

Nyilvánvaló dolog, hogy az erdőgazdaságnak ez nem áll érdekében.

De nem érdeke az Államvasútnak sem.

Több, mint egy évtized kellett ahhoz, hogy a magyar talpfatermelés elérje azt a szintet, amelyiken ma van.

A termelés visszaesése az Államvasútnak sem érdeke, de a közérdekkel sem egyeztethető össze az, hogy külföldről szerezzünk be olyan árut, amit belföldön is minden nehézség nélkül elő tudunk állítani.

Véleményünk szerint semmi akadályja nincs annak, hogy a gyengébb méretekben évről-évre jelentkező több-kínálatot, ami az idén alig haladja meg a 25.000 db-ot, a MÁV a kiírt mennyiségen felül is megvásárolja.

Hiszen pl. ez évben a felajánlott többlet alig 3.5%-át teszi ki a MÁV ez évi szükségletének.

Mivel pedig a megrendelt mennyiségek leszállítása még a jövő évi kiírás előtt megtörténhetik, semmi akadályja nincs annak, hogy ezt az átvett többletet a jövő évi kiírásnál már, mint meglévő készletet vegyék számításba.

A beépítés szempontjából sem okozhat ez semmi nehézséget, hiszen a béke időben állandóan 1—1½ évi szükséglet állott a MÁV-nak, mint tartalék rendelkezésére s a félévvel később történő esetleges behelyezés a telített talpfák élettartamára sincs befolyással.

Mindezekre való tekintettel egyesületünk — vitéz Lámfalussy Sándor választmányi tagunk javaslatára — megkeverte az Államvasutakat aziránt, hogy a csoportbeosztáson felül felajánlott mintegy 25.000 db gyengébb méretű magyar talpfát szintén vásárolják meg s ezirányú közbenjárásra a földművelésügyi miniszter Urat is felkérte.

Reméljük, hogy az eljárás eredményre fog vezetni s talán nem lesz akadályja annak sem, hogy az ilyen többlet felajánlások átvételét a jövőre nézve elvi kijelentéssel válalják.

A többlet-felajánlás értéke ez évben alig haladja meg a 100.000 pengőt, ami értékben a talpfa és váltófa beszerzési költségének végeredményben 1%-át is alig fogja kitenni.

Még egy hiányt látunk és ez az, hogy a kiírásban és az ajánlatok között az akáctalpfa egyáltalán nem szerepel.

Az utolsó másfél évtized erdősítési propagandája mellett előrelátható, hogy rövidesen elég nagy tételben kerül majd olyan méretű akác műfa kitermelésre, ami a könnyebb talpfa-választékok előállítására alkalmas.

Kár volna ezt a tartósság és szilárdság tekintetében egyaránt kiváló fanemet ebből a felhasználásból kirekeszteni s erre külön is felhívjuk itt az intézőkörök figyelmét.

*

Chronik. Von Z. Biró.

Die Verlängerung der Tarifbegünstigung für das einheimische Brennholz wird freudigst begrüßt.

Die Holzeinfuhr des ersten Halbjahres 1936 weist — mit den Ziffern der vorjährigen Statistik verglichen — im Brennholz zwar eine bedeutende Abnahme von 1127 Eisenbahnwagen auf, demgegenüber erhöhten sich aber die übrigen Posten, usw. in erster Linie das Rundholz (mit 3395 Wagen) und die Schwellen (mit 2557 Wagen). Ersteres deutet auf eine gesteigerte Beschäftigung der inländischen Sägewerke und auf eine frohe Bautätigkeit, darf also nicht beanstandet werden. Vom Schwellenholz könnten aber die ungarischen Wälder eine grössere Menge liefern, besonders solche mit schwächeren Massen. Dies beweisen auch die bei dem diesjährigen Lieferungsausschreiben der Staatseisenbahnen eingelaufenen Angebote.

Es wäre also von gemeinsamem Interesse, wenn die Staatseisenbahnen einerseits schon bei der üblichen Gruppeneinteilung (eine Gruppe besteht aus 100 St. Schwellen verschiedener Stärke) die Leistungsfähigkeit der heimischen Forstwirtschaft in Betracht ziehen und anderseits alle überzählig angebotenen schwächeren Schwellen übernehmen wollten, weil dadurch die Einfuhr wesentlich eingeschränkt werden könnte.

*

Chronique, par Z. Biró.

L'Auteur enregistre avec satisfaction que les réductions de tarif ferroviaire, accordées aux bois de chauffage indigènes, ont été prolongées pour une nouvelle période.

A propos de la statistique des importations de bois pour le premier semestre de l'année 1936 — où l'on trouve, par rapport

aux six premiers mois de l'année précédente, un accroissement sensible de l'importation des bois en grumes et des traverses — il souligne qu'il y aurait moyen de réduire considérablement la quantité des traverses importées si les Chemins de fer de l'Etat s'adressaient, pour les traverses de faibles dimensions, avant tout à la production nationale, vu que les forêts de la Hongrie actuelle ne peuvent fournir que peu de bois de chêne fort.

Chronicle. By Z. Biró.

The author greets with pleasure the further prolongation of the tariff abatament granted for the inland fire-wood by the Minister of Commerce.

In connection with the import statistics of the 1st half year of 1936, which show in comparison with the data of the first six months of 1935 a greater increase of the quantity of logs and sleepers it is pointed out that the import of sleepers can be really diminished, if the State Railways would cover their requirement of sleepers of smaller measurement chiefly by the native production, because the present-day Hungarian woods can't afford large timber only in lower degree.

A természetes felújítás alatt álló erdőrészletek.

Irta: Dr. Kovács Ernő.

A természetes felújítás alatt álló erdőrészleteknek az üzemtervi mintákban való mikénti kezelésére vonatkozólag az erdőrendezési utasítás 3. lap b) 2. pontja és a 13.000/1930. I—2. F. M. sz. rendelet 51., 52., 58. és 65. pontjai intézkednek. Az ezekben foglalt utasításokat azonban több oldalról kritika tárgyává tették és helytelenítették azokat (lásd Nagypál István és Kovács Ernő idevonatkozó cikkét az „Erdészeti Lapok“ 1930. évf. X., ill. az 1931. évf. II. füzetében). Legutóbb pedig Mezey Rezső szaktársunk foglalkozott az Erdészeti Lapok 1935. évf. 849—851. lapjain ezzel a kérdéssel.

Miután Mezey egyes megállapításaival nem értek egyet, azért szükségesnek tartom a következő kérdések tisztázását:

1. Szükséges-e egyáltalán a természetes felújítás alatt álló erdőrészeknél külön kimutatni az idős állomány által elfoglalt területrészt vagy sem?

2. Ha szükséges, hogy kell azt csinálnunk és hogy kell az ilyen erdőrészlet területadatait az egyes üzemtervi nyomtatványokba bevezetni.

Az első kérdésre igennel felelhetünk. Ha mi az idős állományrész által elfoglalt terület kiszámításában nem látunk mást, mint egy sűrűség szerinti területarányosítást, úgy tényleg feleslegesnek kell azt minősítenünk. Azonban az, amint látni fogjuk, tulajdonképpen a még ki nem használt, ill. a már kihasznált területnek a megállapítása és ezért feltétlenül szükséges.

Ezt legegyszerűbben egy példával magyarázhatom meg. Legyen valamely erdőrészlet egész területe 30 k. h. Tétélez-zünk fel először tarvágást. A revízió alkalmával a 30 k. h.-nak a felét kihasználva találtuk. Semmi kétség sincs, hogy ebben az esetben a következő fordulósakra a kérdéses erdőrészlet még ki nem használt felét, tehát 15 k. h.-at írunk elő kihasználásra. Az nem változtat a dolog lényegén, hogy mi ezt a maradék területet új erdőrészletként írjuk elő a kihasználásra és új erdőrészlet lesz a már kihasznált területből is. Mivel itt a kihasznált és a ki nem használt területek térbelileg is elkülönülnek egymástól, azért senkinek sem jut eszébe azt követelni, hogy ne 15 k. h.-at, hanem az eddig foganatosított használatokra való tekintet nélkül az egész 30 k. h.-at írjuk elő kihasználásra a következő fordulósakra is.

Nézzük, mi lesz a helyzet, ha mi a kérdéses erdőrészletnek a felét nem tarvágással, hanem fokozatos felújító vágással szedtük ki. Az tény, hogy a fatömegnek a felét (tehát a területnek is a felét) ebben az esetben is kihasználtam, csak hogy míg a tarvágásnál a kihasznált és a ki nem használt területek térbelileg is elkülönülnek egymástól, addig a természetes felújítás esetén a kétféle terület nem különül el és a fiatalos (kihasznált terület) és az idős állomány (ki nem használt terület) egymással térbelileg összekeveredve foglalja el az erdőrészlet egész területét. A foganatosított használat csak az idős állomány lecsökkent sűrűségében jut

szemmelláthatólag kifejezésre. A tarvágás és a természetes felújítás között, tehát a kihasznált területet illetőleg csak külső eltérés áll fenn. Ez azonban semmikép sem ad jogot ahhoz, hogy abban az esetben, ha mi a természetes felújítással kapcsolatban valamely erdőrésztlet fatömegének egy bizonyos hányadát az egész területen szétszórva szedjük ki, úgy a következő fordulósakra azt mégis a teljes területével állítsuk be a hozamterületbe, ha azonban ugyanazt a hányadot tarvágással használtuk ki, akkor viszont csak a visszamaradó területhányadot írjuk elő kihasználásra.

Akármilyen módon történik is a kihasználás, ha valamely erdőrésztletnek egy bizonyos hányadát már kihasználtam, akkor a következő fordulósakra csak a még visszamaradt, ki nem használt területhányadot írhatom elő. Nem fogadható el tehát Mezeynek az a megállapítása, hogy „az, hogy ez az erdőrésztlet már megvan ritkítva, nem vonja maga után a kihasznált fatömeg pótlását más fordulósak rovására. Különbözik pedig akkor, amikor a fordulósak kezdődik és területe a kijelölt erdőrésztletek területében meg van adva, erre az időtartamra csakis az arra előírt erdőrésztletek területe és az azon található fatömeg áll rendelkezésemre, tekintet nélkül arra, hogy egyik-másik erdőrésztlet már megvan kezdve.”

Mezey itt nem veszi figyelembe azt, hogy természetes felújítás esetén, ha valamely erdőrésztlet kihasználása átnyúlik egyik fordulósakból a másikba, ami nagyon gyakori eset, az erdőrendezőnek nem áll módjában, mint a tarvágásos üzemnél, egyszerűen felmérni a már kihasznált területet, hanem azt csak a kihasznált és a még lábon álló fatömeg alapján tudja kiszámítani (lásd az üzemrendezési utasítás XIV. táblázatát). Helytelen lenne, ha mi ezeket a részleteket, amelyeknek negyede, harmada vagy esetleg még nagyobb hányada is már kihasználtatott, az egész területükkel soroznánk be a következő fordulósak hozamterületébe. Ez szélsőséges esetekben azt eredményezhetné, hogy a második fordulsós esetekben azt eredményezhetné, hogy az első fordulósak hozadéka 20—40%-kal kisebb lenne, mint a másodiké.

A természetes felújítás alatt álló részletekben tehát igen is ki kell mutatnunk az idős állomány által elfoglalt területet, mert ez egyenlő a még ki nem használt területtel. Ebből azután az is következik, hogy a természetes felújítás alatt álló részleteknél lényegileg nem a sűrűség szerinti területarányosítás a cél, hanem a kihasznált és a még ki nem használt területhányadnak a megállapítása. A következő fordulószakban azután csak ezt a még ki nem használt területrészt írjuk elő kihasználásra.

A kihasznált, ill. a még ki nem használt területhányad megállapításának a fatömeg alapján kell történnie, ha erre vonatkozólag megfelelő adatok állnak a rendelkezésünkre. Ha M_1 a még lábon álló fatömeg, M_2 a már kihasznált fatömeg, t_1 a még ki nem használt terület és t az egész terület, akkor

$$t_1 = t \cdot \frac{M_1}{M_1 + M_2} \quad \dots \quad 1.$$

M_1 és M_2 -nek azonos időpontra kell vonatkoznia, tehát vagy a fordulósak elejére, vagy a végére, esetleg annak a közepére. $M_1 + M_2 = M$ -mel, az eredeti meg nem bontott állomány fatömegével. Ezt helyettesítve lesz

$$t_1 = t \frac{M_1}{M} \quad \dots \quad 2.$$

Ha a jobboldali törtnek mind a számlálóját, mind a nevezőjét az erdőrészlet egész területével (t -vel) elosztom, akkor az egész fatömeg helyett a holdankinti fatömegek fognak szerepelni a képletben. Tehát

$$t_1 = t \frac{m_1}{m} \quad \dots \quad 3.$$

ahol m_1 a még lábon álló faállomány, m pedig az eredeti meg nem bontott faállomány holdankinti fatömege. Ha a 3. sz. képlet jobboldalán lévő törtnek mind a számlálóját, mind a nevezőjét elosztom a fatermési táblából az erdőrészlet korának és termőhelyi osztályának megfelelően kiolvasott holdankinti fatömeggel, akkor a képletben a holdankinti fatömegek helyett a sűrűségek szerepelnek és annak formája

$$t_1 = t \frac{s_1}{s} \dots \dots \dots 4.$$

lesz. „ s_1 “ a megbontott állomány, „ s “ pedig az eredeti állomány sűrűsége. A ki nem használt területrészt tehát a sűrűségek alapján is meghatározhatom. Talán éppen ez okozta azt, hogy egyesek nem láttak benne mást, mint sűrűség szerinti arányosítást. Evvel magyarázható pl. az is, hogy egyesek a $t = t \cdot s_1$ képlet alapján akarták az idős állományrész által elfoglalt területet kiszámítani. Tehát tekintet nélkül a kérdéses erdőrészlet eredeti tényleges sűrűségére, mindig a teljes sűrűségből indultak ki az átszámításnál. Ez azonban hibás, mert a képletben nem a teljes, hanem az eredeti tényleges sűrűség szerepel.

A természetes felújítás alatt álló részletek területét tehát szét kell választani az idős (ki nem használt) és a fiatal (kihasznált) állomány által elfoglalt területre. Amíg a tarvágásnál a kettő egymástól térbelileg is elkülönül és a kettő által elfoglalt terület együttvéve az erdőrészlet eredeti területét adja, addig a természetes felújításnál a két terület nem különül el egymástól és mert a fiatalos az idős állomány koronái alá is betelepszik, a kettő együttvéve a valóságban nagyobb területet is foglalhat el, mint a kérdéses erdőrészlet egész területe.

Mivel azonban ez csak átmeneti állapot és csak addig tart, amíg a fiatal állomány feje felől az idős állományt le nem vágjuk, nem lenne értelme annak, hogy ezt az átmeneti állapotot úgy, ahogy az a *valóságban* megvan, az üzemtervbe is belevigyük. Azért véleményem szerint leghelyesebb az, hogy ha az idős állományrész által elfoglalt, tehát a még ki nem használt területrészt levonjuk az erdőrészlet egész területéből és a maradékot a fiatalos javára írjuk. A fiatalos javára írt terület megegyezik ebben az esetben azzal a területtel, amekkora területet a fiatalos tényleg elfoglalna, ha mi a kérdéses erdőrészletnek a már kihasznált részét tarvágással használtuk volna ki.

A lényeg itt az idős állomány által elfoglalt terület-hányadnak a megállapítása és annak mint még ki nem használt területnek a következő fordulósakra való előírása. Az

evvel kapesolatos többi kérdés már csak könyveléstechnikai jelentőséggel bír és úgy oldandó meg, hogy mennél egyszerűbb legyen. Erre vonatkozólag utalok az Erdészeti Lapok 1931. évf. II. füzetében megjelent „Az előhasznált és a természetes úton kigyérült erdőrészek” című cikkemre.

*

Die unter natürlicher Verjüngung stehenden Abteilungen.

Von dr. E. Kovács.

Verfasser wirft im Zusammenhange mit der wirtschaftsplanmässigen Behandlung der unter natürlicher Verjüngung stehenden Abteilung zwei Fragen auf:

1. Ist es notwendig bei solchen Abteilungen auch den durch den Altholzbestand eingenommenen Flächenanteil anzugeben und soll nur dieser für die nächste Periode in Rechnung gezogen werden?

2. Wie soll die Eintragung der Angaben solcher Teilflächen erfolgen?

Die erste Frage wird bejaht, da das mit dem Altholz bestandene Areal den noch nicht genutzten Teil der betreffenden Abteilung bedeutet. Es wäre also verfehlt diesen Umstand ausser Acht zu lassen und als Ertragsfläche die ganze Abteilung in Rechnung zu ziehen, wie dies von *Mezey* verlangt wird (s. „Erdészeti Lapok“ Band 74. Heft, XI. 1935).

Bezüglich der zweiten Frage verweist Verf. auf seine in „Erdészeti Lapok“ Band 69. Heft, II. 1931. veröffentlichten Ausführungen.

*

Parcelles forestières en régénération naturelle, par le Dr E. Kovács.

S'opposant aux propositions de M. Mezey, relatives à ce sujet („Erdészeti Lapok“ — Bulletin Forestier, LXXIVe année, 1935, cahier XI), l'Auteur soutient que, dans le cas des parcelles forestières en régénération naturelle, il faut que le plan d'aménagement indique aussi la superficie occupée par le peuplement âgé, car c'est la véritable superficie rémunératrice.

Pour l'exécution technique, il renvoie aux développements qu'il a publiés dans le Bulletin Forestier, LXIXe année, 1930. cahier II.

*

Compartments under natural regeneration. By Dr. E. Kovács.

In contrast with the propositions *Mezey's* about this matter (see Erdészeti Lapok Vol. 74. Number XI. 1935.) the author is of

the standpoint that in the case of compartments which are naturally to be regenerated even that part of the area is to be pointed out in the working plan which is occupied by the old crop, being this the real yield area.

Respecting the technical carrying out of the problem the author shows in his article published in Erdészeti Lapok (Vol. 69. Number II. 1935.)

Az erdőségek légvédelmének meteorológiai alapjai.

**Dolgozat a M. kir. orsz. Meteorológiai és Földmágnassági
Intézetből; igazgató: Dr. Réthly Antal.**

Írta: Dr. Aujeszky László kir. osztálymeteorológus.

I.

Előismeretek: Az erdőségek légi veszedelme.

Az aviatika rohamos fejlődése olyan eszközöket ad a mai hadvezér kezébe, amelyek teljesen újszerű és az eddig használtaknál összehasonlíthatatlanul hatalmasabb támadási módokat tesznek lehetővé. Ha az emberiséget egy új háború szerencsétlensége érné, akkor a légi támadásoknak olyan változatos és újszerű alakjaival kellene megismerkednünk, amelyek össze sem hasonlíthatók a világháború kezdetleges légi kísérletezéseivel.

Tárgyunkat elsősorban a hadviselés módszereinek az az alapvető átalakulása érinti, amely megsemmisíti a világháborúban oly általánosan elterjedt „hadszintér“ és „hátszintér“ fogalmakat.

A világháború szemlélője még úgy látta, hogy a hadviselő országok területe két övezetre tagolódik: az egyik a hadműveleti terület, a másik az ellenséges támadásoktól mentes hátszintér, ahol a „békés polgári lakosság“ hangyaszorgalommal dolgozik a hadsereg ellátásán anélkül, hogy ebben az ellenfél közvetlen beavatkozásai meg tudnák zavarni. Köztudomású az is, hogy a hátszintérben viszony-

lag kellemes volt a tartózkodás és a lakosság lelkiismeretlenebb rétegei ott egészen el tudták felejtetni a távoli harc-tereken végbemenő vérontás borzalmait és leírhatatlan kulturális, valamint erkölcsi pusztításait.

Ámde a légjárás fejlődése ezt a fogalomkört halomra döntötte. A legközelebbi háborúban már nem lesz békés hátország. Nincs a világon akkora kiterjedésű birodalom, amelynek belsejébe az ellenséges légi erők (ha esetleg áldozatok árán is) be ne tudnának hatolni és ott pusztító támadásokat módjukban nem állana végrehajtani. A jövő háborújában tehát a hadviselő állam minden lakója ki lesz téve a személye és vagyontárgyai ellen irányuló félelmes erejű légi támadásoknak.

Az ellenség az ország bármely részét és annak bármely gazdasági szervét súlyos támadásoknak vetheti alá. Az mármost a kérdés: vajjon az ezerféle megtámadható célpont közül milyen természetűeket fog áldozatul kiszemelni? Elsősorban hol és minő lefolyású légi támadásokat fog végrehajtani?

A világháborúban a légi támadások elsősorban a zsúfolt lakosságú nagyvárosok, a nagyobb hadiipari telepek és a közlekedési gócpontok ellen irányultak, mert akkor ezek voltak a legesábítóbb célok. Az utolsó években azonban lényegesen változott ebben a tekintetben a helyzet. A világháborúban a hevenyészett, légvédelmi eszközök még annyira kezdetlegesek voltak, hogy az ellenfél aránylag csekély veszteségek árán támadhatott meg hadászatilag nagyon fontos pontokat, gyárvárosokat és pályaudvarokat. Ma azonban olyan fokon áll a légi elhárítás technikája, hogy ilyen szervek megtámadása csak súlyos áldozatok ellenében lehetséges. Éppen ezért a fejlődés folyama arra sodorja a támadó felet, hogy ne egyes érzékeny és elhárító fegyverekkel jól előre megrakott pontok ellen forduljon, hanem olyan nagyfontosságú gazdasági felületeket rohanjon meg, amelyek védelme tágas kiterjedésük miatt sokkal nehezebb, mint egyes csomópontoké.

Ilyen nagy felületek ellen intézett támadásra egy új félelmes fegyver, a *gyújtóbomba* képesíti a légi erőket.

A gyújtóbomba közvetlen célja nem személyek (élő célok) elpusztítása, hanem vagyontárgyak megsemmisítése. Éppen ezért minden borzalmassága ellenére is bizonyos értelemben humánus fegyvernek lehet minősíteni.

A korszerű gyújtóbomba több ezer fokos hőmérséklettel égő anyagot, *elsősorban foszfort vagy thermitet* tartalmaz. A töltet elégeése után a bomba éghető alumíniumötvözetből (általában az úgynevezett *elektronfémből*) készült burka is elolvad, majd égni kezd. Vízzel eloltani nem lehet. Maga a bomba csak néhány percig ég. Ha ez alatt az idő alatt semmi éghetővel nem érintkezik, akkor hatástalan marad. De ha éghető környezetbe esett (vagy ha a szétfolyó izzó és égő fém éghető anyagokat közelített meg), akkor a tűzvész könnyen kifejlődik. Csak két feltételnek kell még teljesülnie:

- a) Legyenek kedvezőek az időjárási viszonyok,
- b) Legalább egy-két percig ne történjék erőteljes tűzoltói beavatkozás.

Az első feltétel legtöbbször teljesítve van a támadás órájában, mert a korszerűen vezetett légi erők hozzá sem fognak a gyújtóbombatámadáshoz olyan időjárás alkalmával, amikor annak sikerére nincsen kilátás. A b) feltétel pedig szinte magától teljesül, mert nagyobb kiterjedésű területen a tűznek még az észrevétele is sok időbe telik, nem-hogy azonnali erélyes oltása lehetséges volna.

Igen súlyos körülmény, hogy egyetlen repülőgép több ezer darab és egy nagyobb repülőraj több *száz ezer* darab gyújtóbombát hinthet ki a megtámadni kívánt terület felett. Mivel pedig ugyanaz a repülőgép esetleg egy-két órán belül új bombarakománnyal rohan meg bennünket, azért egy nap leforgása alatt akár egymillió gyújtóbomba is hullhat a megsemmisíteni kívánt területre. A korszerű gyújtóbombák ugyanis igen csekély, 0,5—1 kg.-os súlyban készülnek. Semmi holtterhet nem visznek magukkal, mert a tölteten kívül a bomba fémburka is égő és gyújtó tényező. Célozni pedig nem kell velük, ha a támadó fél nagyobb felület egyenletes teleszórására törekszik. Ez ismét roppant nagy előny a támadó fél szempontjából.

Természetesen a gyújtóbombával való támadás a nagyvárosok számára is leírhatatlanul borzalmas veszedelemet jelent, hiszen néhány perc alatt több száz vagy több ezer magyarányú tüzeset törhet ki a város területén. Mégis a város légi megtámadását bizonyos fokig meg lehet nehezíteni és a keletkező tüzeket is (amíg nem túlságosan nagyszámúak) megkísérelhetjük, ha nem is eloltani, de legalább elhatárolni.

Egészen más azonban a helyzet a nagy gazdasági felületeken, az erdőségeken és a szántóföldeken. Óriási kiterjedésük miatt itt gondolni sem lehet elhárító tűzéség alkalmazására. Örölnünk kell, ha a megszerezhető tűzgépek elegendők ahhoz, hogy a legfontosabb ipari és közlekedési gócpontokat bizonyos fokú légi biztonságban részesítsék. Ezenfelül a nagy erdőterületeken az azonnali oltás is nehézségekbe ütközik.

Éppen ezért jeles haditechnikai szakértők megítélése szerint az erdőségek gyújtóbombával való megtámadása igen hálás cél az ellenséges légi erők számára. Nem lehet kétséges, hogy a jövő háborújában ezt a támadási módot bőségesen fogják alkalmazni.

II.

A magyar erdőségek légvédelmi helyzete.

A magyar erdőségek légi veszélyeztetettsége azonban különleges okok miatt még sokkal súlyosabb, mint az erdőségeké általában.

A szakirodalomból bőségesen ismeretes, hogy erdőtűz csak bizonyos meteorológiai viszonyok közt keletkezhetik, illetve csak meghatározott időjárási helyzetek alkalmával fejlődhet nagygyá. Tudvalevően az amerikai erdészeti meteorológusok érdeme, hogy ezt a tényt kivizsgálták és részletekbe menő alapos kutatásokkal tisztázták. Az erdőkre nézve fokozott mértékben érvényes az az általános tűzmeteorológiai tétel, hogy gyújtogatni (közönséges eszközökkel) csak alkalmas időjárásban lehet és hogy a nagyobb tűzkatasztrófák kifejlődésében — néhány különleges ipari tüzet nem számítva — mindig az időjárás áldatlan alakulása is részes

volt. Száraz, páraéhes levegő jelenléte, csapadékmentes időjárás, erős napsütés, mindenkifelett pedig élénk és lökéses légáramlás szükséges a nagyobb erdőégések kifejlődéséhez; hegyvidéki erdőtűzek keletkezésében pedig az úgynevezett főhőjelenségeket szokta nagymértékű bűnrészség terhelni. Amerikában az erdészeti meteorológiának külön ága fejlődött ki, amely a tűzkeletkezésre alkalmas időjárás előrejelzésével foglalkozik. Főleg a légnedvesség értéke az, amely ebből a szempontból döntően fontos. Kísérletileg bizonyítható volt ugyanis, hogy az erdőalj tűzveszedelmes anyagainak százalékos nedvességtartalma pontosan követi a légnedvesség járását. Ezen az alapon az erdészeti meteorológusnak módjában áll prognózist készíteni arra nézve, hogy a következő 24 órán belül várható-e, (és ha igen, az erdőterületnek mely részében) olyan időjárás, amely tűzkeletkezésre alkalmat adhat.

Az erdőtűz-kockázat erős meteorológiai függése miatt fel kell vetnünk azt a kérdést, vajjon a magyar éghajlat gyakran szolgáltat-e alkalmat arra, hogy bűnös kezek az erdők felgyújtását eredményesen kísérelhessék meg.

Válaszunk nem lehet kedvező. A mi éghajlatunk alatt meglehetősen gyakran és oly huzamosan szokott veszélyes, tűzkeletkezésre alkalmas időjárás uralkodni, hogy erdőségeink néha még a mozdonyból kipattanó parányi szikrától, vagy a hanyagul eldobott cigarettavégtől is tüzet fognak. Pedig ne felejtjük, hogy mindezen kis gyújtó okok sorsa nagyon alá van vetve a legkülönbözőbb meteorológiai véletleneknek, és veszedelmességük éppen emiatt még csak össze sem hasonlítható azokkal a hatalmas, nagyterjedelmű és azonnal óriási hőmennyiségeket fejlesztő tűzforrásokkal, amelyeket a gyújtóbombák képviselnek. A legkisebb gyújtóbomba ártalmatlanná tételére kereken egymillió kiskalória hőelvonásra van szükség, körülbelül ötvenezerszer erősebb hűtőhatásra, mint a cigarettavég eloltásához. De nemcsak méretbeli különbségek vannak a kétféle gyújtóforrás között. Lényeges eltérés például az is a gyújtóbombák javára, hogy a békebeli apró gyújtóokok csak akkor veszedelmesek, ha igen könnyen égő környezetbe esnek; a gyújtóbombák ellen

ben égés közben izzó állapotban szétfolynak és szétfreccsennek úgy, hogy abban az esetben is gyújtani képesek, ha nem éppen a leggyulékonyabb pontra hullottak le. Kétségtelen ugyan, hogy alkalmatlan időjárásban még a gyújtóbomba okozta tűz is önmagát határolja el és minden külső beavatkozás nélkül kialszik (amennyiben a bomba kihűlése után annak szűkebb környezete elég, a többi pedig nem fog tüzet); ámde említettük, hogy az ellenség nem ilyen időjárás alkalmával támad, és bőséges alkalma van rá, hogy céljainak sokkal kedvezőbb meteorológiai helyzetben indítsa meg a gyújtótámadást.

Éghajlatunk e tekintetben kedvezőtlen jellegét a mellékelt 1. sz. táblázat szemlélteti. Ebben — az Országos Meteorológiai Intézet 65 esztendőös észlelési sorozata alapján — felsoroljuk mindazokat az eseteket, amidőn a két legmelegebb hónapban, júliusban és augusztusban, Budapesten 5 teljes napnál hosszabb ideig nem volt semmi eső. Külön tünteti fel a táblázat azokat a nagyon súlyos eseteket, amikor 10, sőt 15 napig nem volt csapadék. Végül a 2. sz. táblázatban napok szerint is közöljük az ilyen nagyon emlékezetes szárazsági eseteket. Úgy véljük, ezekhez az adatokhoz felesleges bármiféle magyarázatot fűzni, az éghajlati helyzet súlyosságát minden erdészeti szakember előtt egymagukban is kiáltóan bizonyítják.

Egy másik, már inkább politikai természetű különleges veszélymomentum Magyarországon az, hogy megcsonkított hazánk kis terjedelme és rendkívül kedvezőtlen geometriai alakja szinte kiszolgáltat minket bármely szomszédunk légi támadásának. A repülő erők hatássugara ma már sok ezer kilométerre emelkedett. Nincsen ország Európában (talán az egy Oroszországot kivéve), amelynek bármely pontját a szomszédos hatalmak légi erői meg ne támadhatnák. A távolabbi országrészek elérése nagyobb államokban is csak néhány órába kerül, Magyarország teljes átrepüléséhez azonban észak-déli irányban nem órákra, hanem csak órák törtrészére van szüksége a korszerű repülőgépeknek.

Harmadik szempont, amely erdőségeinket az ellenséges támadás kedvelt céltábláivá teheti, Magyarország általános

fahiánya. Háború idején a behozatal bizonytalansága vagy teljes lehetetlensége miatt sokszoros értéke lesz megmaradt erdőkincsünknek. A normális faszükségleten felül háborúban a fedezékek és szükséghidak létesítéséhez, továbbá a hadiiparban és hadiépítkezésekben felhasznált famennyiségek is jelentékenyen fognak latba esni. Egyedül a városi házak légvédelmi dúcolásához is, igen szerény számítás mellett, több millió köbméter különböző épületfát kell majd sürgősen felhasználni, miután a lakosság a gáz- és robbanóbombatámadások elől nagy befogadóképességű óvóhelyekre kell hogy meneküljön, amelyeket a reájuk omló épülettörmöktől, (továbbá az elpusztított sokemeletes épületek egész súlyából és a beomlás dinamikus nyomásából eredő igénybevétellel szemben) csak igen erős dúcolás révén lehet megmenteni.

Világos ebből, hogy *erdőkincsünk nagyértékű hadianyagot jelent*, amelyet az ellenség két okból is szívesen fog megtámadni: *mert pótolhatatlan és mert nehezen védhető.*

Úgy az általános haditechnikai elvek, mint a mi erdőségeink különleges helyzete is arra az eredményre vezetnek tehát, hogy amennyiben a magyar földet egy újabb háború borzalmas csapása érné, akkor az erdőségek komoly tűzveszélye is sujtana bennünket.

Éppen ezért indokolt és nemzetvédelmi szempontból legnagyobb figyelmet érdemlő kérdés, vajjon tehetünk-e valamit az erdőterületek légi veszedelmének kiküszöbölésére, vagy legalább csökkentésére. Ezt a nem kicsinylendő feladatot *erdészeti légvédelemnek* kívánjuk nevezni.*

Sorainknak természetesen nem céljuk az *erdészeti légvédelem* tárgykörének részletes ismertetése, ezt a munkát nálunk hivatottabbaknak kell átadnunk. Az alábbiakban csupán e kérdés jelentőségét és a kiindulásul szolgáló legfontosabb tényeket óhajtanók körvonalazni.

* Szóalkotásunk az „építészeti légvédelem“, „ipari légvédelem“ és több hasonló elnevezéssel párhuzamosan történt, mivel ennek a fontos és önálló kérdéscsoportnak szükséges volt már kezdettől fogva önálló és közhírhelyű elnevezést adnunk.

III.

Az erdészeti légvédelem körvonalai.

Az erdészeti légvédelemnek *kiváltságos helyzete van* az általános polgári légvédelem többi ágaival szemben annyi-ből, hogy nem kell a légi fegyver összes támadási alakjaival foglalkoznia (gáz-, robbanó- és gyújtóbombák, légi járművek tűzfegyverei), hanem egyedül csak a gyújtóbombák kérdésével. Az erdészeti légvédelemnek ez a különállása azért nagyjelentőségű, mert az egyes légi támadási alakok védelmi követelményei egymásnak gyakran ellentmondanak, amiből a légvédelem többi ágaiban súlyos bonyodalmak származnak. *E nehézségekiől mentesül az erdészeti légvédelem, mert erdőségek eredményes megtámadására ezidőszertint egyedül a gyújtóbombák alkalmasak.*

Ezzel szemben áll azonban az erdészeti légvédelemnek néhány különleges nehézsége, amiket pl. a nagyvárosok, ipartelepek vagy vasútvonalak légvédelme egyáltalában nem ismer.

Az egyik ilyen nehézség az, hogy a támadás egyszerre roppant nagy terület ellen irányulhat, a bombavetés teljesen célzás nélkül is tökéletes eredménnyel járhat és bombapazarlást nem kíván.

A másik különleges nehézség az erdészeti légvédelemben onnan származik, hogy az erdőket gyéren lakott vidéken anélkül is meg lehet támadni, hogy azt a károsított hadviselő fél lakossága és védelemre hivatott szervei idejekorán észrevehetnék. A gyújtóbombák annyira kicsiny méretűek és a súlyuk is oly csekély, hogy minden feltűnés nélkül ledobhatók. A légi járművek megjelenését persze észre lehet ugyan venni, de háborúban ez igen gyakori esemény lesz és a legfigyelmesebb észlelő sem mondhatja meg egy pusztán csak átvonuló repülőrajról, hogy az nem hullatott-e le néhány kilométer távolságban egy pár gyújtóbombát. *A támadást tehát gyakran csak a kifejlődő erdőtűz fogja elárulni.* Így az oltómunka megkésik és az elveszett óráknak (sőt már elveszett perceknek is!) súlyos következményeik lehetnek.

A köztudatba is kezd már átmenni, hogy a légi támadást mai eszközeinkkel nem lehet megakadályozni. A légvédelem feladatköre pusztán arra szorítkozik, hogy a támadás következményeinek katasztrófális jellegét megszüntesse, illetőleg a lehetőségekhez képest csökkentse.

Fokozottan áll ez a megállapítás az erdők légvédelmére. Mert ha már az is nehézségekbe ütközik, hogy egyes kisfelületű ipartelepek és csak egy dimenzióban kiterjedt vasútvonalak, vagy országutak légi megtámadását fegyveres erővel — légvédelmi tüzéséggel, vagy saját repülők bevetésével — lehetetlenné tegyünk, akkor egészen reménytelen volna az a törekvés, hogy az ellenséges bombázó erőket nagykiterjedésű országfelületek megközelítésétől el akarnók zárni. Ilyesmire a legfelkészültebb ország hadereje sem vállalkozhatna, bennünket pedig a trianoni szerződés még el is tiltott az aktív légvédelem leghathatósabb eszközeitől.

Ilyen körülmények közt a védekezésnek abból kell állnia, hogy a lehulló bombák pusztítását igyekszünk megakadályozni.

A gyújtóbombák oltása vízzel egyáltalában nem, homok- vagy földszórással pedig csak abban az esetben lehetséges, ha a tűzoltói beavatkozás másodpercek alatt megkezdődik. Ezért az erdők légvédelmében a feladat nem maguknak a bombáknak, hanem a bombák által okozott tüzeknek a megfékezése. A bombák maguk ugyanis elég gyorsan kiégnek és az oltószemélyzet megjelenésekor legtöbbször már ártalmatlanokká váltak. Túlnyomólag így lesz ez még a városokat érő gyújtótámadások alkalmával is, pedig ott az oltószemélyzet, a hivatásos, önkéntes és alkalmi tűzoltóságok (házanként megszervezett légoltalmi tűzoltó csoportok) a helyszínen, illetve a helyszín közvetlen közelében várja a lezuhanó bombákat. Az erdőbe hulló gyújtóbombákra még fokozottabb mértékben érvényes tehát az a szabály, hogy közvetlen környezetük általában menthetetlenül áldozatul esik a tűznek, és az oltószemélyzet feladata már csak a kialakult tüzeset gyors és erélyes elszigetelésére szorítkozhatik.

E folyóirat szakképzett olvasóköre előtt felesleges volna részleteznem azokat az intézkedéseket, amelyekkel erdőtü-

zeket meg lehet fékezni. Az illetékesek jól tudják, hogy az erdei tűzoltás sikerének záloga elsősorban bizonyos megelőző intézkedésekben rejlik, amennyiben a tűz sorsa főleg a *veszélyben forgó erdőség általános kezelési és főhasználati módján*, az erdőalj állapotán, az állomány sűrűségén, az erdei utak járhatóságán, az erdőség bármely részének gyors megközelíthetőségén múlik. Éppen ezért a kérdésnek ezt a részét csak érintem és pusztán azokkal a különleges és újszerű szempontokkal óhajtok bővebben foglalkozni, amelyek az erdők ellen intézett légi gyujtótámadás természetéből adódnak.

A háborús erdőégések lényeges tekintetben fognak eltérrni az erdészeti gyakorlatban megszokott, (általában vi-
gázatlanságból és gondatlanságból származó) tüzektől: és pedig annyiban, hogy a békebeli erdőtüzesetek egyetlen tűz fészek körül (rosszul eloltott tűzrakás, eldobott cigaretta) fejlődnek ki, míg a háborús erdőégés egyszerre az erdőség igen sok pontján, *valószínűleg több száz helyen egyidőben fog fellángolni*.

Nem szabad ugyanis elfelejtenünk, hogy egyetlen bombavető gép néhány ezer kilogramm bombaterhet szállíthat hozzánk, tehát több ezer gyujtóbombát hinthet ki egy-egy erdőségünk különböző részei felett. A támadást általában nem egy gép, hanem tíz-husz, esetleg még több gépből álló repülőraj végezheti. Az ország kis területe miatt annak a lehetősége is megvan, hogy a gépek bombáik leszórása után hazarepülnek kiinduló helyükre és *egy órán belül* új bombarakománnyal térnek vissza. Maga az út, melyet megtesznek, csak percekig tart!

Tűlzás nélkül állíthattuk tehát, hogy az ellenséges légi támadás több száz egyidejű tűzfészket hozhat létre még abban az esetben is, ha a ledobott gyujtóbombáknak csak egy igen csekély százaléka okoz továbbterjedésre alkalmas tüzet. (Nem szabad ugyanis azt képzelni, hogy minden egyes gyujtóbomba tűzvésznek a kiinduló pontjává lehet. Még ha minden bomba műszakilag tökéletesen működne, akkor is megtörténik, hogy a bombák egy része *tűzkeletke-*

zésre alkalmatlan mikroklimájú helyekre, nedves mélyedésekbe, vagy csupasz földre esik és így teljesen veszélytelenné válik).

Bizonyos azonban, hogy a háborús erdőgyújtások leküzdése nagyobbarányú és fejlettebb szervezetet követelő feladat, mint az erdőségek békebeli tűzvédelme. Az erdőégek felfedezésétől az erélyes erdőmentési beavatkozásig csak a legrövidebb időnek szabad eltelnie. Ezért háború idején szükségesnek mutatkozik, hogy (az amerikai erdőbirtokosok békebeli példáját követve), alkalmasan elhelyezett figyelő őrségeket létesítsünk. Az erdei tűzfigyelők megfelelő kilátópontokról állandóan szemmel kísérik az erdőséget. Jó távcsővel és tábori telefonkészülékkel okvetlenül el kell őket látnunk. *Sipos Béla* szerint az erdőség minden négyzetkilométerére legalább egy tűzfigyelőnek kell esnie. A tűzfigyelő riasztó jelzésére készenlétben tartott oltólegénység azonnal a veszedelem színhelyére siet. Természetesen az oltószemélyzetet oly helyen kell központosítani, ahonnan az erdőterület bármely része a lehető legrövidebb idő alatt elérhető. Jó utak, esetleg völgyáthidalások stb. még békében előkészítendőek erre a célra.

Az erdőségek háborús tűzvédelmét ellátó szervezet igen sokat tehet a lakosság gázvédelme érdekében is. Nagy szerepe, hogy gáz- és gyújtótámadás egyidőben nem valószínű, amennyiben e két támadási alaknak ellentétes meteorológiai követelményei vannak. A gyújtótámadáshoz minél élénkebb légmozgás, a gáztámadáshoz pedig lehetőleg szélcsend (vagy legfeljebb csak egészen gyenge és síma, keveredést alig okozó, úgynevezett *lamináris*, magyar szóval *lemezszerű* légáramlás) szükséges. *Amikor a meteorológiai helyzet gáztámadásra alkalmas, akkor gyújtótámadásra nem alkalmas.* Ezért ugyanaz a legénység, amelyet szeles időben erdőmentési célokra tartunk készenlétben, szélcsendes napokon a gázvédelmi feladatok ellátására vagy legalább is a meglevő gázvédő személyzet hathatós támogatására vehető igénybe.

IV.

A raktártelepek és kitermelési berendezések légvédelmi kérdései.

Utalnunk kell még azokra a fontos és bonyolult kérdésekre, amelyek a faraktárak és az erdőkitermelésben igénybevett ipari és közlekedő eszközök, kötélpályák és erdei vasútak légvédelme körében felmerülnek.

Ezek a telepek és berendezések fokozott mértékben lesznek kitéve az ellenséges légi erők támadásainak, mert a fakitermelésben és faellátásban lényeges és pótolhatatlan szerepük van, és természetüknél fogva igen érzékenyek a modern haditechnikai eszközökkel történő ellenséges behatásokkal szemben. Az erdőkinés gyújtóbombával való károsítása csak hosszabb hadjáratban jelent előnyt az ellenség részére. Rövidebb hadműveletek szempontjából egyedül a már kitermelt faanyag és a kitermelési eszközök elpusztítása, károsítása, és a kitermelési munka megbénítása lehet az ellenség célja, minthogy az ilyesminek azonnali hatása van a fahiánnyal küzködő ország ellenálló és támadó képességére.

Igen kézenfekvő, hogy az ilyen telepeket és berendezéseket elsősorban szintén gyújtóbombákkal fogják megtámadni, de ezenfelül itt már a légi támadás más eszközei (a repeszhatású és aknabombák, a gázbombák, és a repülőgépről való közvetlen gázpermetezés is) rendkívül súlyos hatásokat válthatnak ki.

A vegyi támadás ugyanis kiválóan alkalmas arra, hogy az emberi munkát megzavarja illetőleg lehetetlenné tegye. Már a vegyi harc szokatlan volta és a vele kapcsolatban elterjedt rémhírek is alkalmasak arra, hogy a gázzal megtámadott ipartelepek munkáját megbénítsák. Ezenkívül a gáztámadás hatásai és a gázveszély kiküszöbölésére szükséges intézkedések is bizonyos időre lehetetlenné teszik az illető ipari szerv működését. Ha a gáztámadás sokáig tart és sűrűn ismétlődik, akkor az üzem teljesítőképessége lényegesen

és tartósan csökkenhet. A szabadban végzendő munkákat (pl. a rakodást) ilyenkor csakis gázálarcban lehet teljesíteni, de az álarc nagymértékben akadályozza a munkavégzést. Még súlyosabb a helyzet, ha az ellenfél a vegyi harc legveszedelmesebb, illetve legnehezebben kivédhető anyagait, a bőrfelületet megtámadó maróhatású harcanyagokat alkalmazza. (*Mustárgáz, lewisit.*) Ezek ellen csak az egész testfelületet elzáró különleges öltözék ad oltalmat, de abban fizikai munkát végezni alig lehet és (szakadások keletkezésének veszélye miatt) nem is nagyon tanácsos. A fontosabb szállítási útvonalak mustárgázzal való lepermetezése súlyos és hosszú időre szóló közlekedési akadályt jelent, amellet ezt egyetlen repülőgép több kilométer hosszú útvonalon nem is egészen egy percnyi idő alatt elvégezheti. Messzemenő következményei lehetnének már egyedül annak is, ha egy repülőgép valamely fontosabb raktár kitermeit fakészletét mustárgázzal megmérgezi, akár gázpermet kiszórása, akár mustárgázbombák ledobása útján. Látjuk tehát, hogy a fakitermelés fontos raktárai és szállító útvonalai sokkal változatosabb módon támadhatók meg, mint maguk az erdőségek. Míg ugyanis az erdőt a mai haditechnika csak a gyújtóbombával tudja komolyan és tartósan károsítani, addig a kitermelés felsorolt központi szervein maga az emberi munka is megtámadható, ami a gyújtóbomba veszélyes fegyverén kívül robbanó és gázbombával is nagyon eredményesen megtörténhetik.

Meg kell említenünk azt is, hogy olyan kis területű országban, mint a miénk, a fontosabb fakitermelési berendezéseket valószínűleg nem is csak légi úton fogják elpusztítani, hanem földi tűzértség útján is. Hiszen az ország méretei oly kicsinyek a mai messzehordó tűzértség hatássugarához képest, hogy legtöbb szomszédunk számára az ország területének rendkívül tekintélyes része közvetlen tűzérsegi úton is megtámadható. Kapcsolatban áll ezzel a kérdéssel az a körülmény is, hogy az ország centrálisabban fekvő területein nincsenek számottevő erdőségeink, és hogy erdeink leg-

nagyobb része egy haditechnikailag igen alaposan felkészült állam határa mentén foglal helyet. Ilyen körülmények közt azzal a lehetőséggel kell számolnunk, hogy egy középeurópai háborús katasztrófa esetében fontosabb fakitermelési berendezéseinket a légitámadásokon felül még állandó és következetes tűzérsgéi tűzhatás is fenyegetni fogja.

Az erdészeti légvédelemnek ez a fejezete tehát nem élvezi többé azt a kiváltságos előnyt, hogy a támadások csak is egyféle alakban érkezhetnek és így csak egy meghatározott irányban kell a védőintézkedéseket megtennünk. Ellenkezőleg, a légi fegyver összes alakjai, és ezenfelül még a földi tűzérsgé is alkalmasak arra, hogy a fakitermelő üzem fontos szerveit károsítsák, illetve megsemmisítsék, vagy legalább is munkájában súlyos mértékben zaklassák és zavarják.

Épen ezért az említett fontosabb erdőkitermelési szervezeteknek már nem csak a gyújtóbomba ellen való védekezésre kell a lehető legtökéletesebben felkészülniök, hanem ezenfelül a robbanóbombák, robbantólövedékek kártevéséi ellen is az összes rendelkezésre álló intézkedéseket igénybe kell venniök. Kívált a mesterséges ködképzés tehet ezen a téren rendkívül becses szolgálatokat. Végül a kor követelményeinek megfelelő gázvédelemről is szükséges itt gondoskodni.

A kérdés legutóbb érintett részletei túl messzeágazóak, semhogy e dolgozat keretében megvizsgálhatnók azokat. A fakitermelési üzemek légvédelmének szintén két fontos fejezete van: egy mikroklimatikus és egy általános műszaki részre hull szét ez a kérdéscsoport is. Egy későbbi közleményben bővebben szándékoznék erre az égetően fontos problémára visszatérni.

Fentiekkel vázolni óhajtottam azokat a meteorológiai és általános légvédelmi tényeket, amelyek az erdők háborús tűzveszedelmét elsősorban érintik. A részletekbe bocsátkozni nem érzem magam illetékesnek, ezek kidolgozása a nagy tudású magyar erdőmérnöki kar beható közreműködése nélkül elképzelhetetlennek látszik.

TÁBLÁZATOK.

1. sz. táblázat.

Öt és ötnél több esőmentes nappól álló szárazsági ciklusok gyakorisága Budapesten július és augusztus hónapokban, 1871—1935.

Évtized	Legalább 5 napos ciklusok száma	Legalább 10 napos ciklusok száma	Legalább 15 napos ciklusok száma
1871—1880	30	7	3
1881—1890.	33	8	1
1891—1900.	17	—	1
1901—1910.	26	4	—
1911—1920.	15	1	—
1921—1930.	18	4	—
1931—1935.	13	1	—
	152	25	5

2. sz. táblázat.

*Nevezetesebb szárazsági ciklusok Budapesten, július—augusztus hónapokban, 1871—1935.**

Legalább 10, de legfeljebb 14 esőtlen nappól álló ciklusok

15 és ennél több esőtlen nappól álló ciklusok

1872. VII. 19—VII. 30.
 1873. VI. 29—VII. 15.
 1879. VII. 28—VIII. 8.
 1880. VII. 2—VII. 17.
 1881. VII. 27—VIII. 10.
 1884. VII. 26—VIII. 6.
 1885. VII. 14—VII. 26.
 1885. VIII. 7—VIII. 18.
 1886. VIII. 12—VIII. 24.
 1890. VIII. 10—VIII. 21.
 1894. VII. 26—VIII. 6.
 1898. VII. 29—VIII. 10.
 1904. VII. 1—VII. 12.
 1904. VII. 27—VIII. 10.
 1909. VIII. 11—VIII. 22.
 1919. VIII. 13—VIII. 24.
 1922. VII. 1—VII. 12.
 1923. VII. 6—VII. 18.
 1925. VIII. 3—VIII. 16.
 1929. VII. 13—VII. 26.
 1932. VIII. 17—VIII. 30.

1873. VII. 26—VIII. 13.
 1874. VI. 30—VII. 17.
 1875. VIII. 7—VIII. 31.
 1886. VII. 9—VIII. 3.
 1900. VII. 12—VII. 28.

* A napok mindig a szárazságot megelőző utolsó, illetve az azt követő első esős napot tüntetik fel.

IRODALOM

- A. A. Fries—C. J. West*: Chemical Warfare. New-York, 1921.
N. Rumpf: Die Brandbomben. Berlin, 1932.
Réthly A.: Időjárás és éghajlat. III. rész: Magyarország éghajlata. Budapest, 1921.
Hille A.: A repülés eleme. Légekörtani ismeretek. Budapest, 1926.
Sipos B.: Gabonaföldek és erdők légvédelme. Magyar Katonai Szemle. Budapest, 1935 augusztus. 132—140 l.
Vági I.: A meteorológia és éghajlattan elemei. Sopron, 1929.
Madarász L.: Légi háború. Budapest, 1926.
N. Schwarte: Kriegstechnik der Gegenwart. Berlin, 1927.
Schmol E.: Haditechnikai alapismeretek. Budapest, 1930.
G. Ritter—C. Pfandler: Ziviler Luftschutz. Ludwigshafen, 1932.
Petróczy I.: Légvédelmi parancsolatok. Budapest, 1932.
I. Knipfer—E. Hampe: Der zivile Luftschutz. Berlin, 1934.
J. Meyer: Die Grundlagen des Luftschutzes. Berlin, 1935.
L. E. O. Chalton: War from the air. London, 1935.
Aujeszký L.: A gázvédelem meteorológiai alapjai. Magyar Katonai Szemle. Budapest, 1932.
Aujeszký L.: Magyarország éghajlata a gázvédelem szempontjából. Ugyanott, 1933.
Aujeszký L.: A főhvidékek különleges gázvédelmi kérdései. Az Időjárás. 1934., 105—106. l.
Aujeszký L.: A fontosabb hargázok speciális meteorológiája. Magyar Katonai Szemle. 1934 szeptember, 157—162. l.
Aujeszký L.: L'importanza della previsione del tempo nella difesa contro l'aggressione chimica. Rivista Aeronautica. 1934., 273/5. l.

*

Die meteorologischen Grundlagen des forstlichen Luftschutzes. Von Dr. L. Aujeszký.

Für Waldgebiete besteht im Zukunftskriege die Gefahr von Brandbombenangriffen, wodurch hunderte gleichzeitiger Brandherde entstehen können.

Das Ausmass dieser Gefährdung ist in erster Linie durch den allgemeinen Zustand des Waldes und durch die Nutzungsart bedingt, wird aber sehr wesentlich auch durch Klima und Witterung beeinflusst.

Verfasser bespricht die Gegenmassnahmen und hebt hervor, dass erste Bedingung eine gut geschulte Löschmannschaft ist, die gleichzeitig auch für den Gasschutz der Umgebung weitgehendst in Anspruch genommen werden kann.

Zum Schluss werden noch die besonderen Luftschutzfragen der Holzlagerstätten und der auf der Waldausbeutung fussenden industriellen Einrichtungen angedeutet.

*

Les bases de la défense aérienne des forêts, par le Dr L. Aujeszký.

Les forêts sont menacées en premier lieu par les avions qui lancent des bombes à incendie, et l'intensité du danger dépend

avant tout de l'état de la forêt et du régime d'exploitation principale; le climat et la situation météorologique exercent d'ailleurs une influence non négligeable.

L'Auteur passe en revue les mesures possibles de protection et conclut que la première condition d'une protection efficace consiste à avoir toujours prêt pour l'action un personnel suffisant et entraîné aux travaux de défense, ce qui représente un grand avantage au point de vue aussi de la protection de la région contre les attaques au gaz.

L'article est terminé par une analyse succincte des questions de défense aérienne des dépôts de bois et des établissements industriels transformant le bois.

*

The basis of the protection of woods against air menace.
By *Dr. L. Aujeszký.*

Woods are chiefly threatened by fire bombs and the measures of damage are depending in the first place on the general state of the wood and the methods of utilization, but climate and weather have also an important influence on them.

Further the author enumerates the possible protection methods and points out that as the first condition of an effective protection a well organised fire brigade is to be looked upon, which represents even in cases of gas attacks a great advantage.

At the end a short report is given about the protection of the forest depots and timber industrial establishments.

Az erdészeti altalajvízmegfigyelések eredményeinek rövid ismertetése.

Írta: Ijjász Ervin.

Közlemény a m. kir. Erdészeti Kutatóintézetből.

Vezetője: *Roth Gyula* egyetemi ny. r. tanár.

Az altalajvízmegfigyelések alapjait Magyarországon az erdészet vetette meg. Kezdeté 1908-ra nyúlik vissza, amikor Roth Gyula legelőször javasolta az altalajvízmegfigyeléseknek orosz mintára való megszervezését. Az ő kezdeményezésének köszönhető az 1911-ben Királyhalma környékén megindult első erdészeti altalajvízmegfigyelések.

Az erdészeti altalajvízkutatások a világháború lezajlása után, az erdészeti kutatásügy újjászervezésével kapcsolatban

1920-ban vettek újra komoly lendületet, amikor Roth javaslatára Kaán Károly, az akkori erdészeti főosztályfőnök, az alföldfásítással kapcsolatban, az Alföld egész medencéjére kiterjedő altalajvízmegfigyelő hálózatot létesített. A magyar erdészet altalajvízmegfigyelő szolgálatát tehát az alföldfásítás keltette életre és ennek megfelelően, elsősorban a fásítás sikerét is van hivatva biztosítani.

Az alföldi medence egy egységes süllyedésnek köszöni keletkezését, mely a Kárpátok egyidejű felgyüremlésével egyetemben a harmadkor első felében indult meg és folytatódott a történelmi időkig. Ezt a behorpadt medencét az egymást követő harmadkori tengerek, majd a sós- és édesvízű tavak, végül pedig a ma is meglévő folyók üledékei feltöltötték a mostani szintjére. Az alföldi medence tehát egy nagy rogyásterület, lemezszerű, egységes szerkezettel, melynek felszínét szedimentációs és eolikus üledékek borítják. Uralkodó talajnemei ennek megfelelően homok, agyag, márga és lösz, amelyek a legváltozatosabb keveredésben sorakoznak egymás mellé, tarkítva a folyók hatalmas inundációs területeinek szerkezetnélküli üledékeivel.

Az Alföld mai felszínének kialakulása, fel- és altalajviszonyai, továbbá a magyar medencében elfoglalt központos, teknőszerű elhelyezkedése és hidrológiai viszonyai az altalajvizeknek olyan ideális keretet nyújtanak, amelyhez hasonló kevés van e földön.

Az erdészeti altalajvízmegfigyelések az Alföld egész területét behálózzák és közel 15 éves multra tekintenek vissza.

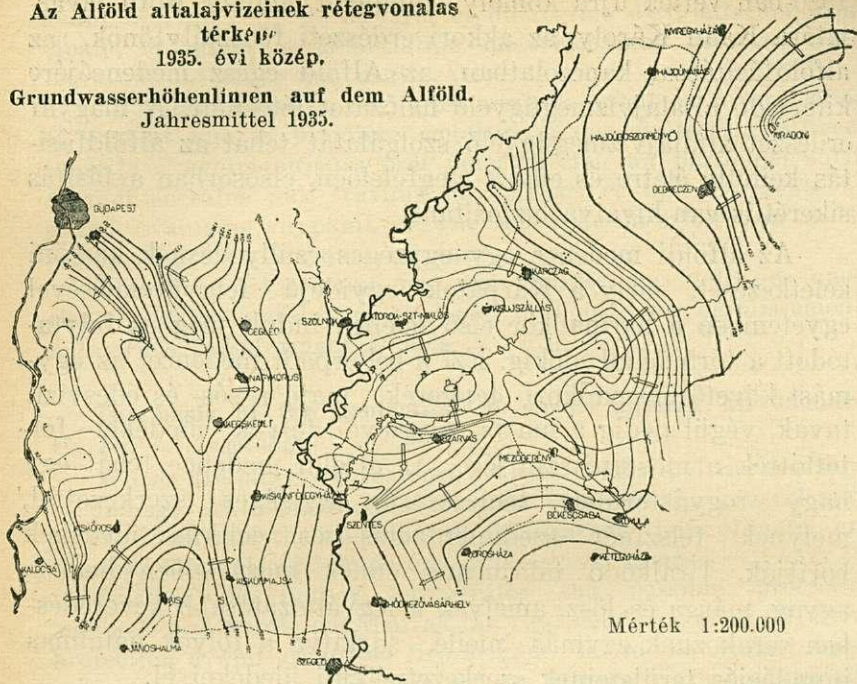
A megfigyelésekből fontos tanulságokat vonhatunk le, amelyek úgy a tudományos, mint a gyakorlati élet számára nagy jelentőséggel bírnak.

A megfigyelések eddigi eredményeiből elsőnek megállapíthatjuk, hogy az altalajvíz folyása nagyjából a felszín domborzati viszonyaihoz alkalmazkodik és vízválasztói ezzel közel azonosak. (L. a mellékelt ábrát.)

Az altalajvíz a Duna-Tisza közén a vízválasztóktól a Duna, ill. a Tisza felé folyik. Esésviszonyai a vízválasztók

**Az Alföld altalajvizeinek rétegvonalas
térkép
1935. évi közép.**

**Grundwasserhöhenlinien auf dem Alföld.
Jahresmittel 1935.**

Mérték 1:200.000

közelében $2.5-1.0\text{‰}$ között ingadozik, mely a Tisza felé egyenletes marad, a Duna felé ellenben, annak régi völgyében $0.4-0.03\text{‰}$ -re is lecsökken, minek következtében itten feltorlódik. Az altalajvíz ezen feltorlódása érthetővé teszi a Dunavölgye tavas, mocsaras jellegét, továbbá az elszikeseedésre való hajlamosságát.

A Tiszántúl altalajvizeinek szivárgási iránya általános ságban centrikus elrendezésű a körösi teknő körül. Itt futnak össze csaknem az egész Tiszántúl altalajvizei és innen a Körös mentén szivárognak a Tiszába. A szivárgás esése olyan csekély, hogy mindenkori menetét a Tisza vízállása szabja meg. Magas folyóállás a szivárgást megakasztja és az altalajvizet felduzzasztja.

A Tiszántúl altalajvizeinek esésviszonyai még a dunavölgyi helyzetnél is rosszabbak. Egyedül a Nyírség buckáin találunk erős $2.0-2.5\text{‰}$ -os eséseket, mely a Tiszántúl síkságán már $0.5-0.01\text{‰}$ -ra csökken.

A tiszántúli szíkesek keletkezésében nagy szerepet játszottak ennek magas fekvésű és csaknem stagnáló altalajvizei. Jól bizonyítja ezt az a tény, hogy a sziklafoltok elterjedése egybevág a Tiszátúlnak a magas altalajvízállású területeivel. A lecsapolások következtében szíkesedésre hajlamos terület azonban ma már csak a Körös völgyében található, tehát ott, ahol a minden oldalról összefutó altalajvíz megtorlódik és a felszín alá emelkedik.

Az Alföld altalajvizeit ennek két nagy folyója, a Duna és a Tisza vezeti le. Az altalajvíz leszívárgását a folyók mindenkor vízállása szabályozza. Magas vízállás esetén a folyóvíz az altalajvizet megduzzasztja, vagyis táplálja, alacsony vízállásnál ellenkezőleg, az altalajvíz táplálja a folyót. Ezt a kölcsönhatást az altalajvíz ingadozásai is szépen szemléltetik. Legszembeesőbbek ezek a folyók közelében, míg ettől távolodva egyre csökkennek. A Duna—Tisza hatása általánosságban 10—15 km. távolságig volt észlelhető. A felszíni vizek és az altalajvíz kölcsönhatásában a talaj és az altalajadottságok is nagyon fontos szerepet játszanak.

Az altalajvíz állására általánosságban a csapadéknak és a párolgásnak van a legnagyobb befolyása. E kettő mérleghelyeztetése szabja meg elsősorban az altalajvíz állását, ill. ingadozásának fokát. Az eddigi adataink azt mutatják, hogy az altalajvíz egy hosszú időszak átlagos csapadékaival tart egyensúlyt. A mindenkor lehullott csapadéknak az altalajvízre gyakorolt hatása aszerint változik, amint ez egy hosszú időszak csapadékatlagánál nagyobb, vagy kisebb. Az átlagnál nagyobb növeli, a kisebb csökkenti azt.

Megállapítható, hogy az altalajvíz növekedése valamely terület mélyebb pontjától mindig a magasabb felé tart, a csökkenése ellenkezőleg. Így a Dunavölgyében Kalocsától—Budapest felé, a Tiszántúl a körösi teknőtől centrikusan a határ felé. Az apadás ellenkező irányú.

A nyári esőzések az altalajvíz ingadozására csekély befolyással vannak. Egyedül homoktalajokon észlelhető a nagy nyári zivataroknak átmeneti hatása. Az altalajvíz helyzetére csak a hosszantartó őszi és koratavaszi esőzések és a

hóolvadások vannak maradandó hatással. Ha ez kielégítő, akkor az altalajvíz a bekövetkezendő aszályos hónapok ellérére is magasállású marad és csak fokozatosan csökken.

Megállapítható, hogy az altalajvíz állása sohasem a helyi csapadékkal, hanem mindig a vízgyűjtő területén lehullott csapadékmennyiséggel van összefüggésben.

Az altalajvíz hullámváltozása napi, évi és időszaki periódikusságot mutat.

A napi ingadozás csak csekély, pár centimétert tesz ki. Kulminálása reggel 7 órára, legalacsonyabb állása este 9-re esik. A napi ingadozásokban a légnyomásváltozások is nagy szerepet játszanak.

Az altalajvíz évi menetében — 13 évi sorozat átlaga alapján — április-májusban kulminál és szeptember-októberben éri el a mélypontját. A maximum és minimum között átlagosan 184 cm. ingadozás mutatkozik. Az ingadozások a földrajzi fekvés szerint is nagy változatosságot mutattak fel. Legnagyobb a folyók közelében.

A megfigyelések tartama alatt, tehát 1922—1936 között, az altalajvíz két maximumot és két minimumot ért el. A maximumok 1926 és 1931-ben, a minimumok pedig 1929—30 és 1934—35-ben voltak. A maximumok csapadékdús, a minimumok a csapadékszegény évekre estek. Ezen tények is rámutatnak a csapadéknak az altalajvíz háztartásában betöltött rendkívüli szerepére. Az altalajvíz időszaki menetéből teljes határozottsággal kitűnik, hogy az altalajvíz 1926-tól kezdve lassan, de egyenletesen süllyed. Ennek átlagos mértéke 92 cm.

Az altalajvíz ezen általános süllyedéséből a laikus közönség az Alföld kiszáradására következtet és bekövetkezése okául a folyószabályozásokat és lecsapolásokat állítja be.

Ezen következtetés nélkülöz minden komoly alapot. Először is, amint láttuk, a süllyedés foka olyan csekély, hogy erős túlzás abból az Alföld kiszáradására következtetni. Másikülönben is ez a süllyedés távolról sem rendellenes, csak az altalajvíz normális időszaki menetének egy hullámvölgye. Az altalajvízkutatások eddigi megállapításai alapján ugyanis az altalajvíz hullámváltozásának 5 éves periódikussága van. Ennek hullámhegyei 1922, 1926 és 1931 évekre estek. E törvényszer-

rűség alapján az altalajvíznek 1936-ban is magasan kellene állania. Ennek bekövetkezését a folyó és csapadékviszonyai és az altalajvíz tapasztalható általános emelkedése máris igazolják.

Ha pedig az altalajvíz süllyedése emberi beavatkozások következtében állott volna elő, akkor az természetesen csak ott lenne észlelhető, ahol emberi beavatkozás tényleg történt. Ez pedig nem így van. A süllyedés általános, vagyis ott is tapasztalható, ahol mesterséges lecsapolások egyáltalában nem voltak.

Az Alföld altalajvizeinek az utolsó években tapasztalható süllyedésének okát kizárólagosan ezen idők abnormis klimatikus viszonyaiban, elsősorban a csapadékszegénységben kell keresnünk. A süllyedés csak átmeneti jelenség.

Az altalajvizek az Alföldön a felszín alatt általánosságban olyan mélységben helyezkednek el, hogy azt a fatenyészet könnyen elérheti. Ennek a körülménynek az alföldi erdőgazdálkodásban végtelen nagy jelentősége van, mert az Alföld klímája mellett a fatenyészet vízháztartásának egyensúlyát csak az altalajvíz igénybevételel képes fenntartani, miáltal ennek előfeltételét képezi.

Az altalajvíznek a fatenyészet által való kihasználásához az szükséges, hogy a fák gyökerei a kapilláris zónát elérhessék. Ezalatt azt a talajszelvényt értjük, amely közvetlenül az altalajvíz felett van és pórusait levegő és víz tölti ki. Mivel a kapilláris felszívódás az idő függvénye, kívánatos, hogy az altalajvíz ingadozása olyan lassú legyen, hogy a kapilláris felszívódás teljesen kifejlődhessen, mert ettől függ, hogy a különböző magas altalajvízállásokat a fatenyészet mennyiben tudja értékesíteni.

Erdőgazdasági szempontból tehát nem elegendő csupán az altalajvíz mindenkori állását és hullámozásának menetét ismerni, hanem meg kell állapítani ennek gyakoriságát és tartósságát, továbbá fel kell tárnunk az altalajadottságokat is. Csak ezek birtokában leszünk képesek az altalajvízmegfigyeléseket gyakorlatilag is kiértékelni és erdőgazdaságilag hasznosítani. Az altalajvíz gyakorisági és tartóssági adatainak birtokában ugyanis teljes határozottsággal megállapíthatjuk,

hogy az altalaj különböző mélyen fekvő rétegeit hányszor önti el az altalajvíz, melyek azok a rétegek, melyek leggyakrabban vannak víz alatt és ezek végeredményeképpen mindenkor kiszámíthatjuk, hogy a különböző altalajvízállások mellett a kapillárréteg milyen magas és a felszín alatt hol helyezkedik el; vagyis, hogy a mindenkori altalajvízállás mennyiben áll a növényzet rendelkezésére.

Az Alföld mostoha klimatikus viszonyai mellett a víz az a legfontosabb tényező, amelyhez a Liebig-féle minimum-törvény értelmében az egész növénytenyészet hozzásimul. Ez képezi az alföldi erdőgazdálkodás, de különösen a fásítás eredményességének előfeltételét. Az altalajvízkutatások tehát a magyar erdészetnek egy speciális munkaköre, melynek a mai magyar erdőgazdaságban komoly hivatása van.

Összefoglalás.

1. Az altalajvíz folyása követi a felszín domborzati viszonyait, vízvázlástól a felszíniekkel harmonizálnak, elhelyezkedése és esésviszonyai az altalajadottságok függvénye.

2. Az altalajvíz folyása a Duna-Tisza közén a vízvázlástól a Duna, ill. a Tisza felé tart. A Duna völgyében feltorlódik, a Tisza felé egyenletes marad.

3. A Tiszántúl altalajvizei általánosságban centrikus elrendezésben folynak a Körös völgye felé és ennek mentén szivárognak a Tiszába.

4. Az Alföld elszikesedésében az altalajvíznek döntő szerepe volt. A Duna- és Körös völgyében az elszikesedés adottságai még ma is fennállnak.

5. A felszíni vízfolyások befolyásolják az altalajvíz ingadozását. Hatásuk a távolsággal csökken. A Duna és Tisza hatása általánosságban 10—15 km-ig terjed.

6. Az altalajvíz hullámzására a csapadék van a legerősebb befolyással. Valamely esztendő átlagos vízállása az előző év őszi és az az évi tavaszi csapadék függvénye. Az altalajvíz mindenkori állását a vízgyűjtőterületének csapadékviszonyai szabják meg. Helyi csapadék az altalajvíz állására kevés befolyással bír.

7. Az altalajvíz emelkedése a Duna völgyében alulról felfelé terjed. A Tiszántúl, a kőröstorkolati teknőből a határvidék felé. Süllyedése ellenkező irányú.

8. Az altalajvíz napi menetében reggel kulminál, mélypontját este éri el. Évi menetének maximuma április-május hónapokra, minimuma szeptember-októberre esik. 1923—1936-ig terjedő időszak alatt az altalajvíz két maximumot és két minimumot mutat. A maximumok 1926 és 1931-ben, a minimumok 1929—30 és 1934—35-ben voltak.

Az altalajvíz kulminálásai egybeesnek a csapadékos évekkel (1926 és 1931), mélypontjai a csapadékban szegényekkel (1929—30 és 1934—35).

9. Az altalajvíz 1926-tól fokozatosan süllyed. Átlagos méret 92 cm. Oka elsősorban csapadékhiány.

10. Az altalajvíz gyakorlati kiértékelése részletes talajfeltárást kíván és megköveteli az altalajvíz gyakoriságának és tartósságának a megállapítását is.

*

Kurze Zusammenfassung der forstlichen Grundwasserbeobachtungen. Von E. Ijász.

1. Der Lauf des Grundwassers schmiegt sich, — auch bezüglich der Wasserscheiden — der orographischen Ausformung der Oberfläche an, Lage und Gefälle sind Funktionen der Untergrundverhältnisse.

2. Zwischen der Donau und Theiss fliesst das Grundwasser von den Wassercheiden der Donau bzw. der Theiss zu, und staut im Donautal etwas an. Jenseits der Theiss ist eine centralische Anordnung nach dem Körös-Tal zu bemerken.

3. Bei der Entstehung der Alkaliböden auf dem ungarischen Tiefland (Alföld) war das Grundwasser — und ist teilweise auch heute noch (Donau- und Körös-Tal!) — von ausschlaggebendem Einfluss.

4. Tagwässer bedingen auch eine Schwankung des Grundwasserspiegels, doch nimmt diese Wirkung mit der Entfernung rasch ab und reicht bei der Donau und Theiss bis etwa 10—15 Km.

5. Den grössten Einfluss übt auf die Grundwasserbewegung die Niederschlagsmenge der sog. Sammelbegiete des Grundwassers aus; lokale Niederschläge sind von geringer Bedeutung.

6. Im Tagesverlauf der Grundwasserbewegung tritt die Kulmination morgens, der Tiefstand abends auf. Die Jahreschankung hat ihren Höchstwert in den Monaten April—Mai, ihr

Minimum im September—Oktober. Zwischen 1923—1935. sind je zwei Maxima (1926 und 1931.) und Minima (1929 und 1934) zu verzeichnen, als Folgen der Gesamtniederschlagsmenge der betr. Jahre.

7. Zur praktischen Auswertung der Grundwasserhältnisse sind genaue Bodenerschliessung und eingehende Untersuchungen über die Häufigkeit und Dauer des Grundwassers notwendig.

*

Résumé des observations relatives aux eaux souterraines des forêts, par E. Ijász.

Le travail est consacré à l'analyse des observations des eaux souterraines de la Grande Plaine hongroise, et aboutit aux conclusions suivantes:

1° L'écoulement des eaux souterraines suit les lignes des ondulations superficielles; entre le Danube et la Tisza, l'écoulement a lieu, à partir de la ligne de partage des eaux, vers les deux fleuves; au delà de la Tisza, les eaux souterraines se dirigent en ordonnance concentrique vers la vallée du Körös.

2° Les fluctuations du niveau de la nappe souterraine sont plus ou moins influencées (en proportion inverse de la distance) par les cours d'eau de la surface; mais l'effet le plus important est celui du volume annuel des précipitations.

3° Dans les variations diurnes, la culmination s'observe le matin et, dans les variations annuelles, pendant les mois d'avril et mai. Au cours de la période 1923 à 1933, on a noté deux maxima (1923 et 1925) et deux minima, (1929 et 1934) fonctions de la quantité annuelle des précipitations.

4° L'utilisation pratique des eaux souterraines exige l'enregistrement exact de leurs variations, ce qui ne va pas sans l'étude détaillée du sol.

*

A short report about the results of the forest ground-water observations. By E. Ijász.

The article deals with the observations carried out on the Hungarian Great Plain (Alföld) and gives the following conclusions:

1. The course of the ground-water clings to the orographic relations of the land surface. Between the Danube and the Tisza a direction from the watersheds to the streams mentioned can be observed; beyond the Tisza this course is a central one with a tendency to the Körös-river.

2. On the surface of the ground-water even the rivers have more or less influence (diminishing rapidly with the distance) but this alteration depends in the first place on the quantity of the annual rainfall.

3. The highest state of the ground-water surface is to be found in the daily course in the morning, in the annual alteration in April and Mai. In the period of 1923—35. two maxima (1923 and 1935) and two minima (1929 and 1934) have been noted as the functions of the annual rainfall.

4. The practical estimation of the ground-water requires a correct record of its alteration: i. e. a detailed soil investigation.

Külföldi erdészek Magyarországon.

Szeretnők az újságíró színes tollával megírni ezt a beszámolót, mert hiszen olyan érdekes, mozgalmas és tanulságos volt az a négy hét, amikor idegen kartársak járták a magyar erdőket és tanácskoztak az erdőgazdaságnak sok fontos és egyetlen ország keretein messze túlnövő kérdéséről.

És szívesen vállalt feladatunknak tekintenők azt is, hogy részletes és szigorúan szakszerű tájékoztatót nyújtunk a végzett komoly munka minden vonatkozásáról és ezzel is aláhúzzuk a most lezajlott két kongresszus jelentőségét.

De ilyen értelemben az egyikről, mint elsősorban illetékes fórum, az „Erdészeti Kísérletek“ ad majd hivatalos jelentést; a másiknak az anyaga pedig külön kiadványban lát rövidesen napvilágot — valószínűen több kötetre terjedően.

Így tehát legyen szabad kevésbé kötött marsrutával végigjárni emlékezetben még egyszer a szép utakat s ha már lapunk tradícióira való tekintettel le kell mondanunk a riport-formáról, némi szubjektivitás engedjessék meg nekünk.

*

Az Erdészeti Kutató Intézetek Nemzetközi Szövetsége már 1910-ben Magyarországot jelölte ki soron következő kongresszusa számára, kifejezést adván ezzel is annak az elismerésnek, amellyel a magyar erdészeti tudományos munkálkodásnak adózott.

Boldogult *Vadas Jenő* professzor, mint a m. kir. erdészeti kísérleti állomás akkori vezetője és a Szövetség elnöke nagyszabású, gyönyörű programot dolgozott ki, hogy a vendégül hívott kartársak méltó keretekben láthassák az egész magyar erdőgazdaságot és a kísérletügyi kutatások eredményeit.

Minden előkészület megtörtént az 1914. év őszére tervezett kongresszushoz, de jött a világháború, elsöpörte a kongresszust és vele együtt hosszú időre a nemzetközi érintkezés lehetőségeit.

Csak 1928-ban sikerült újból egybehívni a Szövetség tagjait Stockholmba, amikor is a prioritást méltányolva, elfogadták a magyar kormány meghívását és Franciaország után sorban hazánkat jelölték ki a IX. vándorgyűlés színhelyéül.

Nancy-ban (1932) aztán *Roth* Gyulát választotta meg a Szövetség elnökéül 4 évi időre, aki azonban már a stockholmi gyűlés óta, — ahol az alelnöki tisztséget ruházták rá — fáradhatatlanul buzgólkodott az itthoni kongresszus előkészítésén.

S miután 8 éven keresztül abban a szerencsés helyzetben voltunk, hogy együtt dolgozhattunk *Roth* professzorral, a közvetlen közelből szerzett tapasztalatok alapján írhatjuk meg, hogy az a munka nem volt csupa gyönyörűség.

Roth professzornak jóformán a semmiből kellett teremtenie tervezett bemutatóhoz szükséges kereteket, mert némely *more patrio* kezelt sarjerdővel nem volt mit dicsekedni.

1914-ben a kincstári erdőgazdálkodás szakszerűsége és anyagiakban bővelkedő ereje önmaga is biztosította volna a tanulmányút sikerét; a Dunántúl, mint vadaskert, nem szerepelt a programmon. Most pedig itt lévén az ország faellátásának súlypontja, innen kellett kiindulni, mert a Bükkben levő állami erdők egyedül mindössze 1—2 napra adhattak látnivalót.

Ezért volt szükség arra, hogy kísérletügyi munkát a magánerdőgazdaság is támogassa, ami azonban már admi-

nisztrációs szempontból sem volt olyan egyszerű dolog, mintha kebelbeli területen lehetett volna előkészíteni mindent.

A Bakony, Mecsek, Mátra, Bükk és Hegyköz még termőhely szempontjából is sokban elütnek egymástól, ha pedig a különleges gazdasági és üzemi problémákat is számításba vesszük, a megoldandó feladatok olyan variációját kapjuk, amellyel kapcsolatban csak hosszantartó lelkiismeretes kísérletezés mutathatja meg a legjobb eredményhez vezető utat.

Ezért volt nélkülözhetetlen a sok kísérleti terület, amelyek aztán nemcsak a kongresszus számára adtak megfelelő tudományos témát, hanem mint a magánuradalmak részéről készséggel felajánlott segítség a régi „konzervatív” kezelésről a korszerű erdőgazdálkodásra való törekvésnek is elismerésreméltó példáit szolgáltatták.

A munkában résztvevő uradalmak, a nyert eredményeket közvetlenül is hasznosíthatják, de ezenfelül őszinte köszönet illeti meg őket azért az áldozatkészségért, amellyel Csonkamagyarország erdőművelés-tudományi problémáinak megoldásához a gyakorlati kereteket a kutatás rendelkezésére bocsátották.

És különös hálával kell megemlékeznünk azokról a kartársakról is, akik mint a bemutatásra került erdőgazdaságok vezetői és tisztjei éveken keresztül nyújtott baráti segítségükkel a tanulmányút sikeréhez nagyban hozzájárultak.

*

A kongresszus közvetlen előkészítése, az útirend összeállítása, az ellátás megszervezése, a bejelentett előadások időrendjének megállapítása, a szükséges ismertetőknak 3 idegen nyelven való kinyomtatása stb. mind óriási tömegű részletmunkát jelentett, amelyet Roth professzor és beosztott munkatársai hosszú hónapokig tartó erőfeszítéssel tudtak csak a kellő időre elvégezni.

Huszonegy nemzet jelentette be képviselőit, összesen 86 taggal, akik között néhány hölgyvendég is akadt.

Utóbbiak számára az elnöki lelemény külön programról gondoskodott olyan formán, hogy az előadások, erdőbejárások ideje alatt a hölgyek sétával, fürdéssel, múzeum-látogatással, vagy egyébként szórakozhattak, ami nemcsak az ő szempontjukból volt kellemesebb, hanem — őszintén szólva — zavartalan lebonyolítást biztosított a szakbeli munkában is.

Augusztus 25-én volt az ünnepélyes megnyitás Sopronban az összes résztvevő nemzetek lobogóinak díszében álló Műegyetem tornatermében, amelynek fenyőgaly-fűzerei a felejthetetlen *Vadas* professzor képe körül fontak kegyetes koszorút.

Roth Gyula 3 idegen nyelven tartott klasszikus tömörségű elnöki megnyitója után a lelépő elnök, *Guinier* (Franciaország) ismertette röviden a kongresszus célkitűzéseit és kívánt meleg szavakkal eredményes munkálkodást.

A m. kir. földművelésügyi miniszter képviselőjében *Péchy* Tibor min. osztályfőnök üdvözölte német nyelven és igaz magyar szívéllyességgel az egybegyűlteket, utána dr. *Ostffy* Lajos főispán Sopron város és vármegye nevében, dr. *Podmaniczky* Pál báró egyet. tanár a pécsi Erzsébet Tudományegyetem soproni hittudományi karának megbízásából és dr. *Walek* Károly egyetemi ny. r. tanár, dékán a Műegyetem bányá-, kohó- és erdőmérnöki kara nevében mondtak üdvözlő beszédet.

Petrini főtitkár jelentése után *Roth* Gyula és *Kelle* Artúr nagy figyelemmel kísért előadása zárta be a megnyitó ülés napirendjét.

Az előadások címét ismertetésünk végén adjuk. Itt annyit kívánunk megjegyezni, hogy igen célszerű intézkedés volt nem egyetlen helyre és szakadatlan sorrendbe koncentrálni az egész tárgyalási anyagot, mert nagyon fárasztó lett volna.

Az a beosztás, hogy utazás közben minden egyetemi városban jutott hosszabb-rövidebb idő az előadások számára, feltétlenül eredményesebb volt.

A besorolás öt osztály szerint történt (erdőművelés, erdőhasználat, talajtan, erdővédelem és erdőrendezés), de

ilyen elosztás szerint csak Budapesten folytak a tárgyalások, míg a vidéki egyetemeken, ahol alig egy-egy napot időztünk, kizárólag teljes ülések tartattak.

Az előadók mind idegen nyelven beszéltek, túlnyomó többségben németül, de néhány francia- és angolnyelvű előadást is hallottunk. Az aktuálisabb témákat nem egyszer élénk vita követte, így különösen a szilfavészről (*Georgevič*) és a származási kérdés jelenlegi állásáról (*W. Schmidt*) szóló jelentés váltott ki fokozott érdeklődést.

Bemutatásra — a vándorgyűlés természetéből kifolyólag — csak kisebb mértékben kerülhetett sor, pedig fényképek és metszetek (*Kelle*), táblázatok és grafikonok (*Fekete, Ijjász, Fehér*), preparátumok (*Eidemann*), vagy pláne vetített képek (*W. Schmidt*) mindig igen hathatós erejű és élénkítő támogatói a tárgynak.

Ebből a szempontból éppen azért volt reprezentatív értéke vitéz *Botvay* Károly egyet. adjunktus precíz iszapoló-készülékének, amely a mechanikai talajanalízis terén jelent igen figyelemreméltó újítást, mert automatikus regisztrálás útján veszi fel az ülepedés menetét (az ú. n. valódi esésgörbét) *Oden* elve alapján. A hosszú kísértelzés alapján, nagy gonddal megszerkesztett pompás műszer, amelyet mestere a botanikuskert, ill. tanszékek és gyűjteményeik megtekintése alkalmával mutatott be a vendégeknek, különösen a francia és angol szakemberek tetszését és elismerését nyerte meg.

Augusztus 26-án délelőtt a m. kir. erdészeti kutató intézet brandmajori csemetekertje és Sopron város erdőgazdaságának „*Váris*“ nevű része, valamint az itt telepített kísérleti területek kerültek bemutatásra. A 3 órás változatos gyalogsétának *Zügn* Nándor városi erdőmester volt szívélyes vezetője, aki készséggel szolgált szakszerű felvilágosításokkal a városi erdőgazdaság multjára, jelen eredményeire és távolabbi céljaira vonatkozólag.

Délután pedig felkerekedett az egész társaság, hogy szeptember 9-ig végigjárja autobuszokkal azt az utat, amely az ország jelenlegi erdészeti viszonyait volt hivatva keresztmetszetben bemutatni.

Első este Balatonfüreden volt a meghálás, ahonnan másnap reggel Veszprémen keresztül Farkasgyepűre utaztunk, az ottani püspöki erdőgondnokságban levő kísérleti területek megtekintésére.

A külön erre az alkalomra készített bejáró ösvény kezdeténél *Rott* Nándor püspök úr Önagyméltósága szemé-

Az Erdészeti Kutató Intézetek Nemzetközi Szövetségének IX. Kongresszusáról. — *Rott* Nándor veszprémi püspök fogadja vendégeit Farkasgyepűn. (A. Muir felv.)

lyesen fogadta a társaságot és hűségesen végigjárta velünk az egész utat.

A nyárvégi nap által beragyogott szép erdei képsorozat elsősorban ezért maradt mindnyájunk számára egyik legkedvesebb emléke a kongresszusnak. És hogy a birtokos melegszívű érdeklődése az erdőgazdaság ügyei iránt nem merül ki csupán egy-egy ilyen figyelmes gesztusban, arra a *Dobó* Jenő bátyánk kezeire bízott gondnokság egyre belterjesebb kiépítése a legékesebben szóló bizonyság.

De döntő sikert aratott Farkasgyepүн — *Dobó* Magdus főrendezésében — a paprikásesirke is (vendégeink útközben többször reklamálták) és az úri magyar vendégszeretettel nyújtott ebéd után visszaautóztunk Balatonfüredre s onnan másnap reggel indultunk tovább Pécsre.

Itt az első nap délutánját foglalta le az erdőbejárás és amit vitéz *Rábay* Gyula kartársunk a külföldnek prezentált, az igazán szembenézhetett a legszigorúbb kritikával is.

Mert meggyőződésünk szerint a Mecsekben nem olyan könnyű dolog pl. az elegyetlen öreg tölgyes alá „kefésű” újulatot varázsolni...

A vacsorán igazán ünnepi hangulat szállta meg a lelkeket, mert *Makkay* István h. polgármester olyan remekbe szabott szárnyaló német beszédben tolmácsolta a város üdvözlését, hogy percekig zúgott a taps utána. S hogy barátaink azt is megértették, amit egyetlen szóval ki nem mondott, — mert nem volt szabad róla beszélnie — azt abból a válaszból érezhettük, amelyben a kongresszus egyik legtekintélyesebb tagja kívánt, — éppen az erdőben látott ígéretes felújulásra való hivatkozással — szebb jövőt — Pécs városának...

A világhírű pécsi gyümölcset: a finom csemegeszőlőt és az utolérhetetlen zamatú, gyermekfej nagyságú őszibarackot, dr. *Sik* Lajos tb. városi főjegyző, a pécsi idegenforgalom tizenhárompróbás, csupa előzékenység nagymestere sajátkezűleg kínálta körül az asztalnál. S mert ráadásul, mint szimbólumot a város szívéhez szolgáló művészi kivitelű bronzkulcsot is megkapta mindenki ajándékképpen, igazán nem csoda, hogy sokan rövidellették a programm pécsi részét és örömmel töltöttek volna még néhány órát a patinás városban, amelynek nemesveretű profilja, természeti és artisztikus szépségei még a Nyugatról jött igényes külföldieket is elbűvölte.

A hölgyek pedig, akiknek az előadások idejére egy pezsgőgyári látogatáson kívül vitéz *Rábay* Gyuláné háziasszonyi szeretetreméltósága jutott osztályrészül, bizony nem csekély nehézségek árán voltak előkeríthetők az indulás idejére.

Szegeden mindössze egy napot töltöttünk, a délelőtti ismét előadások foglalták le, délután a város és egy mintagyümölcsös megtekintése volt soron és augusztus 31-én tovább indultunk Budapest felé.

Útközben azonban megálltunk Kecskeméten.

És az Alföld szívében, a gyönyörű magyaros stílusú városháza tanácstermében három idegen nyelven köszön-

Az Erdészeti Kutató Intézet Nemzetközi Szövetségének IX. Kongresszusáról. — A résztvevők egy csoportja Kecskemét sz. kir. város „Ballószög” nevű erdejében. (Kühne G. felv.)

tötte a nemzetközi tudományos munka képviselőit a hírös város, jeléül annak, hogy homokján az aransárga barack mellett a kultúra is nemes gyümölcsöt terem.

A vendégek nevében a finn Lönnroth professzor köszönte meg az üdvözlést, stilszerűen hazája nyelvén, hogy a testvérnemzet beszédét is hallják egyszer a kecskeméti parlament falai.

Szakbeli feladatunk Kecskeméten az volt, hogy a városi erdőgazdaságnak a m. kir. erdészeti homokkísérleti telep kezelése alatt álló „Ballószög” és „Csalános” nevű

részeit bemutassuk az ott végzett munka eddigi eredményeivel.

És ez a programmpont is teljes mértékben igazolta *Roth* professzor feltevését, hogy a magyar specialitások: a homok- és szikfásítás nagyon fogják érdekelni a külföldi kartársakat.

A kérdések egymást követték, a fényképezőgépek sűrűn kattogtak, a talajtan embereit alig lehetett kicsalogatni a gyökérfeltárások céljából ásott gödrökből.

És néhányszor el kellett ismételni az Alföld fásításának gazdasági és kulturális érveit, az ország faellátására vonatkozó statisztikai adatokat, hogy megértsék a mostoha termelőhellyel vívott küzdelem hátterét — de úgy érezzük, nem hiába történt!

Az ebédnél a nyárson sült csirke mellé Kecskemét város legjobb boraival kedveskedett, a cigány is jószívvel húzta; az elnöki szó azonban hamarosan indulást parancsolt, — menni kellett. Pedig a német hölgyek éppen a csárdásból kívántak alaposabb leckét venni...

Budapesten teljes három délelőttöt foglaltak le az előadások, a délutánokat pedig a Mezőgazdasági Múzeum, a gödöllői József főherceg arboretum és a szigetmonostori gyantacsapolási kísérletek megtekintése töltötte ki.

A hölgyek kedvük szerint gyönyörködhettek a város szépségeiben. Ki is vették a részüket a Gellért-fürdőből, Margit-szigetből stb. s rendesen csak este találkoztunk velük valamilyen vendégségben.

Mert ilyenben is bőven volt részünk: legelőször a Földművelésügyi Miniszter Úr Önagyméltósága adott teát a kongresszus tiszteletére Gundelnél az Állatkertben, szeptember 2-án este a Vízművek vendégei voltunk a Horányi-csárdánál, a következő napon pedig a Székesfőváros bőkezűsége révén egy jánoshegyi vacsora összes természeti és gasztronómiai kellemességeiben részesült a társaság.

Az út második részének Püspökladány volt az első állomása. Itt megint szaporán szaladtak a ceruzák a jegyzőkönyvek lapjain és a fotografáló masinák valóságos gépfegyvertűz alá vették a talajszelvényeket, illetőleg gyökér-

feltárásokat (no, meg a nyárson piruló malacokat és az asztalok körül szorgoskodó magyarruhás leányokat is!).

A debreceni „Arany Bika“ Bocskay-termében a város polgármestere várt bennünket szívélyes „Isten hozott“-tal és terített asztallal és vendégeink megint csak nagyon jól érezték magukat.

Az előadások színhelye itt a Tisza István Tudományegyetem központi épülete volt s a Nagyerdő sok látnivalója most sem tévesztette el a hatását.

De a Gúthra tervezett kirándulást az idegenek egyhangúan leszavazták. Nem mintha nem érdekelte volna őket a homoki erdőgazdálkodásnak egy szép példája, hanem, mert a hölgyek számára Hortobágy volt soron és ezt irigyelték meg tőlük.

Azt mondták, inkább Rómában nem látni a pápát, mint Debrecenben a világhíres magyar pusztát, — hát engedni kellett az erőszaknak...

És mert indulás előtt — mintha megrendelésre történt volna — egy kis futózápor a port is elmosta és a ménesek is vígabban nyargalásztak, meg is értettük a természetbarát *Schulenburg* grófnő elragadtatását, hogy minden „*wahnsinnig schön!*“

Szeptember 6-án délután indultunk tovább Miskolc felé. De útközben egy kis vargabetűt csináltunk, nem szakbeli látnivaló, hanem olyan élmény kedvéért, ami már az első naptól élénken izgatta a fantáziákat.

Waldbott Kelemen báró úr, az Országos Erdészeti Egyesület elnöke, igazi nagyúri szívességgel, borkostolóra hívta meg a társaságot tolesvai pincéjébe és ezt az eseményt még az antialkoholisták sem akarták elszalasztani!

Mert az illető két úrnak előbb csak Pestig volt ideje, ott kisütötték, hogy no, még a Hortobágyig elmehetünk, aztán Debrecenben megint összedugták a fejüket, hogy hát pont ők maradjanak le a „Tokayer“-ről...? És velünk jöttek!

A krónikás itt engedelmet kér, hogy a tolla akadozik és baj van a „történeti hűség“ körül, az okát mindenki könnyen kitalálhatja.

A házigazda egymásután vonultatta fel szellemes pohárköszöntője mellé a „tettleges“ érveket, előbb három, majd ötputtonyos aszú alakjában, de a bábeli nyelvzavar, ami rövid félórán belül bekövetkezett, egészen csodálatos volt: éppen ellenkezője a bibliabelinek, mert itt mindenki megértett mindenkit...

Sajnos, a legrózsásabb hangulatban, amikor az egyik asztalvégen már arról volt szó, hogy „Die Sonne geht hoch“ — a rideg elnöki kommandó megint elrontotta a mulatságot. És hiába volt a nyílt ellenszegülés, a könyörtelen józanság győzedelmeskedett.

De nem is bocsátották meg *Roth* professzornak a megzavart idillt még legbensőbb hívei sem és a búcsúvacsorán a fejére olvasták, hogy: „*doch versteifte sich seine grossartige Energie einmal — leider — direkt zur Grausamkeit! ...*“

Ámbár, úgy sejtem, alighanem igaza lett volna *Szy* Dénes barátunknak, mondván: „Te, ha ezek még egy óra hosszat kocintgatnak itt, az utcán sárosabb lesz a kezük, mint a lábuk.“

De így éppen csak a gyorsvonalat akartuk mindig megelőzni az autobusszal, meg egy nagyszerű ingyen hangversenyben volt részünk, mert *Pavari* professzor úr a házában műsoron lévő operák valamennyi tenor áriáját elénekelte Miskolcig.

Lillafüredről az első napon Parádra autóztunk, ahol a Nemzeti Közművelődési Alap erdőgondnokságában telepített kísérleti területeket jártuk be. Még pedig a *Tóth* Bódog kartársunk nagy hozzáértését dicsérő kényelmes szerpentinén, amely ezt a terepileg legnehezebb szemlét is teljesen fáradságmentessé tette.

Kár, hogy az eső itt nem várta meg türelemmel a tárgysorozat végét és emiatt meg kellett gyorsítani a tempót, de a gondosan „átfésült“ állományokat, a vidosan magasbatörő felújulást, mindenki őszinte elismeréssel nézegette.

A Kékesen elköltött ebéd után Mátrafüred, Gyöngyös, Eger, Mezőkövesd volt az útirány hazafelé s a mező-

kövesdi Népházból takaros kis csomagokkal s megkönnyeb-
bült pénztárcával jöttek ki vendégeink.

A szeptember 8-i záróülésen a főtitkár ismertette az
elfogadott javaslatokat.

A speciális kérdésekben (magvizsgálat, bibliográfia,
faanyagvizsgálat stb.) felmerülő ügyek elbírálására *állandó
bizottságokat* alakított a kongresszus és elfogadta Finn-
ország meghívását a legközelebbi kongresszusra vonatkozó-
lag, amely valószínűleg 1940-ben ül össze *Lönnroth* profesz-
szor elnöklete alatt, aki mellett a világhírű finn erdész-
tudós, *Cajander* ny. miniszter, a díszelnöki tisztet tölti be.

Délután még az Ortástetőn tartott *Fehér* professzor
élénk érdeklődés mellett előadást az ottani kísérleti terüle-
teken végzett talajbiológiai kutatásokról és este a kincstár
által a Palotaszállóban adott fényes bankettel végetért a
kongresszus.

Roth professzor költői szárnyalású beszédben búcsú-
zott el munkatársaiktól, akik kivétel nélkül a leghálásabb
közsönetüket tolmácsolták a nyujtottakért.

Hiszen a tanulmányút szakbeli része is a várakozá-
sukat felülmúló érdekes adatokat szolgáltatott s hogy
jól is érezték magukat közöttünk külföldi kartársaink, —
még pedig nagyon — azt olyan helyről elhangzott, őszinte
melegségű nyilatkozatok erősítették meg, ahonnan nem vár-
tunk többet néhány hűvösen udvarias szónál.

És ez a siker nem tisztán *Roth* professzor érdemei-
nek az elismerése, hanem annál sokkal több: politikai
nyereség.

Amelyet elsősorban mégis *Roth* Gyula egyéni kvali-
tásainak, fáradhatatlan munkabírásának és — last but not
least — nagyszerű külföldi összeköttetéseinek köszönhetünk.

De mély hála illeti meg a Földművelésügyi Miniszter
Urat, és az erdészeti főosztály illetékes tényezőit is, akik a
kongresszus létrehozását a legmesszebbmenően és jelentős
anyagi áldozatokkal támogatták.

Anglia kiküldötte, *Sir Roy L. Robinson* is hangsú-
lyozottan kiemelte búcsúbeszédében, hogy a kongresszus
legértékesebb eredménye az a kölcsönös megismerés és meg-

becsülés volt, amely a zavartalan együttműködést lehetővé tette és a további munkához szilárd alapokat teremtett.

„We have been a happy family“ — egy boldog család voltunk — mondotta és valóban jól esik visszagondolni rá, hogy a 17 nap alatt egyetlen incidens sem zavarta meg a harmóniát.

Sőt, ha Jugoszlávia egyik igen szimpatikus képviselője őszintén be merte vallani, hogy nem akarta elvállalni a megbízatást, mert barátságtalan fogadtatástól tartott és igen sajnálja, hogy — előbb nem ismert meg bennünket, akkor mi is elárulhatjuk neki, hogy a becsületes nyíltsággal nyújtott férfikezet sohasem fogjuk visszautasítani!

A kis Finnország igaz testvéri érzelmeit azzal is dokumentálta, hogy 12 szakemberét küldte el hozzánk; valamennyinek a neve régen túlnőtt már hazájuk határain.

Lengyelország 13 képviselőivel első naptól kezdve nagy volt a barátság. Csupa törekvő fiatalembert ismertünk meg bennük, akik egy boldogan ébredő nemzet friss energiáját képviselték; a legszorgalmasabb tagjai voltak a kongresszusnak, mindent jegyeztek és mindent lefotografáltak. Ebben a tekintetben csak *Oudin* professzor tudott versenyezni velük.

Az amerikai *Allen* professzort elnyűhetetlen jókedvéért szerette mindenki. Ő volt az, aki a vastag porfelhőbe burkolt pécs—bajai országúton azzal vigasztalta a hölgyeket, hogy a magyar lőszor vitamintartalmú és igen jól tesz az arcbőrnek!

Régi, kedves ismerősünk, *Pavari* professzor — mint mindig — most is a szikrázó szellemesség megtestesülése volt, minden pohárköszöntőjében újat, eredetit hozott és még ha olaszul szólt hozzánk, azt is megértette mindenki, pedig szigorúan tilos volt a politika...

És Isten bocsássa meg nekünk, de a francia delegációt se tudtuk felelőssé tenni szívünk mélyén Trianonért. Mert olyan kedves, finom, előzékeny úriembereket ismertünk meg bennük, akiknek öröm volt szolgálatukra lehetni.

És főleg akkor nyugodtunk meg, amikor megtudtuk, hogy az egyik német úr is hasonló lelkiismereti konfliktus

tusba keveredett, mondván: „Személy szerint minden francia ismerősömmel olyan jó barátságban vagyok, hogy szörnyen sajnálom, amiért hivatalból ellenségnek kell őket tekintenem.“

Úgy véljük, a hölgyek se bánták meg, hogy eljöttek. Minden érdekelte őket és kedvesen tudtak lelkesedni, főleg pulikutya, lovascsendőr és hasonló néprajzi dolgokért.

És nekik lehetett kicsit a revizióról is beszélni...

A budai oldal páratlan szépségeiben gyönyörködván, az egyik angol hölgy a Mátyás-templomban mindenáron Szent István koronáját is látni akarta.

Megmagyaráztuk neki, hogy azt nem lehet egy hatosért végigmustrálni, hogy a koronaóri méltóság a legdíszesebb kitüntetés s hogy a föld egyszerű népe is azért jön fel a messze kis falvakból a koronázásra, hogy egyszer az életben láthassa a szent koronát, a magyar állameszme szimbólumát.

És akkor megértette, „hogyan lehet Magyarország király nélkül is királyság“!

Nem lenne teljes a beszámolónk, ha megfeledeznénk a tolmácsszolgálatot ellátó két hölgy-útitársunkról, *Kossow Józsefnéről* és *Papp Erzsébetről*, akik pompás nyelvtudásukkal, kultúrájukkal, szemetvidítő megjelenésükkel és megnyerő kedvességükkel elvitathatatlanul a legsikerebben reprezentálták a magyar nő szeretetreméltó sokoldalúságát.

És több hasznára voltak az árva magyar ügynek, mint egy féltucat átlag diplomata.

Az előadások sorrendje.

SOPRON, 1936 AUGUSZTUS 25.

Roth: Az erdészeti kísérlet- és kutatásügy Magyarországon.

Kelle: A tölgyfa-golyva okairól.

v. Botvay: Kísérletek *Oden* elvének realizálására különböző talajok mechanikai összetételének analizisénél.

PÉCS, 1936 AUGUSZTUS 29.

Fabricius: A varázsvessző az erdőgazdaságban.

Georgevič: A szilfabetegség Jugoszlávia szlovéniai erdősegeiben és az ellene való védekezés.

Magyar: A homokfásítás Magyarországon és növénysszociológiai alapjai.

Nunberg: A másodlagos károsítások jelentősége a *Panolis griseovariegata* által megtámadott állományokban.

Roth: A vonalas szálalás.

Sokolowski: „*Larix polonica*“ — egy síksági veresfenyő-fajta.

Weingartl: Regionális kutatások az erdő- és fagazdaságban.

SZEGED, 1936 AUGUSZTUS 30.

Fekete: Fatermési táblák a magyar Alföld akácállományai számára.

Ijjász: Adatok az Alföld altalajvíz-viszonyaihoz.

Kogutovicz: Az Alföld fejlődéstörténete.

Magyar: Szíkes talajok erdősítése Magyarországon.

Schaeffer: Szálalás lomberdőkben.

Tertti: Az aljnövényzet jelentősége a lúcfenyő természetes felújításánál.

Wiedemann: A gyéritések értéknövelő hatása.

Weingartl: A gazdasági válság hatása az erdő- és fagazdaság további fejlődésére.

Zajaczkowski: Az erdeifenyő egy reliktum-fajtája a lengyel Kárpátokban.

BUDAPEST, 1936 SZEPTEMBER 1.

I. Erdőművelés.

A) Növénytan.

a) Biológia.

Guillebaud: Bevezető gyökérvizsgálatok tűzeges talajokon álló erdei fákon néhány angliai erdőgazdaságban.

Kujala: Erdőtípus-vizsgálatok az éghajlat szempontjából egymásnak megfelelő országokban.

Laitakari: Különböző fafajok gyökérzetének vizsgálata.

Nemeč: Adatok az erdeifenyőnél fellépő *karencia*-jelenség ismeretéhez.

Polansky: A fagyökerek mennyisége az erdei talajban.

Vincent: A tengerszint-feletti magasság befolyása a lúcfenyő növekedésére a Kárpátokban.

II. Termőhely-ismerettan.

A) Talajtan.

Aaltonen: A talaj podzolosodása és ennek erdészeti jelentősége.

Lászlóffy: A m. kir. földművelélsügyi minisztérium vízrajzi intézetének munkássága az erdészeti kísérletügy szolgálatában.

Lukkala: Lehet-e ezidőszerint az erdőtalajok elmocsarasodásáról beszélni Finnországban?

Nemeč: A degradált erdőtalajok problémája.

Nemeč—Maran: A kőfokos talajok kémiai tulajdonságai Csehország különböző erdős vidékein.

BUDAPEST, 1936 SZEPTEMBER 2.

I. Erdőművelés.

A) Növénytan.

b) Magvizsgálat.

Delevoy: Nemzetközi származási kísérletek erdeifenyő-maggal.

Eidmann: A csiraképeségi vizsgálat helyettesítése kémiai magdiagnózissal.

Schmidt W.: Az erdeifenyő élettani fajtameghatározása a magvizsgálatnál.

Vincent: A likavkai kísérleti területek.

Wloczeswzski: A csemetekertben elvetett erdeifenyő-mag várható csemete-százaléka.

Tyszkiewicz: Néhány felvilágosítás a lengyel állami erdőgazdaság kutató intézetének magvizsgáló állomásán alkalmazott vizsgálati módszerekről s azok céljáról.

III. Termelőhely-ismerettan.

A) Talajtan.

v. Bokor: Talajoltás az erdőgazdaságban.

Nemeč: Az erdészeti csemetekertek trágyaszükségletének megállapítása.

Nemeč.—Maran: Néhány degradált és beteg talaj tipikus profiljának fizikai és kémiai tulajdonságai Csehország erdős területein.

Oudin: Megjegyzések a termőhely megjelölési módjának szabványosításához.

Vági: A magyar Alföld sóstalajai.

Vincent: A csehszlovákiai kárpáti lúcfenyőállományok helyi adottságai és termőhelyi minősége.

B) Éghajlattan.

Eredia: Az erdősült vidékek légkörére vonatkozó vizsgálatok.

Pavari: A Földközi tenger melléki erdőknek a klímára kifejtett hatásáról.

BUDAPEST, 1936 SZEPTEMBER 3.

II. Erdőhasználat.

A) Termelés.

Kalnins: A gyantacsapolás mint fakonzerváló eljárás.

Levon: Fából készült tárgyak szárítása és raktározása. (Finnországi vizsgálatok eredményei.)

Oudin: Gyantacsapolási lehetőségek a feketefenyő változatainál Franciaországban.

Roth: A gyantacsapolásról.

Ugrenovič: A gyantacsapolási kísérletek egységesítése.

B) Feldolgozás.

Dramba: A kocsánytalan tölgy két romániai válfajának összehasonlító fizikai és mechanikai vizsgálata.

Jalava: A fa tulajdonságainak vizsgálata.

Ugrenovič: A favizsgálat módjai.

Zielinski: A lengyel veresfenyő (*Larix polonica*) fájának műszaki tulajdonságai.

V. Erdőrendezés.

Burger: A különböző származású erdeifenyő-tájfajták növekedése és tűmennyisége.

Bornebusch: A dániai bükkösök minősége és értékbeli növekvése.

Fabricius—Oudin—Guillebaud: Vezérfonal a hozadék-vizsgálatok kiviteléhez.

Gorochowski: Megdőlt fatörzsek tömegnövedékének vizsgálatára vonatkozó egyszerű módszerek javítási lehetősége.

Leporsky: A próbatörzs-módszer a statisztikai kutatások elméletének megvilágításában.

Plonski: A részletes állományleírás elemeinek alkalmazása a fatermelési táblák összeállításánál lengyelországi tapasztalatok alapján.

Schmied H.: Javaslat a „Vezérfonal” néhány előírásának megváltoztatására.

DEBRECEN, 1936 SZEPTEMBER 5.

Fehér D.: Az erdei talajok élettani folyamatai és az éghajlati tényezőkkel való okozati összefüggésük.

Gerlai: Az erdészeti kutató intézetek szervezete.

Kaczor: Az erdészeti kutatásoknál alkalmazott leíró módszerek egységesítése a szakirodalomban.

Kostyrko—Niedzialkowski: Az erdészeti és természettudományi kutatásokhoz szükséges erdőrezervátumok kijelölésére és fenntartására vonatkozó alapelvek.

Krysik: Fagykárak Kislengyelország bükk- és jegenyefenyő állományaiban.

Magyar: A bükk- és tölgyerdő-típusok Magyarországon.

Soó: Erdő-vegetáció vizsgálatok Magyarországon, különös tekintettel az Alföld tiszántúli részének erdeire.

Weingartl: Tervezet, egy az erdészeti kutató intézetek nemzetközi szövetségének keretén belül felállítandó fagazdasági osztályra vonatkozólag.

DEBRECEN, 1936 SZEPTEMBER 6.

Fehér—Maróthy: A miskolci m. kir. erdőigazgatóság és a József Nádor Műgyetem növényteni intézetének kísérleti területei a Bükk-hegységben.

*

A II. Nemzetközi Erdőgazdasági Kongresszus vitéz nagybányai *Horthy Miklós, Magyarország Kormányzójának* fővédnöksége alatt szeptember hó 10—14-ig ülésezett Budapesten.

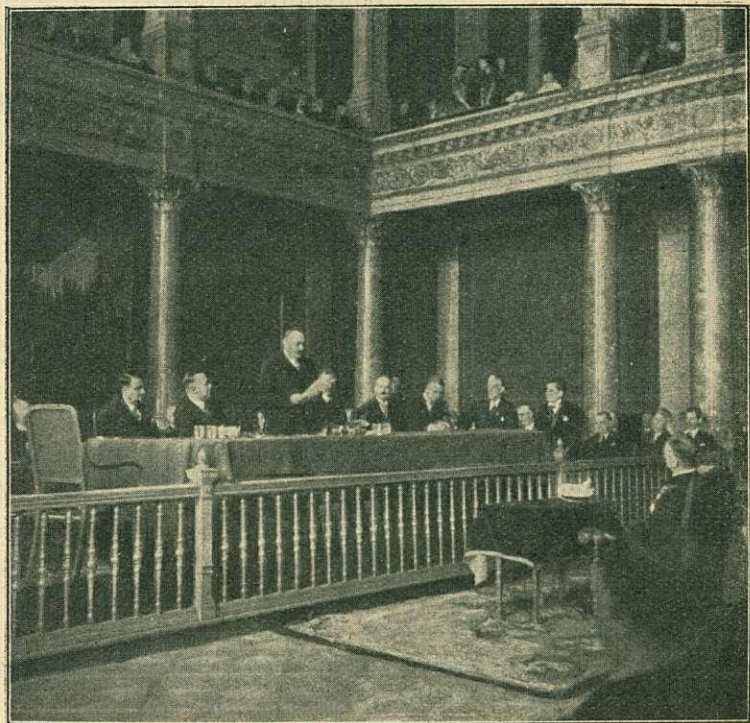
A kongresszust a római Nemzetközi Mezőgazdasági Intézet felkérésére *dr. pusztaszentgyörgyi és tetétleni Darányi Kálmán* m. kir. földművelésügyi miniszter hívta össze, aki, mint a nagyválasztmány díszelnöke és a tiszteletbeli választmány elnöke, úgyszólván személyes ügyének tekintette, hogy a 10 évi szünet után Magyarországon ülésező kongresszus minden tekintetben megfeleljen annak a várakozásnak, amellyel a külföld a munkája elé tekintett.

A nagyválasztmány báró *Waldbott Kelemen* nagybirtokos, felsőházi tag elnöklete alatt már kora tavasz óta permanenciában állott.

A 300 külföldi vendég elhelyezésének és ellátásának óriási felelősségén felül a beérkező jelentések és javaslatok feldolgozása, a kongresszusi apparátus megszervezése stb. olyan hatalmas munkateljesítmény volt, amely *Roth Gyula* egyet. ny. r. tanár, ügyvezetőnek, *Iringi Aurél* ny. min. tanácsos és *dr. Luncz Géza* m. kir. főerdőmérnök, főtitkároknak, valamint *Jellachich László* m. kir. s. erdőmérnök és

dr. *Worschitz* Frigyes okl. erdőmérnök, titkároknak az illetékes tényezők és az egész magyar erdőgazdaság legteljesebb elismerését vívta ki.

A kongresszus fényes külsőségek közt — a Kormányzó Úr Öfőméltósága jelenlétében — nyílt meg, szeptember 10-én,

A II. Nemzetközi Erdőgazdasági Kongresszus ünnepélyes megnyitása a Magyar Tudományos Akadémia nagytermében 1936. szeptember 10-én. (Scherg K. felv.)

a Magyar Tudományos Akadémia dísztermében és elnökéül báró *Waldbott* Kelement választotta.

Hogy a kongresszus egyhangúlag az Országos Erdészeti Egyesület elnökét emelte maga fölé vezetőjéül, azt nemcsak egyesületünk presztízse szempontjából üdvözlöttük különös örömmel, hanem büszke elégtétellel láttuk benne azoknak a jelentős erdőgazdaság-politikai érdemeknek az elismerését is, amelyek az utóbbi évek folyamán elválaszt-

hatatlanul összeforrtak báró *Waldbott* Kelemen személyével és nevét az ország határain túl is ismertté tették.

De az elnöki tisztség a kongresszus érdekében kifejtett fáradozásoknak a honorálását is jelentette és egyben a legmesszebbmenő bizalom megnyilvánulását, amellyel egy nemzetközi testület a maga bonyolult érdekeivel a legtárgyilagosabb, leghozzáértőbb vezetőt kereste fel.

És kétszeres öröra volt minden oldalról azt az egybehangzó ítéletet hallani, hogy erősebb, megbízhatóbb kezekre nem lehetett volna a kongresszus gyepelőit bízni, mint *Waldbott* báróéra, aki ragyogó szónoki lendületével, vitavezető nagy gyakorlatával és diplomáciai tapintatával a tárgyalások számára olyan szilárd bázist teremtett, hogy a siker el se maradhatott.

Sajnálkozással kellett azonban megállapítanunk, hogy a magyar erdőgazdaságnak nem volt meg a kellő mértékű képviselete a kongresszuson.

Értjük ezalatt elsősorban a magánerdőgazdaságot, amelyen ma hazánk erdészeti életének súlypontja fekszik.

Az államerdészet reprezentánsai mellett alig egy-két erdőbirtokosunkat láttuk a gyűléseken. Ez a részvétlenség a külföldieknek is feltűnt és — a szarvasbőgéssel sem menthető, mert 1—2 napra az erdőtiszt is nélkülözhető, pláne, ha egyszer országos érdek támogatásáról van szó!

A kongresszus lefolyását és a tárgyalások eredményeit röviden az alábbiakban ismertetjük:

A Kormányzó Úr Őfőméltósága jelenlétében szeptember hó 10-én tartott ünnepélyes megnyitó teljes ülés alkalmával üdvözlő beszédet mondtak:

1. Báró *Waldbott* Kelemen, mint a Nagyválasztmány elnöke,

2. dr. *Agostini* Agosto, az Olasz Nemzeti Erdészeti Milícia parancsnoka, erdész altábornagy, mint a Nagyválasztmány alelnöke,

3. báró *Waldbott* Kelemen, mint a kongresszus megválasztott elnöke,

4. dr. *Darányi* Kálmán, m. kir. földművelésügyi miniszter,

5. ifj. gróf *Teleki József*, az Országos Erdészeti Egyesület alelnöke,

6. dr. *Felkai Ferenc*, Budapest székesfőváros képviselőjében,

7. báró dr. *Acerbo Giacomo*, a római Nemzetközi Mezőgazdasági Intézet elnöke,

8. dr. *D. von Keudell*, Németország államrendészetének főnöke,

9. *Silcox F. A.*, az Amerikai Egyesült Államok államrendészetének főnöke,

10. Sir *Robinson Roy Lister*, Nagybritannia erdészetének főnöke,

11. dr. ing. de *Capitani di Vimercate*, S., a motorbenzinpótló anyagok (carbon carburant) állandó nemzetközi bizottságának elnöke.

A Kormányzó Úr Öföméltóságánál történt kihallgatáson a résztvevők nevében *Cajander A. K.*, Finnország volt miniszterelnöke tolmácsolta a kongresszus tiszteletét.

A kongresszus tisztikara a szeptember 10-i teljes ülés alkalmával a következőképpen alakult meg:

Elnök: báró *Waldbott Kelemen* nagybirtokos, felsőházi tag (Magyarország).

Társelnökök: *Cajander A. K.*, volt miniszterelnök, az államerdészet főnöke (Finnország) és báró *Acerbo G.*, volt olasz földművelésügyi miniszter, a római Nemzetközi Mezőgazdasági Intézet elnöke.

Alelnökök: Dr. *D. von Keudell*, volt miniszter, az államerdészet főnöke, államtitkár, (Németország), *Silcox F. A.*, az államerdészet főnöke, (Amerikai Egyesült Államok), *Chaplain*, az államerdészet főnöke, (Franciaország) és Sir *Robinson Roy Lister*, az erdészet főnöke, (Nagybritannia).

Ügyvezetők: *Roth Gyula*, egyetemi tanár, (Magyarország) és dr. *Siegescu Miklós*, min. titkár, (Magyarország).

Főtitkárok: *Irinyi Aurél*, ny. min. tanácsos, (Magyarország és dr. *Luncz Géza*, m. kir. főerdőmérnök, (Magyarország).

Titkárok: Dr. *Oudemans Th. C.*, erdész, (Hollandia); *Baranac Slobodan*, miniszteri főtitkár, (Jugoszlávia); *Jella-*

chich László m. kir. erdőmérnök, (Magyarország); Dr. *Worschitz* Frigyes, erdőmérnök, egyetemi tanársegéd.

A szeptember 10-i megnyitó teljes ülés egy albizottságot küldött ki, azzal a megbízatással, hogy egy állandó nemzetközi erdőgazdasági bizottság (*Comité International Permanent de Sylviculture*) megalakításának ügyében a következő teljes ülésen (záróülésen) tegyen javaslatot. Ez az albizottság szeptember 11-én és 12-én ülésezett.

Szeptember 10-én d. u., továbbá 11-én és 12-én d. e. és d. u. a kongresszus tagjai kilenc osztályban tárgyalták a kongresszus elé terjesztett 144 tanulmányt és az azokban foglalt javaslatok alapján kongresszusi határozatok hozatalára tettek előterjesztést a szeptember 14-én tartott teljes (záró) ülésen.

A fentemlített albizottság elnökéül a megnyitó teljes ülés a kongresszus elnökét, báró *Waldbott* Kelement küldte ki, alelnökei voltak: báró *Acerbo* és *von Keudell*, titkára: dr. *Luncz* Géza. Az albizottságba minden résztvevő állam és minden résztvevő nemzetközi intézmény egy-egy képviselőjét delegálta.

Az egyes osztályok tisztikara a következőképpen alakult meg:

I. osztály: Ideiglenes magyar elnök (aki az előkészítést végezte): *Lesenyi* Ferenc. Végleges tisztikar. Elnök: *Aminoff*, (Svédország); alelnökök: *Gram*, (Dánia); *van Dissel*, (Hollandia); *Mathiesen*, (Esztország); *Siman*, (Csehország); *Lesenyi*, Magyarország). Főelőadó: *Eberts* (Németország).

II. osztály: Ideiglenes magyar elnök: *Fekete* Zoltán. Végleges tisztikar. Elnök: Dr. *Haart*, (Csehszlovákia); alelnökök: *Guthrie* (Amerikai Egyesült Államok); *Fekete*, (Magyarország). Főelőadó: *Knuchel*, (Svájc).

III. osztály: Ideiglenes magyar elnök: *Pászthory* Ödön. Végleges tisztikar. Elnök: *Parchmann*, (Németország); alelnökök: *Tetsall*, (Nagybritannia); *Lagndon*, (Csile) és *Pászthory*, (Magyarország). Főelőadói teendőt ellátja: *Tetsall*, (Nagybritannia).

IV. osztály: Ideiglenes magyar elnök: *Lengyel Sándor*. Végleges tisztikar. Elnök: *Babinski* (Lengyel); alelnökök: *Eide*, (Norvégia); *Jovanovits*, (Jugoszlávia) és *Lengyel* (Magyarország). Főelőadó: *Zichmanis*, (Lettország).

V. osztály: Ideiglenes magyar elnök: *Ordódy*, távollétében *Gaul Károly* (Magyarország). Végleges tisztikar: *Poussard*, (Franciaország), távollétében: *Gaul*, (Magyarország), alelnökök: *Gernlein*, (Németország). Főelőadó: *Brommels*, (Finnország).

VI. osztály: Ideiglenes magyar elnök: *Roth Gyula*. Végleges tisztikar. Elnök: gróf *Thurn-Valsassina*, (Ausztria); alelnökök: *Dimitroff*, (Bulgária); *Skaisgiris*, (Litvánia) és *Roth*, (Magyarország). Főelőadó: *Kauders*, (Jugoszlávia).

VII. osztály: Ideiglenes magyar elnök: *Székács Vincé*. Végleges tisztikar. Elnök: *Dracea* (Románia); alelnökök: *Härtel*, (Ausztria); *Oudin*, (Franciaország); *Székács*, (Magyarország).

Az osztály két alosztályra oszlik, a VII/a. alosztály főelőadója: *Michelangeli*, (Olaszország); a VII/b. alosztály főelőadója: *Schimitschek*, (Ausztria).

VIII. osztály: Ideiglenes magyar elnök: *Nagyszalánczy* Brunó. Végleges tisztikar. Elnök: *Petitmermet*, (Svájc); alelnökök: *Hippert*, (Luxémburg); *Nagyszalánczy*, (Magyarország). Főelőadó: *Beaufort*, (Belgium).

IX. osztály: Ideiglenes magyar elnök: *de Pottere* Gerard. Végleges tisztikar. Elnök: *Trevor*, (Brit-India), alelnökök: *Stebbing*, (Nagybritannia); *Meniaud*, (Francia gyarmatok); *Consigny*, (Indokina); *de Pottere*, (Magyarország). Főelőadó: *Senni*, (Olaszország).

Az állandó nemzetközi szerv létesítésének tanulmányozására kiküldött albizottság javaslatára hozott határozatok.

I.

A kongresszus

felismerve azokat a nehézségeket, amelyek a nemzetközi erdőgazdasági kongresszusok rendszeres egybehívásával járnak, bár az ilyen kongresszusok jelentős és hasznos voltát általánosan elismerik,

figyelembe véve, hogy egy nemzetközi erdőgazdasági új szerv létrehozásakor számolni kell a már meglévő nemzetközi szervezetekkel, nevezetesen a római Nemzetközi Mezőgazdasági Intézet (*Institut International d'Agriculture*), az Erdészeti Intézetek Nemzetközi Szövetsége (*Union Internationale des Instituts de Recherches Forestières*), valamint a Nemzetközi Fatanács (*Comité International du Bois*) létezésével,

figyelembe véve, hogy az új szerv célja ezek szerint nem lehet egyéb, csak a nemzetközi erdőgazdasági kongresszusok előkészítése és az ezeknek a kongresszusoknak a határozatai folytán felmerülendő teendők végrehajtása,

figyelembe véve, hogy ennek a szervnek hivatalos jellegűnek kell lennie abból a célból, hogy hatósági mivolta kidomborodjék s a kívánatos erőnek birtokába jusson,

figyelembe véve végül, hogy — az új nemzetközi intézmények létrehozása tárgyában a kormányok kezét megkötő egyezményekre való tekintettel — a cél elérésének leggyorsabb és legegyszerűbb módja a fentemlített szervnek a Nemzetközi Mezőgazdasági Intézet keretén belül leendő felállítása,

kivánatosnak tartja, hogy:

1. egy Állandó Nemzetközi Erdőgazdasági Bizottságot kell létesíteni abból a célból, hogy az rendszeresen készítse elő és szervezze meg a jövő nemzetközi erdőgazdasági kongresszusokat és gondoskodjék az ilyen kongresszusok határozatainak végrehajtásáról;
2. a szóbanforgó Bizottságot a római Nemzetközi Mezőgazdasági Intézet keretén belül kell megszervezni és azt a lehető legnagyobb önállósággal kell felruházni;
3. a bizottságnak hivatalos jellege legyen, tehát a delegátusokat, vagyis a Bizottság tagjait az egyes országok kormányai nevezzék ki, s
4. a Bizottságnak állandó székhelye legyen, de székhelyén kívüli más helyeken is összejöhessen, különösképen azokban az országokban, amelyekben a következő nemzetközi erdőgazdasági kongresszusok tartatnak.

A kongresszus

megbizzá a budapesti kongresszus nagyválasztmányát, hogy az egyes országok mostani nemzeti kongresszuselőkészítő bizottságaival maradjon továbbra is összeköttetésben azzal a céllal, hogy utóbbiak kormányaikkal megfelelő megállapodásra jussanak;

felhatalmazza a nagyválasztmányt, hogy a Nemzetközi Mezőgazdasági Intézettel állapodjék meg a létesítendő szervezet részleteire nézve,

felkéri a nagyválasztmányt, hogy amint az előkészületek megtörténtek a Nemzetközi Mezőgazdasági Intézettel egyetemben, azonnal hívja össze az államok kiküldötteit, valamint a Nemzetközi Mezőgazdasági Intézet, az Erdészeti Kutató Intézetek Nemzetközi Szövetsége és a Nemzetközi Fatanács egy-egy kiküldöttét egy megbeszélésre abból a célból, hogy azon az új szerv székhelyét megállapítsák és annak működési szabályaira, valamint a működhetés igazgatási és pénzügyi alapjaira vontkozólag javaslatot tegyenek.

Az első osztály

javaslatára hozott határozatok.

(Erdészeti statisztika, erdőgazdasági politika, szociális intézkedések, törvényhozás.)

II.

Tekintettel arra, hogy szövetkezeseknek az erdőgazdaságban igen nagy jelentőségük van; tekintve, hogy ezeknek útján biztosítható leghatásosabban a kis erdőbirtokok okszerű kezelése, főként abban az esetben, ha a sok kis birtok egy nagy erdőgazdasági egységben egyesíthető.

figyelembe véve továbbá, hogy az erdőgazdasági szövetkezesek létrehozása terén eddig végzett próbálkozások nem mutatnak kellő eredményeket,

a kongresszus úgy vélekedik,

hogy az erdészeti törvényhozásban feltétlenül szükséges a szövetkezesek létesítéséről gondoskodni ott, ahol az erdőbirtok elaprózodottsága folytán szövetkezesek nélkül lehetetlen az erdők észszerű kezelését biztosítani és azokon a helyeken is, ahol az ilyen kis erdőbirtokokat más úton-módon nem lehet a pusztulástól megmenteni.

A kongresszus annak az óhajlásának ad kifejezést, hogy meg kell szüntetni mindazokat az akadályokat, amelyek az erdőgazdaságban ezideig a szövetkezesek kifejlődésének útját állták;

s hogy a Nemzetközi Mezőgazdasági Intézet forduljon javaslattal az egyes államok kormányaihoz olyan irányban, hogy azok tegyék megfontolás tárgyává az ebben a tárgyban szükségesnek mutatkozó intézkedések ügyét.

III.

Tekintettel arra, hogy az erdőgazdasági hiteleknek igen nagy a jelentőségük,

tekintettel továbbá arra, hogy nagyon hasznosak volnának az olyan tanulmányok, amelyek az egyes államokban az erdőgazdasági hiteleknek helyzetét ismertetnék, főként azért, mert azok a tényezők, amelyekből a szóbanforgó hitel kérdésének igazán eredményes megoldása függ (az országnak erdőben való gazdag volta, az erdőbirtoknak birtokviszonyok szerinti megoszlása, tőkeerősség vagy tőkeszegénység, az érvényben lévő erdészeti törvények intézkedései, hitel- és bankügyi szervezet) és országról országra változó eltéréseket, egymástól különböző sajátosságokat mutatnak,

a kongresszus úgy vélekedik,

hogy a fentiekben körülírt nemzetközi együttműködés biztosíthatná legjobban a lehetőségét annak, hogy minden állam megválaszthassa azokat a foganatosítható intézkedéseket és alkalmas intézményeket, amelyek az illető ország sajátos viszonyai mellett a célnak a lehető legmegfelelőbbek; azért

a kongresszus megkeresi

az államokat az iránt, hogy közöljék a Nemzetközi Mezőgazdasági Intézettel, milyen náluk a helyzet az erdőgazdasági hitelek terén, milyen intézkedéseket foganatosítottak ebben a tárgyban, s utaljanak azokra az okokra is, amelyek az eredményeket létrehozták, illetőleg, amelyek a várt sikert meghiusították;

A kongresszus felkéri

a római Nemzetközi Mezőgazdasági Intézetet, hogy a szóbanforgó kérdéseket tárgyaló tanulmányok közzétételét vállalja magára.

A második osztály

javaslatára hozott határozatok:

(Erdőrendezés, erdészeti szakoktatás és erdészeti kutatásügy.)

IV.

Tekintettel arra, hogy az erdő területének ismerete még nem nyújt elegendő alapot ahhoz, hogy az erdő fahozadéka tekintetében összehasonlítások legyenek tehetők,

a kongresszus azt ajánlja,

hogy a területi leírásokban, illetőleg adatszolgáltatásokban ne csak az erdő területe adassék meg, hanem az évi átlagnövekedés is közzétessék.

V.

Tekintettel arra, hogy a nemzetközi erdőgazdasági statisztikában az erdőgazdasági mérleg feltüntetése mind nagyobb és nagyobb jelentőségűvé lesz,

a kongresszus

a Nemzetközi Erdőgazdasági Statisztikai Bizottság (*Comité de la Statistique Internationale Forestière*) és az Erdészeti Kutató Intézetek Nemzetközi Szövetsége (*Union Internationale des Instituts de Recherches Forestières*) előtt

annak a kívánságnak ad kifejezést,

hogy az említett két intézmény az erdőgazdasági mérleg megállapításánál alkalmazandó egységes eljárások és szakkifejezések elfogadtatására nézve tegye meg a szükséges intézkedéseket, abból a célból, hogy az egyes államok erdőgazdasági statisztikája összehasonlítható és az erdészeti világstatisztika a lehető legnagyobb mértékben egységesíthető legyen;

a kongresszus

javasolja, hogy az egyes országokban:

1. egységes leltár készíttessék az erdőgazdaság jövedelmi forrásairól, olyan értelemben, hogy abban az álló fakészlet, valamint az évi növedék adatai helyet nyerjenek; az ilyen leltárfelvétel bizonyos időközökben megismétlendő;

2. pontosan ellenőriztessék a vágások területe s az erdő használata, hogy a vonatkozó adatokkal is a lehető legerősebb mértékben fejleszthető legyen az állandó erdőgazdasági statisztika.

VI.

Tekintettel arra, hogy a kis erdőbirtokok üzemrendezésének teljesen különbözőnek kell lennie a nagy kiterjedésű erdőbirtokok üzemrendezésétől,

a kongresszus javasolja,

1. hogy dolgozzák ki a kisbirtokokra és a nagybirtokokra vonatkozólag egyaránt az erdészeti üzemrendezési eljárási módokat úgy elméletben, mint gyakorlatban,

2. hogy az egyes országokban végezzenek kísérleteket ennek a kérdésnek helyes megoldása érdekében.

VII.

A kongresszus

kívánatosnak tartja,

hogy az egyes országokban mélyreható kísérleteket folytassanak le abból a célból, hogy az egyes fák és faállományok évi növekedési viszonyaiban mutatkozó ingadozások okai részletekben menően megállapíthatók legyenek.

VIII.

Tudomást szerezve arról, hogy az Erdészeti Kutató Intézetek Nemzetközi Szövetsége (*Union Internationale des Instituts de Recherches Forestières*) olyan könyvismertetést (bibliographie) készít, amely az egyes országok folyóirataiban megjelent közlemények címeit adja,

tudomást szerezve arról is, hogy a „*Zeitschrift für Weltforstwirtschaft*“ című lapnak „*Forstliche Rundschau*“-ja a legtöbb országban megjelenő szakmunkákról és tanulmányokról tartalmi kivonatokat közöl az illető országbeli tudósítók révén; tudomást szerezve végül arról, hogy az említett lap ebben a munkakörben a mostani kereteket ki akarja tágítani és újabb országok munkásságát akarja megnyerni és tartalmi kivonatokat több nyelven szándékozik ezután leközzölni,

a kongresszus

kívánatosnak tartja,

hogy ez a munkásság egy olyan közlemény kiadásával egészíttessék ki, amelyik az összes megjelenő szakmunkák és tanulmányok kivonatait tartalmazza. A szóbanforgó közlemény kiadását nagyon meg lehetne könnyebbíteni az által, ha a szerzők munkáikat annak végén francia, német vagy angol nyelvű tartalmi kivonattal egészítenék ki.

A harmadik osztály

javaslatára hozott határozatok:

(A fa és egyéb erdei termékek kereskedelme)

IX.

Felismerve annak szükségességét, hogy a fűrészelt fára nézve egyenlő nemzetközi szabályok lennének megállapítandók, hogy mindenütt azonos, egyértelmű szakkifejezéseket kellene használni s hogy kívánatos lenne az erre a kereskedelemre vonatkozó nemzetközi kereskedelmi szokások egységesítése,

a kongresszus

szükségessé tartja

egy bizottság alakítását, amelyiknek feladata legyen, hogy ezt a kérdést a kongresszuson bemutatott tanulmányok alapulvételével részletesen tanulmányozza.

X.

A kongresszus

ajánlja,

hogy azokat az egyes országokban használatos átszámítási

együtthatókat, amelyek a közhasználatban levő mértékegységeknek és méretezési módszereknek általános (reális) egységekké, illetőleg mértékekké való átszámítására szolgálnak, összegyűjtesse nek, egységesíttessenek és közreadassanak.

XI.

A kongresszus

ajánlja

egy bizottságnak megalakítását, amelyiknek az legyen a feladata, hogy a fa piacának és áralakulásának problémáit tanulmányozza és szerzett tapasztalatairól, illetőleg megfigyeléseinek eredményeiről a legközelebbi Erdőgazdasági Nemzetközi Kongresszuson beszámoljon.

A negyedik osztály

javaslatára hozott határozatok:

(Erdőhasználat és erdei ipar)

XII.

A kongresszus

azon a véleményen van, hogy

1. megfelelő törvényhozás útján, az államnak nemcsak az erdők kezelésébe kell beavatkoznia, amit az erdők üzem módjának meghatározása útján gyakorol, hanem a kitermeléseket és a fának mint erdei terméknek ipari célokra való alkalmazását is irányítani kell, még pedig olyanformán, hogy a tőke, a munka és a természet, vagyis a három termelési tényező szerepében létrejöjjön a szükséges harmónia. Az ilyen általános elvnek alkalmazása lehetetlenné teheti a világpiacon a dumping-et,

2. abból a célból, hogy a kitermelt nyers fa az egész világon egységes méretezésű legyen, szintén az államnak kellene közbenjárnia, még pedig a vágási eljárásoknak megfelelő szabályozása útján;

3. segíteni és serkenteni kell azokat az ipartelepeket, amelyek félgyártmányokat állítanak elő és fahulladékot használnak fel;

4. az erdészeti kutató intézetek és az erdészeti igazgatási szervek között nemzetközi viszonylatban is együttműködést kell megteremteni olyan céllal, hogy az a gyantának fokozottabb termelését és jövedelmezőbb értékesítését eredményezze;

5. az erdészeti igazgatási szervek és az erdészeti kutató intézetek az erdei famagvak gyűjtését végezzék házi kezelésben s az

elért eredményeket aztán kölcsönös értesítések útján közölgék egymással, illetőleg minden országgal;

6. minden országban erős propagandát kell az erdő hasznos volta mellett kifejteni, erre egy külön hét szentelendő és ki kell mutatni az erdei növények és gyümölcsök jelentőségét abból a szempontból is, hogy azok az erdő értékét növelik.

XIII.

A kongresszus,
tekintettel az erdészeti földrajznak az erdőgazdaságban való nagy jelentőségére, s az ebben a tárgyban a kongresszuson elődottaknak is helyt adva,

kívánatosnak tartja,
hogy az erdőgazdaságban több figyelmet fordítsanak a földrajzi viszonyok tanulmányozására.

A kongresszus

azon a véleményen van,
hogy jobb és pozitív eredményeknek elérhetése céljából a különböző erdővidékek tanulmányozását az erdészeti kutató intézetekre kellene bízni s ezeknek keretén belül ebből a célból külön erdőgazdaságpolitikában specializált osztályokat kellene szervezni.

A kongresszus

még azt a kívánságát is kifejezi,
hogy az erdészeti felső iskolák tantervébe vegyék fel az erdészeti földrajzot, mint külön tantárgyat.

Az ötödik osztály

javaslatára hozott határozatok:

(A fa mechanikai és kémiai technológiája)

XIV.

Tekintettel arra, hogy egyrészt az erdészeti tudományok művelői és az erdészeti gyakorlati emberek között, másrészt pedig az elsőnek említettek és a feldolgozási iparágak között az együttműködés nincs meg elegendő mértékben, s számolva azzal a ténnyel is, hogy egyetlen olyan nemzetközi szerv sem létezik, amelyik a különböző nemzeti egyesületek erőit a fa mechanikai és kémiai tulajdonságainak tanulmányozására egyesítené, figyelembe véve egy olyan nemzetközi együttműködésnek óriási jelentőségét, amelynek célja mind a kísérleti módszerek és

elvek egyöntetűvé tétele, mind pedig a fának a világpiacon való árubabocsájtásánál követendő egyöntetű szabályok alkalmazása;

nagy érdeklődéssel szerezve tudomást azokról a munkálatokról is, amelyeket az erdészeti kutató intézetek és az utóbbi években a fa felhasználásának problémáiban specializált különböző nemzeti szervezetek kezdettek meg, valamint azokról, amelyeket a Nemzetközi Fa-Tanács (*Comité International du Bois*) fafelhasználási bizottsága (*Commission d'Utilisation du Bois*) kifejtett;

elismerve a szükségességét annak, hogy az erdei termékek jobb és többirányú kihasználásának érdekében minden államban rendszeres tevékenységet kellene kifejteni;

megállapítva végül, hogy ezek az erőfeszítések még nem elég jelentősek és hogy igen sok országban a fát feldolgozó iparosok és a fakereskedők nem részesülnek az erdészet részéről megfelelő támogatásban, dacára előbbieknak az erdő jóvedelmzésége szempontjából betöltött alapvetően jelentős szerepükre;

a kongresszus kifejezésre juttatja azt a meggyőződését,

hogy szükséges a fa felhasználásának érdekében a meglévő tevékenységet továbbfejlesztani, még pedig az ezzel a kérdéssel szakszerűen foglalkozó nemzeti szervezetek útján,

a kongresszus buzdítólag kíván hatni

az ilyen szervezeteknek létesítésére minden olyan országban, ahol hasonló szervezet még nem volna,

a kongresszus felkéri

valamennyi állam kormányát és erdészeti köreit, hogy a szóbanforgó nemzeti szervezeteket s azok működését minden eszközzel támogassák;

a kongresszus javasolja,

hogy az Állandó Bizottság vállalkozzék a fának technológiai és kémiai kérdéseivel való foglalkozásra, még pedig az illetékes szövetkezetek s más szervezetek, valamint a tárgyban járatos szakemberek bevonásával.

A hatodik osztály

javaslatára hozott határozatok:

(Erdőművelés és esemetetermelés)

XV.

Miután igen nagy jelentősége van annak, hogy olyan származású famagvakat szerezzünk be, amelyek az adott helyzetben a kívánalmaknak legjobban megfelelnek,

a kongresszus

az itt képviselt államok kormányaihoz fordul, kéri azokat, hogy különös gondot fordítsanak erre az erdők fenntartása szempontjából nagyon fontos kérdésre és ezt kéri azoktól az országoktól is, ahol a kérdéssel mostanáig nem foglalkoztak. A kongresszus kéri továbbá, hogy a mostani kongresszus tárgyalásai során jónak ismertetett vetőmagbeszerzési módszerek közül azt válasszák, amelyik az illető ország speciális helyi viszonyait figyelembe véve a legmegfelelőbb.

XVI.

Abból a célból, hogy az erdei famagvak termelése s a termelés megszervezése terén kívánatosnak látszó egyezmény létrejövetelének és a szükséges együttműködésnek érdekében a kezdő lépés megtörténjék,

a kongresszus arra kéri

a római Nemzetközi Mezőgazdasági Intézet erdészeti osztályát, gyűjtse össze mindazokat az adatokat, amelyek alkalmasak annak megismertetésére, hogy az egyes országokban milyen a famagtermelés megszervezése; természetesen ennél a munkánál figyelmet kell fordítani mindenre, ami nemzetközi viszonylatban jelentőséggel bír.

A kongresszus úgy vélekedik,

hogy kívánatos volna továbbá, ha a Nemzetközi Mezőgazdasági Intézet a munkálatoknak az eredményeit egy külön kiadványban közzétenné.

XVII.

Hogy a nemzetközi kereskedelemben mindig fennálljon a famagvak eredetének, illetve a magvakat szolgáltató faállományoknak ellenőrzési lehetősége,

a kongresszus javasolja

minden országban az erdőgazdáknak, forduljanak illetékes hatóságaikhoz azzal a kérelemmel, hogy az ellenőrzés tárgyában megfelelő határozatokat (utasításokat) adjanak ki s gondoskodjanak azok végrehajtásáról is. Célszerűnek mutatkoznék, hogy az ellenőrzés általános alapjaként a mag származását bizonyító igazolvány-rendszer vezettessék be. A szóbanforgó igazolványnak tartalmaznia kellene:

a) a magot szolgáltató vidék erdőbirtokainak leírását az éghajlati és talajművelési viszonyok ismertetésével,

b) a mag minőségének (használati értékének) kimutatását, még pedig az illető ország vetőmagvizsgáló állomásától kapott vizsgálati eredmények alapján,

c) annak körülírását, hogy a bizonyítvány pontosan mely vetőmagra vonatkozik, megjelölve a vonatkozó készlet mennyiségét, valamint azt is, hogy milyen speciális megjelölést alkalmaztak a csomagolásnál.

Minden állam területén csak egyetlen erdészeti kutató intézetre kellene bízni ezeknek az erdei vetőmag származását bizonyító igazolványoknak a kiállítását. Ennek az intézetnek válnék aztán feladatává az is, hogy a Nemzetközi Mezőgazdasági Intézet közvetítése útján megállapodásra jusson illetékesekkel azokra a részletekre nézve, amelyek szerint a magvaknak a nemzetközi viszonylatban leendő ellenőrzése megszervezhető.

XVIII.

Miután a növényaszociológia terén eddig végzett munkálatok beigazolták, hogy az erdei növényaszociációk és azok variánsainak megállapítása útján az illető termőhely habitusa (növénytenyészet szempontjából való jellege) meghatározható,

figyelembe véve továbbá, hogy az ilyen meghatározásnak igen nagy a gazdasági jelentősége, mert hiszen az erdőtenyészet állandó jellegű csak akkor lehet, ha a megfelelő fafaj tenyésztése a természet által megszabott határokon belül történik;

a kongresszus úgy véli,

hogy kívánatos volna, ha valamely nemzetközi erdészeti növényaszociológiai munkaközösség elősegítené ezen a téren az együtt munkálkodást és gondoskodnék arról is, hogy az egyes erdészeti növényaszociációkat mindenütt azonos elnevezéssel jelöljék meg;

a kongresszus úgy véli,

ennek a nemzetközi munkaközösségnek az lenne a feladata, hogy az ezen a kongresszuson előadott irányelvek szerint megállapított és nemzetközi viszonylatban is elismert növény-asszociációkat és azok variánsait gyűjtse egybe (ismertesse), s az így készült munkát a jövőben is folytassa. Különösen pedig az lenne ennek a munkaközösségnek a feladata, hogy megállapítsa az irányelveket, amelyeket egy nemzetközi erdészeti növény-szociológiai térképezési (cartographiai) munkálat elvégzésénél figyelembe kellene venni.

XIX.

A kongresszus úgy véli.

1. az erdészeti köröknek az volna a feladatuk, hogy sürgősen hívják fel a kormányaik figyelmét arra a tényre, miszerint a kopár területek beerdősítése a közeli jövőben egyik legfontosabb gazdasági problémává válik,

2. minden államban az erdészeti köröket arra kell kérni, hogy a legközelebbi nemzetközi erdőgazdasági kongresszusra készítsenek az ő országukban végzett kopár-erdősítésekről általános ismertetések és részletes tanulmányokat is az így beerdősített területek kiterjedéséről, valamint a kopárfásításoknál alkalmazott eljárási módokról;

3. kívánatos volna a kopár területek beerdősítéséről egy nemzetközi statisztikát is készíteni.

XX.

A kongresszus arra kéri

a Nemzetközi Mezőgazdasági Intézetet, dolgozza fel az 1931. évben kibocsájtott enquéte (kör-kérdőív) alapján egybegyűjtött anyagot, amely a művelés alatt nem álló területeket tárgyalja és egészítse azt ki azokkal az adatokkal, amelyeket a legtöbb állam az Intézetnek már rendelkezésére is bocsájtott s az így kidolgozott munkát adja ki az Intézet minél előbb.

A hetedik A) osztály

javaslatára hozott határozatok:

(Vadpatakszabályozás)

XXI.

Tekintettel arra, hogy a római Nemzetközi Mezőgazdasági Intézet erdészeti osztálya már foglalkozott a vadpatakszabályozás terén az egyes országokban végzett munkálatokkal és nemrégén egy enquéte-et is nyitott (kérdőívet küldött) ebben a tárgyban, amelynek eredményeit a jövő hónap folyamán már közzé is szándékozik tenni;

figyelembe véve továbbá, hogy ez a szóbanforgó monográfia a vadpatakszabályozásra vonatkozó összes kérdéseket s az azokra vonatkozó törvényhozást s irodalmat is felöleli,

a kongresszus

őszinte köszönetét fejezi ki a Nemzetközi Mezőgazdasági Intézet erdészeti osztályának ezért a közzétételre ígért monogra-

fiáért, amely nemzetközi enquéte alakjában tárgyalja a vadpatakszabályozások és a hegyvidék jókarba hozatalának kérdéseit s köszönetét fejezi ki azokért a közleményekért is, amelyeket a szóbanforgó erdészeti osztály a hegyvidékek jókarba hozatalának (bonifikálásának) tárgyköréről a „*Bulletin mensuel de Renseignements Techniques*“ című lapban leköszölt,

A kongresszus kéri a római Intézetet,

hogy a szóbanforgó monografiát, ne csak az egyes országoknak küldje meg, hanem minden kongresszusi tagnak is, akit ez a probléma és a rávonatkozó törvényhozás érdekel.

XXII.

Tudomásul véve a vadpatakszabályozás terén az alkalmazott erdészeti módszerekre vonatkozó megfigyelések eredményeit,

a kongresszus ajánlja,

hogy a szabályozás során „soha sem szabad a végzett munkálatok által a vadpatakok szelte terep természetes alakulási folyamatára ártalmasan (zavarólag) hatni, hanem ésszerűen kell azt célunk érdekében mindig kedvező irányban befolyásolni.“

XXIII.

A kongresszus ajánlja,

hogy a terméketlen, mészköves talajokban s az összes déli kitettségű hegyoldalakon az erdősítést a terraszos kiképzésen (gradoni) alapuló módszer szerint végezzék,

a kongresszusnak az a nézete továbbá,

hogy a szóbanforgó módszer hatásosságának biztosítása érdekében néha előállhat annak szükségessége is, hogy a terraszok lejtői rőzsefönásokkal vagy kis falakkal biztosíttassanak. Még ebben az esetben is érdemes ezt a módszert alkalmazni, ha ez egy kissé költségesebb is a szokásos egyéb módszerekénél, mert a szóbanforgó erdészeti és vízügyi munkálatok sikerét feltétlenül biztosítja.

XXIV.

Tudomásul véve azokat az ismertetéseket és javaslatokat, olyan megfigyelőállomások létesítése tárgyában, amelyek az erdősítéseknek a csapadékvíz visszatartására gyakorolt hatását mutatják ki,

abból a célból továbbá, hogy az ilyen irányú kutatások terén az egyes államokban elért eredmények összehasonlíthatása könnyebbé tétessék,

a kongresszus ajánlja

a javaslat elfogadását azzal a kiegészítéssel, hogy ebben a tárgyban egy egységes tervet kell kidolgozni és a létesítendő megfigyelő állomásokat nemcsak a kopár területeken kell felállítani, hanem az erdősült területeken is.

XXV.

Tekintettel arra, hogy a tökéletes talajjavítási (bonificatio integrale) munkálatok terén a fascista Olaszországban és több más országbeli szervezetekben is igen szép eredményeket értek el,

a kongresszus azt ajánlja,

hogy a hegyvidékek jókarbahozatalának összes munkálatait az erdész szakemberekre kell bízni, s

a kongresszus úgy vélekedik,

hogy a vadpatakok szabályozása közérdeket érintő gazdasági probléma és hogy az ezekben a munkálatokban érdekelt igazgatási szervezeteket — az erdészet, vízügyi és agrár szervezetek — egy közös minisztériumban kellene egyesíteni, amely biztosíthatná aztán az illetékes végrehajtó szerveket arról, hogy a munkálatokat tényleg foganatosíthatják is.

XXVI.

Tudomásul véve azokat az észrevételeket, amelyek a lejtők meredek voltának enyhítésére, a vízmosások megkötése érdekében alkalmazott különböző műépítményekre vonatkoznak,

a kongresszus azt ajánlja,

hogy egy bizonyos módszert nem kell általánosítani, hanem különféle eljárások közül mindig azt kell alkalmazni, amelyik a helyi viszonyoknak, valamint a vadpatakok mindenkori viselkedésének figyelembevételével a legcélszerűbb.

*A hetedik B) osztály
javaslatára hozott határozatok:*
(Talaj- és állományvédelem.)

XXVII.

A kongresszus javasolja,

hogy foglalkozni kell az egyes országokban az erdőégések okozta károsításokkal és az erdőtűz-károk elleni biztosítás problémáját fel kell venni a következő kongresszus tárgysorozatába.

XXVIII.

Abból a célból, hogy a cserebogár két fajtájának a talajban való jelenlétét meg lehessen állapítani,

a kongresszus ajánlja

a megfigyelő árkok ásásának módszerét, amelyik nemcsak azért előnyös, mert az egyes államokban tett megfigyelések eredményeit össze lehet hasonlítani, hanem azért is, mert a problémát a maga valóságában állítja szemünk elé.

XXIX.

Figyelemmel annak a szükségességére, hogy általánosságban biztos alapot nyerjünk az olyan rovarok elszaporodásának jóelőre való felismeréséhez s az elszaporodás megakadályozására, amely rovarok kifejlődése magának az erdő összetételének a folyománya,

a kongresszus a következőket ajánlja:

1. Káros rovarok elszaporodása mindig hivatásos erdész-entomológusok által tanulmányozandó a helyszínen. Ezeket az entomológusokat minden országban egy központból, illetőleg az ország nagysága szerint minden országrészben (département) egy-egy központból kell irányítani. A rovar tömeg változását befolyásoló helyszíni tényezőket mindig a keletkezés helyén kell megvizsgálni. Egyidejűleg azt is tanulmányozni kell, hogy a túlságos elszaporodás milyen befolyást gyakorol az egyes fajták életképességére és szaporodására. Mikor áll be valamelyik rovarfajra nézve egy bizonyos helyen a létezhetési telítettség és ennek bekövetkezése milyen reakcióval jár az illető rovarfajra nézve. Abból a célból, hogy ezeket az állam által megfelelő mértékben anyagi támogatással segélyezendő munkálatokat el lehessen végezni, hordozható, jól felszerelt erdészeti laboratóriumokat kell létesíteni, amelyek bármely időben és bármely rovar elszaporodási helyen üzembe helyezhetők legyenek. Ezekben a laboratóriumokban aztán tanulmányozni kell a keletkezés okait, a szaporodás lefolyását és a pusztulás tényezőit is.

2. Abból a célból, hogy az eleven és holt környezetnek, valamint az egyéb tényezőknek a kártékony rovarok tömegeinek változásaira mindenféle rázkódtatástól mentes (vagyis csendes) időszakban gyakorolt befolyását meg lehessen ismerni, állandó erdészeti laboratóriumokat kell felállítani. Ajánlatos ezeket az állandó laboratóriumokat olyan megosztással elhelyezni, hogy azok különböző éghajlatú vidékeken és különböző erdőzónákban fektessenek. Szükséges, hogy a megfertőzött terület közepén, a rova-

rok járásának főútvonalán legyenek, oly helyen, amely minden külső veszélytől mentes s amely közvetlenül magában az erdő jellegzetes állományában van. Az élettani (biotikai) tényezők tanulmányozásán kívül, főként az szükséges, hogy az abiotikus tényezők (ég-hajlat, idő, helyszíni klíma, „mikroklíma“ stb.) befolyása is megfigyeltessék abból a szempontból, hogy azok milyen befolyást gyakorolnak a rovarok és azok élősködőinek életére. Az állandó és hordozható erdészeti laboratóriumok bioklimatikai megfigyelőket is létesítsenek, amelyek szerepét a biológiai munkálatokkal kell kapcsolatba hozni. Ezeknek a tanulmányoknak az a végcéljük, hogy általuk megtaláljuk a legmegfelelőbb erdőgazdasági formákat és erdőtenyésztési módokat, amelyek mellett a legfőbb káros rovarok ellen a környezet ellenállása a legjobban biztosítottnak látszik, másszóval, hogy megtaláljuk azokat az erdőalakokat, amelyek a káros rovarok kifejlődésére és életére nézve a legkedvezőtlenebb feltételeket nyújtják.

3. Erdészeti állomásokat kell létesíteni az őserdőknek még meglévő maradványaiban. Ezeknek az lenne a feladatuk, hogy tanulmányozzák a rendszeres kezelés alatt álló erdők káros rovараi közül a legfontosabbaknak életét és tömegeinek változását oly erdőkben, amelyeket emberi kéz nem érintett és ismerjék meg ezeken a helyeken a szóbanforgó rovarok életére nézve kedvező és kedvezőtlen tényezőket.

*A nyolcadik osztály
javaslatára hozott határozatok:*

(Az erdőgazdasággal kapcsolatos egyéb művelési, illetve termelési ágak.
Természetvédelem és turisztaság.)

XXX.

A kongresszus elhatározza,

hogy egyrésztől felhívja a kormányok figyelmét arra a komoly veszedelemre, amely az erdő szépségének eltűnéséből és elpusztulásából származik és rámutat annak szükségességére, hogy olyan törvényes intézkedéseket vagy igazgatási rendelkezéseket kell foganatosítani, amelyek a veszedelmet kiküszöbölik.

A kongresszus elhatározza továbbá,

hogy másrésztől felkéri az összes erdészeti egyesületeket, tegyenek meg mindent a tőlük telhető legnagyobb energiával úgy országos, mint nemzetközi viszonylatban, a természet szépségeinek megvédése érdekében, lépjenek szoros összeköttetésbe

mindazokkal a szervezetekkel, amelyek ebben a tárgykörben dolgoznak és munkálkodjanak együtt azokkal, kiknek feladata az ifjúság megfelelő nevelése.

*A kilencedik osztály
javaslatára hozott határozatok:*
(A trópusi erdőgazdaság.)

XXXI.

Meggyőződve arról, hogy a Szaharától délre fekvő francia és angol gyarmatokban az úgyszólván minden ellenőrzés nélkül üzött gazdálkodási eljárások és legeltetések, valamint az őrizetlenül hagyott tüzek igen nagy károkat okoztak a föld termőerejében, a vizek felszínének változásában s hogy nagy károkat okoztak következésképen magának a föld népének is (tipikus példákat hoztak fel arra nézve, hogy mi történik ezen a téren Közép-Amerikában és Ausztráliában).

A kongresszus

1. tudomásul veszi a kongresszuson tett azokat a nyilatkozatokat, amelyek ismertetik a fentemlített károsítások megszüntetése érdekében tett intézkedéseket,

2. belátja, milyen nehéz volna szigorúan alkalmazni a szóba jöhető óvintézkedéseket,

3. javasolja mindazonáltal az érdekelt kormányoknak, állapodjanak meg egymással arra nézve, miszerint a legnagyobb igyekezetükkel azon lesznek, hogy minden meglévő erdőültetést megvédelmezzék, a rablógazdálkodásból s főként az erdőirtásból, legeltetésből és időközönkénti erdőégésekből származó károkat teljesen lecsökkentsék és hogy igyekezni fognak legalább is a legveszélyeztetettebb zónák újraerdősítését, a lehető mértékig, elősegíteni.

XXXII.

Megállapítva azt, hogy az 1926-ban Rómában tartott Nemzetközi Erdőgazdasági Kongresszus óta a trópusi erdőgazdaság kérdéseivel már sok nemzetközi kongresszus foglalkozott,

a kongresszus kéri

a római Nemzetközi Mezőgazdasági Intézetet, hogy gyűjtse egybe az erre a tárgyra vonatkozó kiadványokat és közleményeket, hogy azokról tagállamait minden nemzetközi erdőgazdasági kongresszust legalább 3 hónappal megelőző időben tájékoztathassa.

A felsorolt határozatokat a teljes (záró) ülés hagyta jóvá. Tárgyalásuknál csak egyetlen alkalommal fejlődött ki erősebb vita: a fentebb már idézett XXV. számú határozatnál. A javaslatot tevő VII. A. osztály eredeti szövegezésében ugyanis csak a fascista Olaszországra történt hivatkozás, mint ahol szép eredményeket értek el a speciális („bonificatio integrale“-nek nevezett) eljárással a talaj jókarba hozatala terén. Sir Roy Lister *Robinson* (Nagybritannia) a szövegnek olyan kiegészítését ajánlja, hogy „a fascista Olaszországban s még több más helyütt is“ elért eredményekre történjék a kongresszusi határozatban hivatkozás. Dr. *Senni Lorenzo* (Olaszország) ellenzi a szöveg ilyen kiegészítését. Hosszabb vita után szavazásra kerül sor s a kongresszus a Sir *Robinson* által javasolt módosított szöveget fogadta el.

A záróülésen a munkálkodást s vendéglátást megköszönték: *Cajander C. K.* (Finnország), Sir Roy Lister *Robinson* (Anglia), *Petitmermet Marius* (Svájc), dr. *D. von Keudell* (Németország), *Siman Karel* (Csehszlovákia), aki egyúttal Jugoszlávia delegációjának nevében is beszélt, *Cajander* (Finnország) az északeurópai államok delegátusainak nevében beszélt, *Schmid Franz* (Ausztria), van *Dissel* (Hollandia) s végül báró *Waldbott Kelemen* a kongresszus elnöke.

A záróülésen (szeptember 14-én) elnök bejelentette, hogy két ország kormánya részéről érkezett a kongresszushoz hivatalos meghívás a következő nemzetközi erdőgazdasági kongresszus megtartására nézve:

1. Franciaország kormányának meghívása olyan értelmű, hogy a következő (III-ik) nemzetközi erdőgazdasági kongresszus 1937-ben Párisban tartassék meg az ott rendezendő világkiállítással egyidejűleg.

2. Finnország kormánya 1940-re hívja meg Helsinkibe a következő nemzetközi erdőgazdasági kongresszust.

A teljes (záró) ülés úgy határozott, hogy egyik meghívást sem utasítja vissza, mindkettőt átteszi további tárgyalás végett a mostani kongresszus I. számú határozata alap-

ján megalakítandó Állandó Nemzetközi Erdőgazdasági Bizottsághoz.

A kongresszus a Nagyválasztmányt bízta meg azzal, hogy az I. sz. határozat értelmében létesítendő Állandó Nemzetközi Erdőgazdasági Bizottság (*Comité International Permanent de Sylviculture*) megalakítása ügyében a további szükséges intézkedéseket tegye.

A Nagyválasztmány elnökségének vált ezáltal feladatává, hogy az egyes országok kormányait — az illető országokban lévő nagyválasztmányi tagok útján — felkérje, képviselőiknek a szóbanforgó nemzetközi Bizottságba való kiküldésére. Az elnökség feladata lesz továbbá a nemzetközi Bizottság első ülését (talán Budapestre) egybehívni, amelyen — a határozat értelmében — tárgyalni kell: a Bizottság megalakulását, állandó székhelyének megállapítását, működési szabályait s költségvetését.

Az állandó választmány tisztikara:

Díszelnök: Dr. *Darányi* Kálmán, m. kir. földművelésügyi miniszter.

Elnök: Bárá *Waldbott* Kelemen nagybirtokos, felsőházi tag, az Országos Erdészeti Egyesület elnöke.

Alelnökök: Dr. *Agostini* Agosto, erdész-altábornagy, az olasz erdészeti milícia parancsnoka.

Molcsány Gábor miniszteri tanácsos, az erdészeti főosztály főnöke.

Tagjai: A kongresszuson résztvett 36 ország mindegyikének egy-egy képviselője (legtöbbször az illető ország államerdészetének főnöke), valamint a római Nemzetközi Mezőgazdasági Intézetnek, az Erdészeti Kutató Intézetek Nemzetközi Szövetségének és a Nemzetközi Fatanácsnak egy-egy képviselője.

A kongresszussal kapcsolatban két párhuzamosan rendezett egynapos és két 3 napos tanulmányút szórakoztatta a vendégeket. Szeptember 13-án a Balatonhoz, illetőleg Esztergomba rándultak ki, szept. 15—17-ig pedig Szegedet és környékét, illetőleg Debrecen és Lillafüredet látogatták meg.

Dr. *Darányi* Kálmán m. kir. földművelésügyi miniszter és neje szeptember 12-én este a belügyminiszterium dísztermében teán látták vendégül a kongresszus résztvevőit és a ragyogó külsőségek közt lefolyt estély a főváros társadalmi életének egyik legszebb, kiemelkedő eseménye volt.

Mihályi Zoltán dr.

*

Ausländische Forstleute in Ungarn. Von Dr. Z. Mihályi.

Berichtet über die in Ungarn aufeinander folgend abgehaltenen Beratungen.

Der IX. Kongress des *Internationalen Verbandes Forstlicher Forschungsanstalten* tagte vom 25. VIII.—9. IX. unter dem Vorsitz des Leiters der k. ung. forstlichen Forschungsanstalt Professor Gyula Roth und führte die ausländischen Teilnehmer — 86 an der Zahl — über das ganze heutige Ungarn, wobei sie ausser den Eichen-Buchen-Mischwäldern im *Bakony-Gebiet* (*Farkasgyepű*, Besitz des Bistums von Veszprém) im Bergland „*Mecsek*“ (Forstbesitz der kön. Freistadt *Pécs*), in der „*Mátra*“ (Forstbesitz der Nationalen Kulturverftistung in *Parád*) und im *Bükk-Gebirge* (k. ung. Forstverwaltung *Lillafüred*), auch mit den speziellen ungarischen forstlichen Problemen: Aufforstung von Flugsand (*Kecskemét*) und Akali („*Szik*“) -böden (*Püspökladány*), bekannt werden konnten. — Das Interesse für die Arbeiten und Erfolge des ungarischen forstlichen Forschungswesens war ziemlich lebhaft, auch hatten die ausländischen Gäste reichlich Gelegenheit die allgemeine forstwirtschaftliche Lage Ungarns, Land und Leute kennen zu lernen.

Die angemeldeten Vorträge (68) wurden — in fünf Abteilungen gegliedert — in Sopron, Pécs, Szeged, Budapest und Debrecen gehalten.

Der *II. Internationale Forstwirtschaftliche Kongress* wurde in Anwesenheit Sr. Durchlaucht des *Reichsverwesers von Ungarn* und unter dem Vorsitz Baron *Clemens von Waldbott* am 10. September in Budapest eröffnet. Aus dem Ausland waren etwa 300 Delegierte erschienen, die programmgemäss in neuen Abteilungen über die vorgelegten Berichte berieten.

Die Beschlüsse der einzelnen Abteilungen wurden am 14. September der Vollversammlung unterbreitet und die endgültige Stellungnahme des Kongresses wird vom Verfasser vollinhaltlich wiedergegeben, worauf jedoch nicht weiter eingegangen werden kann. Es sei bloss erwähnt, dass der Kongress in vielen wichtigen Fragen die nötigen Grundlagen zu weiteren aussichtsreichen

Besprechungen schuf und die Aufstellung eines ständigen internationalen Ausschusses beschloss. Auch wurden zwei 1-tägige und zwei 3-tägige parallele Excursionen für die Teilnehmer in verschiedene Gebiete des Landes veranstaltet.

*

Les sylviculteurs étrangers en Hongrie, par le Dr Z. Mihályi.

Le IXe Congrès de la Fédération Internationale des Instituts de Recherches Forestières s'est tenu du 24 août au 9 septembre, sous la présidence du professeur *Jules Roth*, avec l'assistance de 86 sylviculteurs étrangers. On a montré aux membres du Congrès les divers types des peuplements mélangés de chênes et de hêtres (à Farkasgyepü, Pécs, Parád, Lillafüred), ainsi que les solutions données aux problèmes forestiers spécifiquement hongrois (boisement des terres sablonneuses et alcalines à Kécskemét et Püspökladány).

68 conférences remplissaient le cadre du Congrès.

Le IIe Congrès International de Sylviculture s'ouvrit en présence du *Régent de Hongrie* et tenait ses assises sous la présidence du baron *Clément Waldbott* du 10 au 14 septembre à Budapest avec la participation d'environ 300 délégués étrangers.

Les rapports présentés au Congrès furent discutés dans neuf sections et, comme conclusions, le Congrès adopta des résolutions fort intéressantes dont le texte est reproduit *in extenso* dans l'article.

*

Foreign foresters in Hungary. By Dr. Z. Mihályi.

The IXth congress of the *International Union of Forest Research Institutes* was held from 24. VIII—9. IX. under the presidency of Prof. Gyula Roth chief of the Roy. Hung. Institute of Forest Research. The number of the partakers from abroad has been 86 and in the course of the excursions besides the inland types of the beach-oak mixed crops (in Farkasgyepü, Pécs, Parád, Lillafüred), the special Hungarian forest working (afforestation of sand and alkaline ["szik"] soils in Kécskemét, Püspökladány respectively) have been displayed. During the meetings 68 lectures have been delivered.

The IInd *International Forest Congress* took place from 10—14. IX. in Budapest under the highest patronage of H. S. H. the *Regent of Hungary* and was lead by the Baron *Clement de Waldbott*. More than 300 delegates from abroad attended and they dealt with the repots put before the nine section of the Congress.

The Congress accepted many considerable decisions, which are given *in extenso* by the author.

EGYESÜLETI KÖZLEMÉNYEK

Jegyzőkönyv

felvétellett az Országos Erdészeti Egyesület igazgató választmányának 1936. évi szeptember hó 1-én délelőtt 11 órakor tartott üléséről.

Jelen voltak: báró Waldbott Kelemen elnök, ifj. gr. Teleki József alelnök, Bíró Zoltán ügyvezető, Ajtay Jenő, dr. Ajtai Sándor, Czillinger János, Földváry Miksa, Kovács Gábor, Papp Béla, dr. Papp-Szász Tamás, báró Prónay György, Schenkengel László, Urbánfy Ignác, Véssey Mihály, Vuk Gyula, Walla Ferenc, Zügn Nándor választmányi tagok és Véssey Ferenc egyesületi tag.

Báró Waldbott Kelemen elnök: Üdvözlöm a megjelent Urakat és az Országos Erdészeti Egyesület igazgatóválasztmányának a mai napra kitűzött ülését megnyitom.

Megállapítom, hogy az ülés határidejéről az összes választmányi tag Urak írásos értesítést kaptak, továbbá azt is, hogy a választmányi ülés, amelyet a múlt hó 28-án kitűzött, de kellő számú megjelenés híjján határozatképtelen választmányi ülés helyett kellett összehívni, a megjelentek számára való tekintet nélkül határozatképes.

Távolmaradásukat kimentették: Térfi Béla alelnök, Ivanich Ferenc, Karsai Károly, Onczay László, báró Prónay Gábor, örgróf Pallavicini Alfonz Károly, ifj. gróf Mailáth József, gróf Mailáth György, Matusovits Péter, Osztróluetzky Miklós, gróf Károlyi Gyula és Lány Géza választmányi tag Urak.

A jegyzőkönyv hitelesítésére: Ajtay Jenő és Schenkengel László választmányi tag Urakat kérem föl.

A választmányi ülésnek ezúttal megismételt összehívását az a körülmény tette szükségessé, hogy a földművelésügyi miniszter Úr a Fagazdasági Tanácsba újabb három rendes tag jelölésére hívta fel az Országos Erdészeti Egyesületet.

Fel akarom azonban használni ezt az alkalmat arra, hogy néhány kisebb folyó ügyet is elintézzünk és egyúttal tájékoztassam az igazgatóválasztmány jelenlévő tagjait a legutolsó választmányi ülés által elhatározott intézkedések togalosításáról.

Amint méltóztatnak emlékezni, Miskolcon tartott igazgatóválasztmányi ülésünk hat birtokos tagból álló bizottságot küldött ki azzal a megbízással, hogy az árvédelmi intézkedések terén való teljes együttműködés feltételeit és módzatait a minisztérium vezetésével tárgyalják le.

Közbejött akadályok miatt a bizottság első ülése holnap délelőttre van a földművelésügyi miniszterumba összehívva.

Mihelyest a Bizottság tárgyalásai annyira jutottak, hogy érdemleges eredményről lehet beszámolni, módját fogom ejteni annak, hogy a tisztelt igazgatóválasztmány tagjait a tárgyalásokról tájékoztassam.

Külön kívánom tájékoztatni a t. Igazgatóválasztmányt a vasúti díj-szabás kedvezménye ügyében törtétekről.

Mult hó 26-án déli 2 óra után kapott az egyesület és a Fazgazdasági Tanács telefonértesítést arról, hogy 27-én déli ½1 órakor a kormányzat a kereskedelemügyi minisztériumban tárgyalni kívánja a kérdést.

Dacára annak, hogy az ügyvezető sürgös táviratokban intézkedett az elnökség és a Fazgazdasági Tanács által kiküldött bizottság tagjainak értesítéséről, az értekezleten csak gróf Teleki József alelnök Úr, a Fazgazdasági Tanács részéről báró Prónay György választmányi tagunk és az egyesület ügyvezetője tudtak résztvenni.

Természetes következménye ez annak, hogy úgy az elnökség tagjai, mint a kiküldött Országos Fazgazdasági Tagok is vidéken lakó birtokosok akiket a mai nehéz munkaidőben egy 24 óránál is rövidebb határidő alatt összehívni nem lehet.

De lehetetlen az is, hogy ilyen rövid határidő mellett a kiküldendő tagok kellő fölkészültséggel jelenjenek meg az értekezleten.

Meg kell állapítanom azt, hogy e téren az egyesületet mulasztás nem terheli, mert mintegy két hónappal ezelőtt fordult már a minisztériumhoz a kedvezmény meghosszabbítása ügyében.

Megállapíthatjuk azt is, hogy a földművelésügyi minisztérium már az előterjesztést megelőzőleg is megkereste a kereskedelemügyi minisztériumot a döntés közlése iránt.

Bár a kedvezmény meghosszabbítása további egy év tartamára az államvasút hivatalos lapjában már megjelent s így az egyesület ezirányú kívánsága teljesült, mégis szükségesnek tartom a t. Igazgatóválasztmány figyelmét felhívni arra, hogy a tárgyalásoknak ilyen rövid határidővel való kitűzése, amikor az érdekeltiségnek módjában sincs az államvasutak részéről jövő javaslatokba betekinteni, nem szolgálhatja az ügy érdekét.

Célszerűnek tartanám ezért, ha fel méltóztatnék hatalmazni az elnökséget arra, hogy ilyen értelemben felterjesztést intézzen a földművelésügyi és kereskedelemügyi miniszter Urakhoz, kérve azt, hogy a jövőben az ilyen tárgyalások határidejét, valamint az ott tárgyalásra kerülő hivatalos javaslatokat legalább két héttel előre közöljék az egyesülettel, hogy azokat az egyesület illetékes szerveivel letárgyalhassunk és kellően megokolt álláspontot foglalhassunk el.

Amennyiben ezt a javaslatomat el méltóztatnak fogadni, úgy azt határozatképpen mondom ki.

Felkérem az Ügyvezető Urat, hogy a tárgyalás alá kerülő ügyeket ismertesse.

Ügyvezető: Felolvassa a Földművelésügyi Miniszter 32.702. számú leiratát az Országos Fazgazdasági Tanács kiegészítése tárgyában.

Elnök: A Fazgazdasági Tanács azért lesz kibővíve 3 taggal, mert a kormány kiegészítette a Tanácsot olyanokkal, akik nem tartoznak az erdőgazdasági érdekeltiséghez, így azért, hogy a régebben kontemplált viszony és arány megmaradjon, 3 tagot nekünk is jelölni kell. Legtermészetesebbnek tartom, ha az új Fazgazdasági Tanács-tagokat az eddigi póttagok közül jelöljük ki. Így tehát tisztelettel vagyok bátor indítványozni, méltóztassék gróf Hadik-Barkóczy Endre, gróf Esterházy János és Schenkengyel László eddigi póttag Urakat delegálni a Tanácsba, mint rendes tagokat. Határozatnak nyilvánítom. Mivel a 3 póttag rendes tag lett mostan, így 3 póttagot is kell választanunk. Itt első-sorban szeretném szövéteni, hogy a minisztérium kívánságának is eleget kell tennünk, de egyébként is célszerűnek látszik, hogy a Tanács ügyvezetője, dr. Mihályi Zoltán, mint póttag jöjjön a Tanácsba. Azonkívül azt is tapasztaltuk, hogy az igen számottevő papi birtokoknak nincs a Tanácsban egy képviselőjük sem s ezért gondolom, hogy Orosz Antal Urat, a hercegprímási uradalom főerdőtanácsosát és báró Prónay Gábor Örméltóságát méltóztassék póttagokul jelölni. (Helyeslés.)

Az elfogadott javaslatot határozatnak nyilvánítom.

Ügyvezető: Örgróf Pallavicini Alfonz Károly Öméltósága értesítette az egyesület vezetőségét, hogy a hitbizományi törvény végrehajtási utasítása tárgyalás alatt áll és kérte az egyesületet, hogy foglaljon állást a végrehajtási utasítás egyes rendelkezései tárgyában. Amint méltóztatnak emlékezni, mi a törvény tárgyalásánál avval a kérelemmel éltünk, hogy azokat a kisebb erdőbirtokokat, amelyek a szomszédos mezőgazdasági birtokok teljes felszabadítása révén, most már elszigetelten idegen birtokok közé kerülnek, módjukban legyen az erdőbirtokosoknak kicserélni. Enélkül az a helyzet adódna elő, hogy kis területek maradnának idegen birtok közé beékelve. Mi a földművelésügyi miniszter Úrhoz fordultunk a kérelemmel, hogy a végrehajtási utasítást küldjék meg az egyesületnek is és azt az értesítést kaptuk, hogy a végrehajtási utasítást az igazságügyi miniszter Úr adja ki.

Ma érkezett a leirat, ezért javasolja, hogy az igazságügyi miniszter Urat is keressük meg abban az irányban, hogy a végrehajtási utasítást küldje meg az egyesületnek, és, hogy abban az értelemben menjen el a felterjesztés, amilyen értelemben az egyesület annakidején állást foglalt.

A választmány a javaslatot egyhangulag elfogadja.

Ügyvezető: A Magyar Mérnök és Építész Egylet soproni osztálya intézett egy megkeresést az egyesülethez, hogy a mérnöki rendtartás módosítása tárgyában milyen állást foglaljon el. A Mérnöki Kamara megküldte a tervezet 30 példányát az egyesületnek és kérte, hogy az előkészítő értekezleten minél nagyobb számban vegyenek részt az Urak. Ezt a 30 példányt megküldtük az érdekelteknek, hogy az értekezleten vegyenek részt és fejtsek ki álláspontjukat. Nem tartja kívánatosnak, hogy az egyesület, mint ilyen, foglaljon állást az általános kamarai kényszer kimondásában, legyen ez teljesen a mérnökségnek a belső ügye. Célszerűbbnek tartja, ha az erdőmérnökök foglalnak ebben az ügyben állást.

A választmány a javaslatot egyhangulag elfogadja.

Ügyvezető: bejelenti, hogy Ferenc bajor kir. herceg erdőhivatala 240.— pengő rendkívüli segílyt utalt ki az egyesületnek. Méltóztassanak hozzájárulni, hogy a választmány köszönetét is tolmácsolhassuk.

Elnök: Kérem a jegyzőkönyvbe is felvenni.

Ügyvezető: A M. kir. József Nádor Műegyetem Mezőgazdasági Növényteni Intézete azzal a kéressel fordult az egyesülethez, hogy az „Erdészeti Lapokat” tiszteletpéldányként kaphassa. Egyideig előfizetője volt a tanszék az „Erdészeti Lapok”-nak, de, ahogy dr. Szabó Zoltántól értesültünk, annyira megsűkítették a költségelőirányzatukat, hogy az előfizetést fedezni nem tudnák. Méltóztassanak hozzájárulni, hogy a lapot tiszteletpéldányként megkaphassák.

A választmány a javaslatot egyhangulag elfogadja.

Ügyvezető: A Balatoni Szövetség gyűjtést indított Darányi Ignác emléket megörökítő szobornak felállításához. Méltóztassanak hozzájárulni, hogy a szoboralaphoz legalább 10.— pengővel hozzájárulhassunk.

A választmány a javaslatot egyhangulag elfogadja.

Ügyvezető: tagdíjügyeket terjeszt elő, melyek elintézése után jelenti, hogy három belépési nyilatkozat van, dr. Sárközy László úré, Sinoros Aurél és Koller Pál erdőmérnököké, tisztelettel javasolja mind a hármat az egyesület tagjai közé felvenni.

A választmány a javaslatot egyhangulag elfogadja.

Ügyvezető: Két indítvány van. Az egyiket Papp Miklós rendes tag tette, aki Budapesten egyetemi hallgató és a fővárosnál van, mint napi-díjas alkalmazva. Kérése az, hogy nem lehetne-e a tanulmányi kirándulásokat gyakrabban megrendezni. Ha nem volna ilyen nehéz a gazdasági helyzet, én is javasolnám és megpróbálnám, nem lehetne-e valami ked-

vezményt kiszorítani a részvétel megkönnyítésére. Egyelőre ne méltóztassanak erre az ügyre végleges határozatot hozni.

Az igazgatóválasztmány a kérdés tanulmányozásával az Ügyvezetőt bizza meg.

Ügyvezető: A Magyar Erdőbirtokosok Faértékesítő Rt.-től báró Waldbott Öméltóságához érkezett két beadvány (felolvassa a lap elején szószerint leközölt két levelet). Méltóztassanak megengedni, hogy felolvassam a Krónika erre vonatkozó részét (olvassa). Én ebben a két pontban azt állítottam, hogy az egyik nagy favállalatunk cégjegyzésével ment ki a körlevél. A másik pontban azt mondtam: nem tartom túlzottan sikerültnek, hogy a felhívás a vállalat aláírásával és nem a felhívásban részes birtokos Urak aláírásával jelent meg. A valóságot ez fedi. Egy szóval sem állítottam azt, hogy a vállalat a saját nevében és nem a birtokos uraknak a megbízásából adta ki, vagy, hogy a vállalat az új alakulatban résztvenni kívánt. De azt mondtam, hogy nem tartom szerencsésnek azt, hogy a Rt. és nem a birtokos Urak aláírásával jött. Nekem, mint szerkesztőnek törvényszabta kötelességem, ha valahol valótlanlalt állítottam, a helyreigazítást közzétegyem a lapban. De ezen túl is, mindig kényesen ügyeltem arra, hogy olyan cikket, ami az én álláspontommal ellentétes, el ne utasítsak, nehogy az legyen a látszat, hogy nem akarok az ellenvéleménynek teret nyitni. Bár a felolvasott nyilatkozat semmit sem cáfol az állításaimból, feltétlenül helyet adtam volna neki, ha a vállalat a szerkesztőséghez beküldi. E tekintetben nincs választmányi határozatra szükség. Véleményem szerint, amikor ez az egyetlen szaklapunk van Magyarországon, ott a szabad kritika és véleménynyilvánítás jogát fenn kell tartani. Viszont, aki bármilyen nyomtatvánnyal a nyilvánosság elé lép, annak vállalnia és tűrnie kell a bírálatot. Azt be kell ismernem, hogy a birtokos Urak közül azoknak, akik hozzám fordultak, hogy válasszoljanak-e a körlevélre, azt mondtam, hogy az egyesület igazgatóválasztmánya hat Urat delegált, hogy ebben a kérdésben az egységes álláspontot szögezzék le. Nem tartom célszerűnek, hogy előre fix álláspontot foglaljanak el a birtokosok, be kell várni a bizottsági megállapodást. Mint az egyesület ügyvezetője nem is tehettem mást.

Véssy Ferenc: Tekintetes Igazgató Választmány! Bár nem vagyok tagja az igen tisztelt Választmánynak, az Erdészeti Lapok legutóbbi közleménye mégis arra kényszerít, hogy itt megjelenve, felszólalásommal szíves türelmüket igénybe vegyem. Tekintettel a kérdés fontosságára és arra, nehogy bármely kifejezésem, — legjobb szándékom ellenére is, — akár bántó, akár pedig félreérthető lehessen, méltóztassanak megengedni, hogy felszólalásomat előre megfogalmazva szószerint felolvashassam már csak azért is, hogy az ugyanily szószerinti szöveggel kerülhessen az ülés jegyzőkönyvébe. Amidőn az Elnök Úr Öméltóságához intézett beadványunkban azt kértük, hogy az igen tisztelt Igazgató Választmányhoz intézett iratunkat, mint helyreigazító közleményt az Erdészeti Lapok legközelebbi számában megjelentetni méltóztassék, vállalatunk, mint az Egyesület tagja már csak köteles tiszteletből is, azt ez alkalommal mint tiszteletteljes kérést terjeszti elő. Tesszük ezt abban a reményben és szándékkal, hogy annak szíves teljesítésével legalább az Egyesület hivatalos közlönye és vállalatunk közti ez a vonatkozás már most simán és véglegesen liquidálható legyen. Méltóztassanak megengedni, hogy úgy az igen tisztelt Választmánynak, valamint az ülés jegyzőkönyve útján az egész erdészeti társadalomnak felvilágosítással szolgáljak úgy az aposztrofált körlevélre, valamint azzal kapcsolatos egyéb vonatkozásokra is. A Faforgalmi Rt. koncessziójának lejártá alkalmából a továbbiak mikéntjére vonatkozólag két álláspont állt egymással szemben. Abban a vonatkozásban, hogy az importtüzifa továbbra is egy kézbe adassék és hogy a

magyar fára vonatkozó igazolványrendszer továbbra is fenntartassék, ellentét nem volt. Míg azonban egyik részről az volt a kívánság, hogy az igazolványrendszer mellett a magyar fa átvételére még egy külön szerv is hívassék életre, addig a másik oldalon az ártartás érdekében elegendőnek találtatt az igazolványoknak egyenlő elbánás alapján való időnkinti kiadása. Az erdészeti társadalom ezen utóbbi csoportja azonban épp az egyöntetűsége törekedve, hozzájárult az igen tisztelt Igazgatóválasztmány által is magáévá tett azon állásfoglaláshoz, hogy egy külön felvásárlószerv is életre hívassék. Hivatalos helyről is, de az erdészeti társadalom egy részéről is felvetődött az az elgondolás, hogyha ily külön szerv létesítését maga a kormány is kívánja, annak megalakítását és a lebonyolítást ne az erdőgazdasági érdekektől távolálló valamely szervezet, hanem magukból az erdőbirtokos Urakból külön e célra alakítandó és minden eddigi vállalatnál vagy alakulattól teljesen független vállalat végezze. Az erdőbirtokos Urak egy csoportja, anyagi és erkölcsi áldozatot nem kímélve, vállalkozott is egy ily külön vállalat megalakítására, ecélből egy körlevelet fogalmazott, amelynek szétküldésére és leadminisztrálására, kellő szervezet hiányában, vállalatunkat kérte fel. Hangsúlyozottan kell leszögezmem, hogy a birtokos Urak ezen csoportja nem vállalatunk részvényeseiből állott, sőt ellenkezően, vállalatunk nem minden részvénybirtokosa vett abban részt, épúgy, mint ahogyan abban oly birtokosok is voltak, kik vállalatunknak még csak nem is részvényesei. A körlevelet vállalatunk igyekezett, minden egyéb körülménytől eltekintve, a birtokos Urak lehető széles körének megküldeni. Így és nem másképp jött létre a körlevél. De legyen szabad annak tartalmából a következőket idéznem: „Amennyiben a kormányzat ismét ily külön szerv felállítását kívánná, a Magyar Erdőbirtokosok Faértékesítő Részvénytársaságában tömörült erdőbirtokosok társulva ezen érdekeltségen kívül álló erdőbirtokosokkal, — előbbtől független — oly külön vállalatot óhajtanak alakítani a tűzifa értékesítésére, amelybe bármely magyar erdőbirtokos teljesen egyenlő jogok és kötelezettségek mellett résztvehet és pedig anélkül, hogy tűzifáját értékesítés végett az újonnan alakítani szándékolt vállalat részére lekötni tartozna.“ „Módjában áll tehát az erdőbirtokos osztálynak a lebonyolítást minden külön üzleti politika és nyereszkesedési szándék nélkül a magyar erdőgazdaság egyetemes érdekében eszközölni.“ „Azon erdőbirtokos Urak megbízásából, akik a fenti célra alakítandó ezen új vállalat létrehozását tervezik, kérjük közölni, hogy az erdőbirtokosok ezen vállalkozásában résztvenni óhajt-e.“ Igen tisztelt Igazgató Választmány! Meg kell állapítanom, hogy a vállalatunkat megbízó erdőbirtokos Urak ezen felszólításához több mint 300.000 kat. holdat képviselő magyar erdőgazdaság jelentette be részvételét és csatlakozását. Az erdőbirtokos Urak ezen csoportjának megbízásából volt szerencsém ismételten tárgyalásokat folytatni a Földművelésügyi Minisztériummal, amely alkalommal a leghatározottabb formában ismételten kijelentettem, hogy az erdőbirtokos Urak ezen vállalkozásunkat altruisztikus alapon óhajtják megvalósítani és kötelezettséget vállalnak arra, hogy a vállalat tiszta jövedelmét erdőgazdasági célokra mindenkor a Földművelésügyi Miniszter Úr rendelkezésére fizetnék be. Ismételten leszögeztem azt is, hogy az alapító birtokos Urak teljesen egyenlő joggal és kötelezettséggel minden magyar erdőbirtokost a legnagyobb készséggel befogadnának. Előadtam azt, hogy az alapító erdőbirtokos urak sem társulási kényszert, kötelező fafelajánlást, vagy bármely hasonló előjogot nemcsak, hogy nem kívánnának, hanem ily tervek ellen a leghatározottabban tiltakozának, ezt nem is vállalnák. Bejelentettem azt is, hogy a birtokos Urak ezen vállalat megalapításánál annak legfőbb vonatkozásaiban hajlandók elfogadni

és magukévá tenni az Országos Erdészeti Egyesület felterjesztésében foglaltakat.

A legnagyobb köszönettel és elismeréssel kell megállapítanom, hogy ezen bejelentéseimet a Földművelésügyi Minisztérium a legnagyobb megértéssel és elismeréssel volt szíves fogadni. Fentiekből tehát teljesen nyilvánvaló, hogy úgy a körlevelet, valamint az akciót nem a Magyar Erdőbirtokosok Faértékesítő Részvénytársasága mint ilyen, sem pedig egyedül az abban részes birtokosok indították meg és a legtávolabb állott tőlük az a szándék, hogy ne altruisztikus célkitűzéssel bonyolítsák azt le. A történelmi hűség kedvéért le kell azonban szögezmem azt is, hogy akkor, amidőn az O. E. E. alig egy-két hónappal ezelőtt felterjesztést intézett a Földművelésügyi Miniszter Úr Öexcellenciájához, amelyben lefektette az új koncesszióra vonatkozó alapelveket tartalmazó javaslatát és amikor még nem nyilatkozott meg a magyar erdőbirtokos Urak ezen csoportjának azon szándéka, hogy ezen új vállalatot sajátmaguk kívánják megalakítani és így a magyar tűzifa sorsát önmaguk intézni, sem a választmány elé terjesztett javaslattervezetben, sem magában az Erdészeti Egyesület felterjesztésében nem nyilvánult meg az az óhaj, hogy a lebonyolítás „teljesen altruisztikus” alapon történjen. Átnéztem az Erdészeti Lapok minden egyes számát és abban seholsem találtatott az Egyesület részéről oly kívánság, hogy a lebonyolítást akár a Faforgalmi Rt., akár pedig valamely más vállalkozás „teljesen altruisztikus” alapon végezze. Az Erdészeti Egyesület ezen hivatalos közlönyének csak mostani számában és kizárólag azzal kapcsolatosan, hogy ezen vállalkozást maguk az erdőbirtokos urak hajlandóak megalapítani, jelent meg az a megjegyzés, amely szerint „nem ért egyet a nem teljesen altruisztikus célkitűzéssel”. Hogy a „nem teljesen altruisztikus célkitűzés” kifejezést a teljesen tájékozatlan közvélemény hogy értelmezi, különösen akkor, amidőn az Országos Erdészeti Egyesület hivatalos lapja aposztrofálja azzal az erdőbirtokos urakkal, azt az erdészeti társadalom ítéletére bízom. Ez a kitétel mindenesetre nagyon is alkalmas arra, hogy aggályossá tegye a mindenestre tiszteltetreméltó szándéktól vezérelt erdőbirtokos Urakat, hogy hajlandóak legyenek-e egy oly vállalatot alakítani, vagy abban résztvenni, amelyről nemcsak idegen érdekektől vezetett egyes orgánumok, de maga az Erdészeti Egyesület hivatalos lapja bármikor azt állíthatja, hogy az „nem teljesen altruisztikus célkitűzéssel” alakul. De le kell szögezmem a történelmi hűség kedvéért még azt is, hogy miután a Földművelésügyi Miniszter Úr Öexcellenciája oly kijelentést tett, hogy a tűzifakérdést a legnagyobb jóindulattal óhajtja kezelni, mely azonban sikerre csak az esetben vezethet, ha az erdészeti társadalom teljes megegyezésre jut, a Miniszter Úr ezen magas intencióinak kívántunk eleget tenni akkor, amidőn a most is napirenden lévő sérelmek egész sorozatának lerögzítésétől a Miskolcon tartott egyesületi közgyűlésen tartózkodtunk, hogy módját nyújthassuk annak, hogy a tűzifa kötött forgalmának fenntartására vonatkozó egyesületi határozat teljesen zavartalan és egyhangú lehessen. A történelmi hűséghez tartozik tehát az is, hogy az úgynevezett ellenzék még elvi álláspontjainak feláldozása árán is a legteljesebb mértékben állt annak szolgálatába, hogy az erdészeti társadalom ezen egyöntetű megnyilatkozását a legesekélyebb zavaró körülmény sem gátolhassa. Így és csak így jöhetett létre az a teljesen egyöntetű állásfoglalás, amelyért az úgynevezett ellenzék elismerést nem kért és hogy teljesen őszinte legyek, legalább bizonyos oldalról nem is várt. Igen tisztelt Igazgató Választmány! Böles és pártatlan elbírálásukra bízom annak megállapítását, hogy az Erdészeti Lapokban megjelent s legalább is a saját eljárásukra kényes egyesületi tagokra bántó és provokáló ezen téves ismertetés jó szolgálata-

tot tett-e a magyar erdőgazdaság egyetemes érdekének különösen akkor, amidőn nagyon is alkalmas arra, hogy az annyiszor hangoztatott egyesületi békét a megvalósulás utolsó órájában megzavarja, vagy végleg fel is bontsa. Felszólalásomban igyekeztem csupán a tények és pedig semmiféle reflexziókkal meg nem dönthető tényállás lerögzítésére. Kénytelen voltam mindezek előadásával az igen tisztelt Választmány szíves türelmét igénybe venni, hogy egyrészt maradandó nyoma maradjon annak, hogy a Földművelésügyi Miniszter Úr intencióját a magunk részéről hiven szolgáltuk, és ha a tüzifakérdésben, mint a magyar erdőgazdaság egzisztenciális vonatkozásában bármely sajnálatos körülmény következne is be, emiatt — legalább is tárgyilagos bírálattal — ne azok legyenek felelősséggel vádolhatók, akik ebben a vonatkozásban a legmesszebbmenő loyaltitást tanúsították. Kérem az igen tisztelt Igazgató Választmányt, hogy úgy az Elnök Úr Ömértóságához intézett beadványunknak, valamint az igen tisztelt Választmányhoz intézett helyreigazító iratunknak az Erdészeti Lapok legközelebbi számában való közzétételét szintén elrendelni méltóztassék.”

Elnök: Kíván-e valaki hozzászólni?

Báró Prónay György: Én is megkaptam ezt a körlevelet. Mindig hangoztattam azt, hogy szeretnék egy olyan anyagi bázist teremteni, hogy maguk az erdőbirtokosok egyedül legyenek képesek a feladatot megoldani. Három évvel ezelőtt, amikor ez az eszmésere megindult, az volt a kiindulási pont, hogy lehetőleg erdőbirtokosok tömörüljenek és csinálják meg ezt a szervet kellő anyagi fedezet mellett. Azonban én bizonyos fokig ugyanazon a nézetem vagyok etekintetben, mint, ami a krónikában volt, hogy sokkal szerencsésebb lett volna, hogyha ezt a körlevelet a megbízó erdőbirtokosok írták volna alá. Mindenesetre az ügyet előbbre vitte volna, ha tudnánk azt, hogy kik azok, akik hajlandók etekintetben az iniciatívát megadni. Azt célozza a krónika, hogy sokkal jobb lett volna, megfelelőbb és az ügyet jobban vitte volna előre, hogyha azok az erdőbirtokosok, akik szükségesnek tartják a szervnek ilyen létesítését, maguk szólították volna fel erdőbirtokos társaikat, hogy csináljanak egy ilyen szervet. Egészen más formát kapott volna az én felfogásom szerint, ha a körlevél végén ez lett volna: számos erdőbirtokos tagtársunk megbízásából. Ez az, azt hiszem, amire a krónika célzott, de szeretném tudni, hogy ki az a 300.000 holdas birtokos, aki vállalkozik ennek a szervnek a létesítésére. Amit Véssey vezérigazgató úr felolvasott, arra nézve nem nyilatkozom, ugyanis holnap fog összeülni a hatos bizottság, melynek tagjai úgy vannak összeállítva, hogy mindkét érdekelt fél jól van benne képviselve. Szerencsésebbnek tartottam volna, ha ezt a körlevelet az erdőbirtokosok egyrésze, akiknek mandátuma van, írta volna alá, így az összes kételyek elestek volna.

Véssey Ferenc: Méltóságos Elnök Úr! Igen Tisztelt Igazgató Választmány! Ne méltóztassék rossz néven venni, de engem az a cél vezérelt ide, hogy a miniszter Úrnak az intenciója szerint az erdészeti társadalomnak közös nevezőre való hozását szolgáljam. Ez kényszerít engem arra, hogy báró Prónay Ömértósága szavaira reflektálhassak. Elismerem, hogy a báró Úr volt az, aki ezzel a gondolattal már ezelőtt 3 évvel foglalkozott, mert az importtüzifa-monopólium óriási nemzeti ajándék. Ugyancsak Ő volt az, aki igen bölcsen azt mondotta, hogy maguk az erdőbirtokosok alakítsák meg. Ebben a vonatkozásban a körlevél teljesen fedi a báró Úr elgondolását, sőt ennek egyszerűen természetes folyománya. Hogy a birtokos Urak miért nem írták alá, ez nem tartozik erre a tárgyra, amivel ide jöttem. Arra a kritikára, amit Prónay Ömértósága mondott, arra legyen szabad felolvasnom ennek a körlevélnek az utolsó mondatát: „Amennyiben kívánni méltóztatik, úgy részletesebb felvilágosítással, akár

személyesen is, bármikor a legnagyobb készséggel állunk nb. rendelkezésére és vagyunk.“ Akkor, amikor ezt a körlevelet megméltóztattak kapni a birtokos uraknak, a legnagyobb készséggel állottunk volna rendelkezésre, ma ellenben nem vagyunk abban a helyzetben, mert kénytelen vagyok a birtokos uraknak bejelenteni, hogy távol kívánom tartani magamat az ügytől. Az „Erdészeti Lapok“ szabályszerű hivatalos közlöny, s ez írja az erdőbirtokos Urakról, hogy a célkitűzésük nem teljesen altruisztikus; nem akarok kitérni a részletekre. Innen indult ki a sajtó támadása, nemcsak a mi vállalatunk ellen. Mély tisztelettel fenntartja azt a kérését, hogy méltóztassanak a nyilatkozatunkat az „Erdészet Lapok“-nak ugyanazon a helyén, mint cáfolatot megjelentetni. Ha azt akartam volna, hogy ez megjelenjen, a sajtótörvényre hivatkozva írtam volna egy levelet és kérésem teljesítve lett volna. De én mint egy kérést terjesztettem elő.

Elnök: Ez a kérés teljesíthető. Ezt az egész esetet nem látom olyan súlyosnak, mint ahogyan méltóztatott beállítani. Véssey vezérigazgató Úr álláspontja magától értetődik, de viszont másoknak más a véleménye. Én azt hiszem, hogy ilyen inkrimináció nem történt ezekben a cikkekben. Még nincs eldöntve, hogy abszolúte altruisztikus alapon fog-e megoldódni ez a kérdés, erről még tárgyalások folynak. De nem lehet odág vinni a dolog értelmezését, hogyha azt mondjuk, hogy egy alakulat nem teljesen altruisztikus, azért nem volna tisztességes vállalkozás. Az, hogy a cég aláírásával jelent meg, azért volt indokolatlan, mert a vállalat, amely a felhívást lanszírozta, egy Rt., amely nem altruisztikus alapon áll, hanem kereskedelmi társaság. Nem lehet tagadni, hogy a vezérigazgató Úr egy kereskedelmi R.-ot reprezentál. Én azon a nézeten vagyok, hogy hozzuk össze az embereket és ne széjjelhúzást idézzünk elő.

Véssey Ferenc: Méltóságos Elnök Úr! Két esztendeje nem jelentem meg a választmányi ülésen, nem nyilatkoztam, de kegyeskedjék megnézni minden egyes számát az „Erdészeti Lapok“-nak, nem jelent meg szám, hogy vagy a vállalatom, vagy én aposztrofálva ne lennénk. A személyeskedés kérdésében kérem, nem én voltam az erdőbirtokosok csoportjából, aki a dolgot kezdte.

Báró Prónay György: Ezt a vitát zárjuk le, mert olyan irányba terelődik a dolog, ami nem tartozik az igazgatóválasztmány hatáskörébe.

Elnök: Méltóztassanak hozzájárulni azzal a kijelentéssel, hogy az a levél is, amit Véssey vezérigazgató énhozzám intézett, a lapban megjelenjen. (Helyeslés.)

Egyéb tárgy híján Elnök az ülést berekeszti.

Helyreigazítás. Az Erdészeti Lapok 1935. évi 74. évfolyamának V—VI. füzetében megjelent „*Vizsgálatok az alföldi homokos erdőtalajok foszfor- és káligazdálkodásáról, különös tekintettel az Alföld fásítására*“ című értekezésemben a 9. táblázatban az 512. oldalon kg/ha helyett mg/100 gr. irandó. *Dr. Fehér Dániel.*

Írói tiszteletdíjak! Az Országos Erdészeti Egyesület az Erdészeti Lapok-ban megjelenő tanulmányokért írói tiszteletdíjat fizet. És pedig: a szerkesztő részéről átdolgozást nem igénylő cikkekért 16 oldalas ívenként 64.— pengőt, fordításokért vagy átdolgozást igénylő cikkekért 16 oldalas ívenként 32.— pengőt, egyszerű közleményekért 16 oldalas ívenként 24.— pengőt.

A külföldi szaklapokkal létesített csereviszonyra való tekintettel kérjük igen tisztelt munkatársainkat, hogy tanulmányuk-

kal egyidejűleg mindenkor egy rövid magyar nyelvű kivonatot is szíveskedjenek beküldeni, amelynek terjedelme a teljes magyar szövegnek kb. 3%-a lehet és a szerkesztő által legmegfelelőbbnek tartott összefoglalást tartalmazza.

Az „Erdészeti Lapok” szerkesztősége.

HIVATALOS KÖZLEMÉNYEK

A m. kir. földművelésügyi miniszter 72.200/1936.

I. B.-2. számú rendelete a vérfelfrissítés céljaira szánt kedvezményes áru élővad juttatása tárgyában.

Valamennyi Vadászati Tudósítónak.

Az élő és lőtt vad iránti élénk külföldi kereslet fokozottabb mértékben követeli meg hazánk vadállományának további és rendszeres minőségi feljavítását. Ezért az elmúlt évekhez hasonlóan vérfelfrissítés céljából kedvezményes áru tenyésztörzseknek a tavalyinál is lehetőleg szélesebb körben való kiosztását határoztam el, az azt igénylő vadászterület tulajdonosok (bérlők) részére.

A közvetlen hozzám lehetőleg *mielőbb*, de legkésőbb 1937. évi január hó 1-éig felterjesztendő *bélyegmentes igénylésnek* (illetve a járasonkint összegyűjtött és az illetékes vadászati tudósító által összeállított élővad igénylő kimutatásnak) az alábbi adatokat kell tartalmaznia.

1. Az igénylő nevét, foglalkozását, lakhelyét (megye, város, község, utca, házszám).

2. A vadászterület helyét (megye) és annak nagyságát.

3. Az igényelt élővad fajtáját, ivararányát, mennyiségét.

Az igényelhető élővad fajtáját, ivararányát, valamint árát az alábbiakban állapítom meg:

1. Kan nyúl darabonként	3 P — f.
2. Nyúl (1:1 ivararányban) páronként	10 „ — „
3. Fácánkakas darabonként	3 „ 50 „
4. Fácán törzs (1:3 ivararányban) darabonként	3 „ — „
5. Fogoly páronként	3 „ — „

Nyúl, fácán, fogoly, a fentieknél kedvezőbb ivararányban nem igényelhető.

Előreláthatólag csekély számú kan nyúl az 1:1 való ivarányon felül is kiosztásra fog kerülni.

Utólagos reklamációk megelőzése céljából az igénylők kérvényeikben a vérfrissítő élővadak *nemét* saját érdekükben mindenkor tüntessék fel.

A kedvezményes árutenyésztőrzsek kiosztása során előnyben fognak részesülni azon vadászterületek tulajdonosai és községei területek bérlői, akik a folyó évben jégkárt szenvedtek, amennyiben igénylésükben ezt a körülményt a járási vadászati tudósító, illetőleg a községi előljáróság útján igazolják.

Azok a vadászterület tulajdonosok, akik élővadat befognak, és ilyet külföldre való szállítás céljából a Mavad-nak átadnak, kedvezményes áru tenyészvad juttatásban csak abban az esetben részesülhetnek, ha az igényelt élővad mennyiségén felül fölös számú vad áll az akció rendelkezésére.

Előbbieket, a vérfrissítésről a 76.313/1935. számú rendeletem értelmében tartoznak gondoskodni, megjegyezvén, hogy a kötelező 5%-os vérfrissítés kedvezőbb ivarban is történhet.

Miután a vérfrissítő akció célja, hogy lehetőleg minél több igénylő jusson kedvezményes áru élővadhoz, az 1—1 igénylőnek juttatható legnagyobb vadmennyiséget az igénylések mérvéhez képest előreláthatólag csak a folyó év végén lesz módomban megállapítani.

A kedvezményes áru tenyésztőrzsek kiosztását a Mavad eszközli, amely az általam hozzá megküldött kimutatásban szereplő igénylők részére az abban feltüntetett mennyiségű, fajtájú és ivararányú tenyészvadat a befogás helyéről azonos mennyiségben és nemben közvetlenül az igénylőnek megküldi.

A Mavad a tenyészvad igénylőket az általam juttatott vadfajtának mennyiségéről, ivararányáról, áráról, végül az árnak mikénti befizetéséről értesíti és a szállítást a befizetési sorrend alapján bonyolítja le, az igénylők által közvetlenül neki megadandó címre. (Vasútállomás).

A juttatott élővad mennyisége és nemében való utólagos megváltoztatás iránti kérelem benyújtása mellőzendő.

A tenyésznyúl kiosztás 1937. évi február hó 1. és 25-e közötti, a fácán és fogoly 1937. évi február hó 1. és március 10-e közötti időben kerül lebonyolításra. A fenti időközön túl való szállításra irányuló kérelmek mellőzendők, mert nem teljesíthetők. Az 1937.

évi január hó folyamán való szállításnak azonban nincsen akadályja.

A szállítási költség (vasút és tengely) a vadszállító láda (kosár) és a csomagolás önköltségi ára az igénylőt terheli. A tenyészvad, rendkívüli érzékenységeire való tekintettel, csupán a Mavad által önköltségi árban szolgáltatott ládában (kosárban) szállíthatók.

A tenyészvad *kifogástalan* voltáért, csomagolásáért és élve érkezéséért a *Mavad* szavatol, amely az elhullott vadat díjmentesen, újabb élővaddal pótolni tartozik. Az elhullás tényét és mértékét az érkezési vasúti állomáson az átvételkor felveendő hivatalos jegyzőkönyvben kell megállapítani.

Ezen kedvezményes akció keretében juttatott élővadat másra, mint tenyésztési célokra felhasználni és arra a kibocsájtás helyén a következő tél elejéig vadászni nem szabad.

Felkérem Vadászti Tudósító Urat, hogy a hazai vadállomány feljavítását célzó ezen fontos akciómat az érdekelt vadászterület birtokosai és bérlői között minél szélesebb körben tegye ismertté. E célból jelen rendeletemből egyidejűleg további 20 darab külön lenyomatot bocsátok rendelkezésére.

Felkérem továbbá a Vadászati Tudósító Urat, tájékoztassa a vadászterületek birtokosait, különösen pedig a községi területek bérlőit, hogy amennyiben fenti akcióm keretében vérfelfrissítés céljára részükre élő tenyészvadat juttatni módomban nem állana, gondoskodom arról, hogy szükségletüket a Mavad útján rendes forgalmi ár mellett beszerezhessék. Hívja fel tehát a községi előljárásság figyelmét a fenti körülményre azzal, hogy a vadászberleti szerződéseknek a vérfelfrissítésre vonatkozó köteleseit szigorúan ellenőrizték és oly irányú bejelentést, miszerint a bérlőnek élővadat beszerezni módjában nem állott, figyelembe ne vegyék.

Felkérem végül Vadászati Tudósító Urat, hogy a kezéhez érkezett igényléseket összegyűjtve, kimutatásba foglalva és záradékkal ellátva, — az előrelátható nagyszámú igénylésekre való tekintettel, — mielőbb, de legkésőbb 1937. évi január hó 1-éig hozzám juttatni szíveskedjék.

Budapest, 1936. évi augusztus hó 7-én.

A miniszter rendeletéből:

Péchy s. k.

miniszteri osztályfőnök.

A m. kir. földművelésügyi miniszter 72.100/1936.

I. B-2. számú rendelete a vadőri szakvizsgáról.

A m. kir. belügyminiszter úrral egyetértőleg a következőket rendelem:

1. §.

A vadőri szolgálathoz szükséges szakképzettség megállapítása és igazolása céljából a m. kir. földművelésügyi miniszter által évenként vadőri szakvizsgák tartatnak.

2. §.

A vadőri szakvizsga helyét és idejét, valamint a szakvizsgára való engedély iránti kérvények benyújtásának feltételeit és határ-idejét a földművelésügyi miniszter évenként hirdetményben hozza köztudomásra.

3. §.

Vadőri szakvizsgára csak az bocsátható, aki hitelesen igazolja, hogy

1. magyar állampolgár;

2. legalább az elemi népiskola négy osztályát sikerrel elvégezte;

3. legalább három éven át megszakítás nélkül vadászati gyakorlati szolgálatban állott;

4. huszadik életévét betöltötte;

5. a jelen utasítás 4. §-ában foglalt rendelkezés értelmében, mivel a vadőri szakvizsgára való bocsátás alól kizárva ;

6. a szakvizsgát megelőző tanfolyamon résztvett.

A szakvizsgára való engedélyt az évi hirdetményben kitűzött határideig benyújtott kérvény alapján a m. kir. földművelésügyi miniszter adja meg.

4. §.

Vadőri szakvizsgára egyáltalában nem bocsátható az:

a) aki büntett vagy nyereségvágyból elkövetett vétség miatt jogerősen kiszabott szabadságvesztés büntetésre ítéltetett, addig, amíg büntetésének kiállása után — ha pedig a büntetés végrehajtása felfüggesztetett, az ítélet jogerőre emelkedésének napja után, ha kegyelmet kapott, az erre vonatkozó elhatározás keltének napja után, végül ha a büntetés végrehajtása elévült, az elévülés időpontjának beállta után — büntett miatt elítélés esetében öt év, vétség miatt elítélés esetében három év el nem telt;

b) akit jogerős büntetőbírósi ítélettel hivatalvesztésre ítélték, a hivatalvesztés tartama alatt;

c) aki erkölcsi tekintetben alapos kifogás alá esik.

5. §.

A szakvizsgabizottság elnökből, két rendes tagból és egy pótagból áll. A rendes tagok egyike okleveles erdőmérnök. A bizottságot a földművelésügyi miniszter alakítja meg.

A pótag csak valamelyik rendes tag akadályoztatása esetében működik közre.

6. §.

A szakvizsga anyaga mindaz a szakismeret, amelyre a vadőri szolgálat eredményes ellátásánál szükség van.

A szakvizsga írásbeli és szóbeli.

Az írásbeli vizsgán, amely a szóbeli vizsgát megelőzi, a összes jelentkezők a vizsgálobizottság által kijelölt ugyanazt a három kérdést dolgozzák ki. A három kérdést közvetlenül az írásbeli vizsga megkezdése előtt vizsgabizottság állapítja meg.

7. §.

A szakvizsgabizottság a szakvizsgát kiállottnak a bizottság elnöke és tagjai által aláírt és pecsétjével ellátott „bizonyítványt” szolgáltat ki, amelyen a vizsgázónak a szakvizsgán adott feleletei alapján megállapított képességi fokozatot is feltünteti.

A képességi fokozatok a következők: „kitűnően képesített”, „jól képesített”, vagy „képesített”.

A képesítési osztályzatot a bizottság szavazása dönti el.

8. §.

A „bizonyítvány” az alábbi minta szerint állítandó ki:

..... törzskönyvi szám

B I Z O N Y Í T V Á N Y.

Bélyeg.

Mi alulírottak, mint a m. kir. földművelésügyi miniszter úr számú rendeletével alakított vadőri szakvizsgabizottság tagjai ezennel tanusítjuk, hogy az évi hó .. napján városában megtartott vadőri szakvizsgán (N. N.-t) aki községben vármegyében országban évi hó ..

napján született, a vadőri szolgálathoz szükséges szakismeretekből megvizsgálván, vadőri szolgálatra képesítettnek találtuk, minek igazolásául neki ezt a bizonyítványt kiadtuk.

Kelt 19 . . évi hó . .

a szakvizsgabizottság elnöke.

a szakvizsgabizottság tagja.

a szakvizsgabizottság tagja.

(P. H.)

(Az ország címere, amelyet a

„A Vadőri Szakbizottság“ cím övez.)

A bizonyítványt csak a földművelésügyi miniszter által rendelkezésre bocsátott űrlapon szabad kiállítani.

9. §.

A vadőri szakvizsga lefolyásáról jegyzőkönyvet kell vezetni, amelynek tartalmaznia kell a szakvizsga megtartásáról és a vizsgabizottság megalakításáról rendelkező miniszteri rendeletet, a szakvizsgára engedélyt kérőknek, a szakvizsgára bocsátottaknak és a vizsgázóknak felsorolását, lakáscímüket és mindazoknak a személyi adataiknak a feltüntetésével, amelyeket a bizonyítvány is tartalmaz; az írásbeli vizsgán feladott kérdéseket, végül minden egyes vizsgázóra nézve a vizsga eredményét és azt, hogy vadőri bizonyítványt kapott-e.

A vizsgabizottság a szakvizsga lefolyásáról a földművelésügyi miniszternek jelentésben számol be, egyben a bizottság tagjaival aláírott jegyzőkönyvet az összes iratokkal együtt felterjeszti.

10. §.

Aki a vadőri szakvizsgát nem állotta ki, a vizsgát legfeljebb kétszer megismételheti, de ha a harmadik vizsgát sem állja ki, szakvizsgára többé nem bocsátható.

11. §.

A m. kir. földművelésügyi miniszter a vadőri szakvizsgákon vadőri bizonyítványt nyert vadőrökről állandó törzskönyvet vezet. A törzskönyvnek tartalmaznia kell a képesítést nyert vadőr nevét és a bizonyítvány részére szükséges személyi adatokat, a vadőri szakvizsga helyét és idejét, a vizsgabizottság megalakításáról rendelkező miniszteri rendelet számát, a szakvizsgabizottság tagjainak nevét és a képességi osztályzatot.

12. §.

A vadőri szakvizsgára bocsátottak a szakvizsga megkezdése előtt harminc pengő vizsgadíjat kötelesek a vizsgabizottság elnökének kezéhez lefizetni, továbbá a képesítés, elnyerése esetében a bizonyítványra szükséges bélyegjegyet beszolgáltatni.

13. §.

A szakvizsgabizottság tagjai a szakvizsga napjaira napidíjat kapnak, melynek összegét a földművelésügyi miniszter a belügy-miniszterrel egyetértve állapítja meg háromévenként.

14. §.

Az eredeti vadőri bizonyítvány elvesztése esetében — a szabályszerű érvénytelenítő eljárás lefolytatása után és a mindenkor bélyegilletéken felül tíz (10) pengő díj lefizetése ellenében — a m. kir. földművelésügyi miniszter a törzskönyvi adatok alapján a bizonyítványról másodlatot szolgáltat ki.

15. §.

Ez a rendelet a kihirdetése napján lép életbe.

Budapest, 1936. évi augusztus hó 10-én.

Dr. Péchy Tibor s. k.
miniszteri osztályfőnök.

Díjkedvezmények a vasúti áruforgalomban.

A Vasúti és Közlekedési Közlöny folyó évi 70-ik számában közli a Máv. által a *belföldi tűzifára* adott szállítási díjkedvezmény további meghosszabbítását. A hirdetmény szerint tűzifa (hasáb, dorong, hasított-dorong, vékony-dorong, baltázott-dorong, tuskófa) hántatlan vagy hántott állapotban 1,2 m-nél nem nagyobb hosszúságban tüzelési célokra rendelve kocsinként és fuvarlevenként 1936. évi szeptember hó 1-től 1937. évi augusztus hó 31-ig.

b) legalább 10.000 kg,

c) legalább 15.000 kg súly mellett az alább felsorolt feladó-állomásokon 100 kg-ként a következő kedvezményes díjtétel mellett szállítható:

A kedvezményes díjtétel mellett alábbi állomásokról adható fel tüzifaszállítmány:

Abaliget, Abaujszántó, Acsa-Erdőkürt, Acsád, Ajka, Alberti-Irsa, Algyó, Almamellék, Alsóbagod, Alsódabas, Alsóhernád, Alsó-őrs, Alsórönök, Alsósegesd, Andrásbida, Ape-Zagyvaszántó, Aranyospusztá, Aszód, Attala-Csoma.

Babócsa, Baja, Baja-Dunapart, Bak, Bakonybánk, Bakony-sárkány, Bakonyszentlászló, Bakonyszombathely, Baktaloránt-háza, Bakóca-Godisa, Balasagyarmat, Balatonaliga, Balatonboglár, Balatonfüred, Balatonszemes, Balatonszentgyörgy, Balkány, Bareika, Barcs, Baté, Bábonymegyer, Bánfalva-szénbányatelep, Bánhida, Bánk, Bárdibükk, Bátaszék, Beleg, Berhida, Berkenye, Berzence, Bélapátfalva, Bieske, Bodajk, Bodrogkeresztur, Bogdása, Bodrogkövesalja, Boldva, Bonnya, Borsosberény, Bódvaszilás, Bódvavendégi, Böhönye, Bőszénfa, Bródy-rakodó, Bucsuszent-lászló, Buzsák-rakodó, Bükk, Bükkösd.

Cece, Celldömölk, Center, Chernelházadamonya, Csala, Csapod, Csányoszló, Császár, Csengőd, Csepreg, Csomád, Csór-Nádas-ladány, Csömödér-Páka, Csörög, Csurgó.

Dad, Darány, Dávidháza-Kotormány, Debrecen, Dejtár, Deveser, Délegyháza, Diósgyőri-mésztelep, Diósgyőri-vasgyár, Diósenő, Disznóshorvát, Dombóvár, Döbrököz, Dörgicse-Akali, Drávafok, Drávasztára-Zaláta, Drégelypalánk, Dunaföldvár.

Ebszönybánya, Edelény, Eger, Egervár, Emőd, Eplény, Erdőbénye kőrakodó, Erdősokonya, Erdősmecske, Eszterháza, Eszterházy-rakodó, Esztergom.

Felnémet, Felsőgalla, Felsőmocsolád, Felsőnyék, Felsősolca, Felsőrajk, Forró-Enes, Franciavágás, Füle, Füzesabony.

Gacsály, Galgaguta, Galgagyörk, Galgamácsa, Garadna, Gálosfa, Geese-Gyarmat, Gelse, Gérce, Gic-Hathalom, Gödöllő, Gönc, Görcsöny, Görgeteg, Gutorfölde, Gyálpusztá, Gyékényes, Gyótapusztá, Gyömöre, Gyöngyös, Győrszemere, Győrvár, Gyula, Gyüd.

Hajduszentgyörgy, Hajmáskér, Halmaj, Harkányfürdő, Hejce-Vilmány, Hencse-Hedrehely, Herceghalom, Hercegszántó, Herend, Hernádnémeti, Hidas-Bonyhád, Hidasnémeti, Homokszentgyörgy, Hosszúhetény, Hosszúpereszteg.

Inárcs-Kakucs, Ipolytarnóc, Isaszeg, Iván, Izsák.

Jákó-Nagybajom, Jánk-Majtis, Jánoshalma, Jánosháza, Jobbágyi-kitérő.

Kadarkút, Kapoly, Kaposgyarmat-Hajmás, Kaposmérő, Kaposvár, Kapuvár, Karád, Kastélyos-Dombó, Káld, Kál-Kápolna, Kálmáncsa, Kárász-Köblény, Kecel, Kecskemét, Kecskemét alsó pu., Kehida-Kustány, Kelebia, Kemendollár, Kenyeri, Kerekegyháza, Kerta, Keszőhidegkút-Gyöng, Keszthely, Kéthely, Királd,

Kisbér, Kisbárapáti, Kisbári major, Kisdobsza, Kisgyócs, Kiskapud, Kiskorpád, Kisnyir, Kisszállás, Kisterenye, Kisunyor, Kocsola, Koháryszentlőrinc, Komárom, Komárváros, Komló, Kumbaja Bácsalmási szőlők, Korlát-Vizsoly, Kölesd-Alsótengeliec, Körmen, Környe, Kötese-Csicsalpuszta, Középrigóc, Kőszeg, Kopócsapáti, Kunszentmárton, Kurd-Csibrák.

Lakytelek, Lábatlan, Lábod, Lengyeltóti, Lenti, Lesencetomaj, Levelek-Magy, Lébény-Mosonszentmiklós, Légrád, Lipótfá, Litke, Lovasberény, Lövvő, Ludas, Ludány, Lukácsháza-Nemesesó.

Magyarboly, Magyarhertelend, Magyarkút-Nógrádverőce, Magyarnándor, Magyarszék, Majláth-telep, Marcali, Mád, Mágócs, Alsómoesolád, Mándok, Mátészalka, Mátraballa, Mátramindszent, Mátranovák-Homoktenyere, Máza-Szászvár, Mecsekjánosi, Megyefai kőbánya, Mende, Mernye, Mesztegnyő, Mezőkeresztes-Mezőnyárad, Mezőkövesd, Mezőlak, Mezőnyék-Ládháza, Ménfőcsanak, Mikosdpuszta, Miskole, Miskole rendező pu., Moha, Mohács, Mohora, Monor, Monosbél, Mór, Mórág, Mozsgó-Szulimán, Mura-keresztur.

Nagyatád, Nagybátony, Nagyesákány, Nagydorog, Nagyecsed, Nagykanizsa, Nagykónyi, Nagymaros, Nagyoroszi, Nagyréce, Nagyszekeres, Nagytoldipuszta-Andócs, Nagyvenyim, Nagyvisnyó-Dédes, Nádasd, Nádiga-rakodó, Nekézseny-Sáta, Nemeskeresztur, Neszmély, Németbánya, Németboly, Németlád-Gyöngyöspuszta, Németujfalu-Szentmihályfapuszta, Nógrád, Nógrád-kövesd, Nógrádszakál, Nógrádverőce, Nyárjas, Nyergesujfalu, Nyiradony, Nyirábrány, Nyirbátor, Nyirbogát, Nyircsászári, Nyirgelse, Nyirmada.

Okorág-Kárászpuszta, Olaszliszka-Tolesva, Ormospuszta, Oroszvár, Ortaháza-rakodó, Oszkó, Osztopán, Ócsa, Ódalmand, Ófehértó, Ózd, Öreglak, Örhalom, Örkény, Örkénytábor-Csurgai-major, Óriszentpéter, Öttevény, Ötvös.

Paks, Pankasz, Pannonhalma, Parád, Patacs-Cserkut, Pálmátér, Pápa, Pápateszér, Pásztó, Penyige, Pécs, Pécs gyárváros, Pécsvárad, Pilis, Pilisesaba, Pilisvörösvár, Pinkamindszent, Pinnye, Piszke, Polgárdi, Pomáz B. hév., Porpác, Pörboly, Pusztacsalád, Pusztagyamót, Putnok.

Rajka, Rácmecke, Rácalmás, Reje, Rédiés, Répáspuszta, Répcelak, Rétság, Romhány, Rudabánya-vaséretelep, Rum.

Sajóecseg, Sajókaza, Sajószentpéter, Salgótarján, Salgótarján-Chorin-rakodó, Sármellék, Sárosd, Sárospatak, Sárvár, Sásd, Sátoraljaújhely, Sávoly, Sellye, Siklós, Simontornya, Siófok, Somlóvásárhely, Som-Nagyberény, Somodor-Somogyaszaló, Somogyjád, Somogyszob, Somogytarnóca, Somogy-Vasas, Somogy-

vár, Somoskőujfalu, Sopron déli pu., Sopron Gy. S. E. V., Sumony, Sümeg, Sümegi bazaltbánya, Süttő.

Szabadbattyán, Szajki erdő, Szakály-Högyész, Szalkszentmárton, Szalonna, Szarvaskő, Szák-Szend, Szántód, Szár, Szekszárd, Szendrő, Szendrőlád, Szentá, Szentbalázs, Szentendre B. hév., Szentgál, Szentgotthárd, Szentlászló, Szentlőrinc, Szepetk, Szécsény, Székesfehérvár, Szigetvár, Szikra, Szikszó, Szilvásvár, Szin, Szob, Szokolya, Szombathely, Szuhakáll-Mucsony, Szulok, Szügy.

Tab, Tamási-Majsamiklósvár, Tapolca, Tarcal, Tari kőbányák, Tarjánpuszta, Tata-Tóváros, Tálya, Tápiószecső, Terézhalom, Tiborszállás, Tiszaföldvár, Tiszafüred, Tiszaug, Tokaj, Tolmács, Tolnanémedi, Torbágy, Tornanádaska, Tornyospálca, Torony, Tófej, Tölösfürész-rakodó, Túrje, Tüskevár.

Ugod, Ujdombóvár, Ujnéppuszta, Ukk, Uzovicstelep, Üllő.

Vaja-Rohod, Vajszló, Vajta, Vashosszúfalu, Vasvár, Vaszar, Vác, Váchartyán, Városlőd-Kislőd, Várpalota, Városmiske, Vásárosnamény, Vepelét, Veszprém, Veszprém külső pu., Veszprémvarsány, Véménd, Vép, Vértesacs, Vértesboglár, Villány, Vinár, Vinyesándormajor, Vitézipuszt, Vizvár, Vokány, Vonyarcvashegy, Vönöck.

Zagyvapálfalva, Zalaapáti, Zalabér, Zalacsány, Zalacséb-Salomvár, Zalaegerszeg, Zalahaláp, Zalaháshágy-Szóce, Zalaölvő, Zalaszentgrót, Zalaszentgyörgy, Zalaszentiván, Zalaszentiván-Kisfaludipuszt, Zalaszentjakab, Zalaszentlászló, Zalaszentmihály-Pacs, Zánka-Köveskál, Zákány, Zebegény, Zirc.

IRODALOM

Dr. Fekete László: A házinyúltenyésztés egészségtana. Dícséretes feladatot vállalt magára a *Győrvárosi és -megyei házinyúl-, baromfi- és galambtenyésztő egyesület*, amikor állatorvosát a fenti cím alatt megjelent, igen takaros kiállítású, 100 oldalra terjedő szakmunkának a megírására felkérte és annak kiadását lehetővé tette.

Mert jól mondja az Előszó során az egyesület elnöke, *Nitsmann Jenő* m. kir. gazd. tanár, hogy „a kis állatok tenyésztésének ügyét a közönség nem méltányolja eléggé és a házinyúltenyésztést is csak újabban kezdik felismerni hazánkban“.

Pedig, ha elgondoljuk, hogy nemcsak a népélelmezés szempontjából jelent sok helyen könnyebbséget, hanem, hogy nem csekély jövedelmet szolgáltat a prémtenyésztés révén is, szinte érthetetlennek kell tartanunk, miért marad kiaknázatlanul ez a gazdasági lehetőség.

Ha valahol nem járt a próbálkozás kellő sikerrel, úgy az valószínűleg a tenyésztés szakszerűtlenségének rovására irandó és éppen ezért fontos és hasznos egy vezérfonal, amely könnyen beszerezhető és minden részletkérdésre alapos, bőséges és helytálló felvilágosítással tud szolgálni.

Dr. Fekete kis munkáját a legsikerültebbek egyikének kell mondanunk a hasonló, szélesebb rétegek számára és némi propaganda jelleggel megírt szakkönyvek között.

Minden során meglátszik a témában való szeretetteljes elmélyedés és az a praxis, amelynek a házinyulakkal való foglalkozás következtében birtokában van.

A kis munka maga öt részre oszlik.

Az első fejezetben a „házinyúltenyésztés egészségtana“ cím alatt elmondja mindazt, amit az ól tisztántartására, a takarmányozás helyes megválasztására és adagolására, a tenyésztés és nevelés minden fázisára vonatkozólag a tenyésztőnek tudni kell.

A második részben a házinyúl származásának és hasznosításának rövid ismertetése után a leggyakrabban tenyésztett fajtákkal foglalkozik részletesen és szép fényképanyag kíséretében,

külön tárgyalván a húsnyulakat, prémnyulakat és gyapjunyulakat.

A harmadik fejezet a házinyúl vizsgálatáról és ápolásáról ad tömör, jó összefoglalást, míg a negyedik rész a tenyésztés szempontjából legfontosabb kérdéssel a *házinyulak betegségével és azok gyógyításával* foglalkozik, olyan alaposan és szakszerűséggel, amilyennel valóban csak orvos írhatott erről a témáról.

Külön csoportosítva tárgyalja a járványos betegségeket, azután az emésztőszervek, a légzőszervek, húgy- és ivarszervek, valamint az érzékszervek betegségeit, a gyakrabban előforduló bőrbajokat, az idegrendszer, azután az anyagforgalom betegségeit s nem feledkezik meg a mérgezésekről és a sebészeti kezelésekről sem, sőt a házinyúltenyésztő gyógyszer-tárára vonatkozólag is hasznos összeállítást közöl az ötödik részben.

Kezdő tenyésztők számára nélkülözhetetlennek tartjuk a pompás kis könyv beszerzését, amely a „*Pátria Irodalmi Vállalat és Nyomdai Rt.*” kiadásában jelent meg és 2.80 pengőért bármely könyvkereskedés útján megrendelhető, de tapasztalt tenyésztők is sok érdekes és megdöbbentő útbaigazítást fognak benne találni.

Vietinghoff—Riesch: A természetvédelem mint nemzetpolitikai kultúrfeladat. (Naturschutz, eine nationalpolitische Kultur-aufgabe.) Verlag von I. Neumann, Neudamm. Ára 5 RM.

A korábbi években lábrakapott közömbösség ellen veszi fel a harcot, mely a közeli múltban a német birodalomban dicsőséges győzelmet is aratott és a természetvédelem terén a törvény megalkotása és életbelépése által szinte hihetetlen sikereket ért el.

Az otthon, a szülőföld védelme és szeretete, a hazai, természeti kincsek megbecsülése és megóvása lebeg a szerző szeme előtt s a természeti tájnak nagy mértékben történő elcsúfítása ellen küzd.

A falu, a vidék, az erdő eredeti állapotának lehető visszaállítására törekszik és az évszázados hagyományokhoz való ragaszkodás vágyát igyekszik újból felébreszteni az olvasókban.

Szerző könyvét elsősorban az erdészeknek szánta, részletesen felsorolja azokat a feladatokat, amelyeket ezen a téren a erdőgazdáknak teljesíteniük kell és ismerteti azokat a módokat, amelyekkel a természetvédelmi törekvés az erdőben megvalósítható.

F. M.

Klose—Vollbach: Az 1935. évi június 26-i birodalmi törvény a természetvédelemről. (Das Reichsnaturschutzgesetz vom 26. Juni 1935.) I. Teil. Verlag von I. Neumann, Neudamm. Ára 2.50 RM.

Ez a kis könyv ismerteti a német természetvédelmi törvényt és a birodalmi erdészeti hivatal által elfogadott magyarázatát, mint olyan rendelkezéseket, amelyeket a jövőben a természetvédelmi szerveknek be kell tartaniok.

A könyvecske a mű első része, amely magában foglalja magát a törvényt a végrehajtási rendeleteit és mellékleteit.

Az egyes szakaszokhoz fűzött magyarázatok megvilágítják a törvény célját és szellemét s rámutatnak azokra a feladatokra, amelyek a természet barátaira, minden érdeklődőre és a szakemberekre várnak.

F. M.

KÜLFÖLDI LAPSZEMLE

„ZEITSCHRIFT FÜR WELTFORSTWIRTSCHAFT.“ (Band III., Heft 10. Juli. 1936.)

Az 567—650. oldalszámozású július havi füzet első közleményét J. Windirsch mérnök doktor írta „*Faanyagszállítás nagyterjedelmű teherkocsikon a Németbirodalomban*“ címmel. Szerző közli, hogy a traktor által vontatott két nagyterjedelmű teherkocsin 80 ürm³ fát lehet szállítani egyszerre. A közleményt négy kép egészíti ki. Pinsker osztrák mérnöknek „*Drótkötél berendezések a magashegységi faanyagkihozásnál*“ című tanulmánya, majd pedig Th. Kern műépítésznek a „*Kojoepoetik olaj** és annak előállítási módja“ című közleménye következik ezután.

A „Nemzetközi Erdőgazdasági Tudósítás“ rovatában Tränkner H. „*Az akácfakérdés jelenlegi állása Magyarországon*“ című tanulmányát olvassuk.

E rovatból megemlítjük még dr. Francke-nak „*Argentina erdeiről és fafajairól*“ szóló, 14 képpel és dr. A. Hofmann-nak „*Az Olasz-Szomáli fafajairól és fásnövényzetéről*“ szóló, 4 képpel illusztrált érdekes leírásait.

Végül a „Nemzetközi Fagazdasági Tudósítás“ és a „Nemzetközi Irodalmi Szemle“ rovatok időszerű közleményekkel fejezik be a július havi füzetet.

Dr. Tomasovszky Imre.

ALLGEMEINE FORST- UND JAGD ZEITUNG. VIII—IX. szám.

Hausrath: Az erdő és településének története Németországban. (Zur Wald- und Siedelungsgeschichte Deutschlands.) 261—271. old.

A történelem előtti idők erdősültségi viszonyai iránt egyre nagyobb érdeklődés nyilvánul meg a tudományos körökben, nemcsak azért, mert ezekből messzemenő következtetések vonhatók le az egyes fajok fejlődésére és elterjedésüknek mértékére vonatkozólag, hanem mert közvetve az esetleges klíma-változásokról is felvilágosítást adnak.

* Aethericus olaj, melyet világszerte gyógyszerül alkalmaznak.

Ezeknek a tanulmányoknak alapját az ú. n. *pollenanalízisek* szolgáltatják: a fáknak lápokba belehullott és ott évezredek óta sértetlenül konzerválódott himpora alapján végzett vizsgálatok.

Miután ezekről a kutatásokról, azok methodikájáról és eredményeiről más közleményekkel kapcsolatban ugyanebben a rovatban már többször beszámoltunk, csak röviden összefoglalni kívánjuk *Hausrath* fejtegetéseit, aki maga is főleg más ismert kutatóknak, elsősorban *Rudolph*-nak, *Firbas*-nak és *Gradman*-nak eddig elért eredményeit állítja szembe egymással kritikai megvilágításban.

Németországra vonatkozólag elfogadottnak tekinthető, hogy az erdős vegetáció kezdeti formáját jelentő füzesek után a tulajdonképpeni erdő első alakja a nyírerdeifenyő formáció volt, amelyet — talán melegebb klímával kapcsolatosan — az ú. n. mogyoró-fázis követett és csak ennek fokozatos visszaszorításával lép előtérbe az elegyes lomberdő, amelyben a tölgy játsza az uralkodó szerepet. A következő periódus a bükké, amely megtartotta uralmát egészen az emberi beavatkozás kezdetéig, amikortól fogva sokhelyütt már nem is annyira természeti erők behatására, mint inkább mesterséges úton a jelenlegi általános erdőkép alakult ki, amely Németországban a túlelvélű fajok, elsősorban az erdeifenyő és mellette a lucfenyő uralmát jelzi.

Zentgraf: A lucfenyő lösz-bazalt talajokon. (Die Fichte auf Löss-Basalt.) 271—276. old.

A tanulmány a hesseni *Vogelsberg* lucfenyő állományainak minőségével, fejlődésével és pénzügyi eredményeivel foglalkozik abból a szempontból, hogy indokolt-e további fenntartásuk s milyen mértékben, miután a lucfenyő ezen a helyen nem volt autochton és mesterséges betelepítés után került oda a mult század folyamán, régebbi elegyes lomberdők helyére, pusztán pénzügyi megfontolások alapján.

A kérdést annak a három körülménynek a megfontolása alapján teszi vizsgálat tárgyává, amely valamely fafaj korlátlan telepítésénél döntő súllyal esik latba.

Az illető fafajnak ugyanis: 1. a technikai vágásra érettség idejéig hiánytalan fejlődéssel egészségesnek kell maradni,

2. helyes erdőműveléstani kezelés mellett természetesen fel kell újulnia és

3. kielégítő fatermést kell adnia, még pedig a piac által megkívánt választékokban.

A *Vogelsberg* lucfenyveseit 70 éves korukban a vörös reve-sedés támadja meg, amin tulajdonképpen nem is csodálkozhatunk, ha ismerjük *Flury* vizsgálatainak eredményeit, amelyek

szerint a vörös reveedés a lúcfenyőnél 400–600 m tengerszint feletti magasságban a törzsek 18–35 százalékát, 1000–1200 m magasságban 11–15 százalékát és 1400 m-en felül már csak 4 százalékát pusztítja el. Ezt a jelenséget *Rubner* az alacsonyabb fekvések jóval hosszabb vegetációs periódusával magyarázza, amely laza, kevésbé ellenállóképes faszövetet hoz létre.

Miután az állományok időelőtti elpusztulása az erdőgazdaságra nézve érzékeny károkat jelent, az egyetlen helyes út, amelyet követni kell az, — és ezt hasonló körülményekre vonatkozólag is ugyancsak érvényesnek kell tekintenünk, — hogy a nem őshonos lúcfenyő a pillanatnyilag magasabb fatömeg és jó értékesítési viszonyok dacára lényegesen visszaszoríttassék. Fenntartása azonban továbbra is indokolt, de csak kisebb mértékben, az előbbi elegyes lomberdők keretein belül, egyes csoportok formájában.

van Nes: Csevegés. (Plauderei.) 276–279. old.

A német erdőgazdaság jelenlegi vezetője, *dr. von Keudell* által kiadott gazdasági előírásokkal foglalkozik, amelyeket azért üdvözlő különös örömmel, mert a modern, tartamosságra, maximális tömeg- és értékbeli teljesítő-képességre törekvő eszméknek a jegyében fogantattak, amelyek a régebbi állomány-gazdálkodás helyett az egyes törzsek ápolását (*Stammwirtschaft*) tették az erdészeti tevékenység tengelyévé.

Faber: Vizgazdálkodás Baden rajnamenti ártéri erdeiben. II. (Wasserwirtschaft in den Auewaldungen der badischen Rheinniedernung II.) 289–300. oldal.

A nagyon érdekes és sok szép képpel illusztrált közlemény annak a munkának az 1935–36. év telén bevégzett fejezetét tárgyalja, amelynek lényegét és célkitűzéseit lapunk harmadik füzetében ismertettük szerzőnek hasonló című első tanulmánya alapján.

Miután a részletekre nem terjeszkedhetünk ki, itt csak azokra a nagyon tanulságos műszaki momentumokra hívjuk fel olvasóink figyelmét, amelyek az ármentesítés kivitelezésénél, a csatornák és árkok méreteivel, szelvény-formájával és a part biztosításával kapcsolatban a speciális telekesítési céloknak megfelelően a legjobb eredményeket szolgáltatták.

Az összes érdekelt hatóságok szoros együttműködésével végrehajtott munka a keresetnélküliek nagy számának adott téli időben megélhetést nyújtó foglalkozást, tehát már ebből a szempontból sem lebecsülendő jelentőségű. De ennél is sokkal nagyobb fontossággal bír a telekesítés révén részben teljesen újonnan nyert, részben lényegesen megjavított termőföld, amelynek minden egyes négyzetmétere a sűrűn lakott országban felbecsülhetetlen értéket képvisel.

Schühle: Az üzem technikai megszervezése és az ártéri erdőgazdálkodás a vágásos szálerdő alapján. (Die „Technische Organisation des Betriebs“ und Auewaldwirtschaft auf der Grundlage des schlagweisen Hochwaldes.) 300—305. old.

Az erdőgazdaság általános nagy feladata *Wagner* szerint: „az adott termőhelyről, annak jelenlegi és jövőbeli állományai-ból a birtokosnak és a köznek mindenféle fafajban és választék-ban előálló szükségletét a legkisebb költséggel, tartamosan és legjobban fedezni, amikor is a termőhely a távolabbi, az állomány a közeli célt határozza meg.“

Ez a feladat a gazdaság és az üzem megszervezése által valósítható meg, aminek keresztülvitele a gyakorlati erdőrendezés lényege és tartalma.

A jelen állapot felvétele, mint a munka első része szolgáltatja a megfelelő alapot a második részhez a gazdasági tervek felállításához.

Ártéri erdők esetében a jelen állapot felvétele különös gondot igényel, még pedig az egyes talajtípusok elkülönítése által, tekintettel arra, hogy az ilyen erdőkben a legtermékenyebb talajoktól kezdve a legsírlányabbakig minden változatot megtalálhatunk.

A talajtípusok helyes osztályozásán épül föl az állomány-típusok meghatározása, amely a gazdálkodás helyes menetéhez az egyedüli biztos útmutatást szolgáltatja.

Szerző teljesen *Wagner* tanításainak szellemében vonja le következtetéseit az ártéri erdőkben követendő gazdasági rend szabályokra vonatkozólag is, amikor az azóta egyre jobban uralomra jutó „térbeli rend“ (Räumliche Ordnung) bevezetése mellett tör lándzsát.

A *Wagner*-féle keskeny pásztaszerű vágásterületek az erdőben nemcsak üzemtechnikai szempontból jelentenek nagy könnyítést az áttekinthetőség biztosítása által, hanem erdőműveléstani szempontból, valamint az állományok és a felújulás védelme tekintetében is fokozott biztonságot nyújtanak és végül a kihasználásánál is megfelelően előnyösnek mutatkoznak.

Ezek az előnyök fokozott súllyal esnek latba az ártéri gazdálkodás sok kényes részletkérdésénél és ezért szerző minden tekintetben indokoltnak tartja, hogy *Wagner* elvei ott is a lehető legteljesebb mértékben érvényesüljenek.

Speer: Az 1936 április 1-i birodalmi faméret-rendelet. (Die Reichshoma vom 1. April 1936.) 305—309. old.

Ami a zavartalan békeévekben csak sikertelen kísérletezés maradt, azt a Harmadik Birodalom egyetlen rendelete megvaló-

sította: a piacra kerülő faválasztékok méretbeli egységesítését a *Holzmessanweisung* (Homa) életbeléptetésével. Ezáltal az észak-német és a dél-német (Heilbronn) szokványok közös nevezőre hozattak s hogy ez az intézkedés a fapiaac racionalizálása szempontjából milyen előnyös és áldásos, az könnyen elképzelhető.

CENTRALBLATT FÜR DAS GESAMTE FORSTWESEN. I—VIII. szám.

Kondratiew: A próbatörzsek kiválasztásának módszere az állományok faanyagának fizikai-mechanikai tulajdonságának megítéléséhez. (Zur Frage über die Methodik der Auswahl der Modellstämme und der Proben aus ihnen zur Bewertung der physikalisch-mechanischen Eigenschaften des Holzes von Beständen.) 1—15. old.

Hogy valamely állomány faanyagának fizikai-mechanikai tulajdonságait illetően használható középértékeket kapjunk, annyi próbatörzset kell dönteni és azokból annyi próbatestet kivágni, amennyi a vizsgálatokra vonatkozólag bizonyos megbízhatóságot nyújt.

A műszaki tulajdonságok teljes jellemzéséhez nem elegendő csupán a középértékek megadása, hanem az ettől való eltéréseket és azok gyakoriságát is ismernünk kell.

Meg kell állapítani azt is, hogy bizonyos törvényszerűségek a technikai tulajdonságok értékeinek eloszlásában a törzs egyes részeinél, vagy az állományban milyen mértékben állanak fenn s hogy nincs-e köztük és az ismert erdőbecslési alapelemek (mellmagassági átmérő, körlapterület, törzsmagasság stb.) bizonyos összefüggés.

Fenti szempontok figyelembevételével a vizsgálatokat végrehajtva, szerző az alábbi következtetésekhez jut:

1. a próbaterületeket olyan állományokban kell kiválasztani, amelyek híven jellemzik a megvizsgálandó termőhelyi viszonyokat, ezeket is teljes részletességgel kell felvenni,
2. a próbaterületen minden törzs megátlalozandó és besorolásuk 2 cm-es vastagsági osztályok szerint történjék,
3. a döntendő próbatörzsek számát annak a tulajdonságnak a variációs koefficiense határozza meg, amelynek a változékonysága a legnagyobb,
4. a műfa műszaki tulajdonságainak megítéléséhez a törzsből legalább két helyről kell próbadarabot venni (pl. a mellmagassági átmérő helyéről és a rönk-hossz feléből),
5. a vizsgálat kétféleképpen végezhető: vagy az összes tulajdonságokra vonatkozólag (annyi törzsből és próbatesten, amennyit a megbízhatóság megkíván), vagy pedig csak a legjellemzőbb tulajdonságra vonatkozólag, amely rendszerint könny-

nyen meghatározható és legtöbbször szoros összefüggésben van a többi tulajdonsággal. Ezeket az utóbbi esetben egyenletek útján állapítjuk meg az alapul vett tulajdonság értékéből.

6. az egész vizsgálati anyag minden esetben a matematikai statisztika módszerei szerint dolgozandó fel, mert megbízható adatok csak ezen az alapon várhatók.

Seitner: Lachnus cembrae. 33—49. old.

Az Ausztria havasifenyő-állományaiban ismételten fellépett tetűfajtának részletes morfológiáját és élettanát adja néhány érdekes mikrofotographiával és a dr. *Schimitschek* által készített kiválóan szép rajzokkal.

Hönlinger: Gyakorlati vágásforduló-meghatározás. (Praktische Umtriebstimmung.) 50—57. old.

A talaj-járadékra alapított vágásforduló meghatározásának németországi szomorú következményeit (a talaj termőerejének és a hozadéknak csökkenése!) röviden ismertetve, mint mindenképpen megfelelőbb és a tartamosságot is biztosító eljárást a *pénzügyi vágásfordulót* ajánlja, „amelynél az állományok rentabilitása sohasem csökkenhet egy megszabott mérték alá”.

A kiszámításhoz a mutatószázalék használatát ajánlja.

Schimitschek: Erdőkárosítók fellépése Ausztriában 1934. és 1935-ben. (Forstschädlingsauftreten in Österreich 1934 und 1935.) 65—76. és 160—120. old.

A nagyon részletes és alapos tanulmánnyal bővebben nem foglalkozhatunk, meg kell azonban említenünk azt az érdekes vizsgálatot, amelyet a régi fafaragványokat károsító *Ptilinus pectinicornis*-nak az egyik osztrák kolostor orgonájában való fellépése alkalmával végzett a szorgalmas kutató a hasonló rovarfajták számára kedvező életfeltételt jelentő egyenletes mikroklima (itt: egy fából készült tárgy belsejében) megállapítása céljából.

Hönlinger: A pénzügyi vágásforduló elmélete. (Die Theorie des finanziellen Umtriebes.) 76—91. old.

Szerző a fentebb említett tanulmányra való hivatkozással az általa ajánlott módszer részletes kidolgozását és alkalmazásának mikéntjét ismerteti.

Riebel: Az erdőértékszámítás a gyakorlatban. (Zur Praxis der Waldwertrechnung.) 97—106. old.

Az ausztriai szaklapokban, a fentebbiek tanúsága szerint is igen gyakran visszatérő problémához szolgáltat érdekes adatokat az alábbi fejezetekben:

1. Az állományérték megállapítása.
2. A normál készlet meghatározása.

3. Az üzemosztály talajértékének kiszámítása.

4. A normális üzemosztály vágásfordulójának a meghatározása.

Bazala: Javaslatoz és elgondolások az erdészeti gazdaságtanhoz és politikához. (Anregungen und Betrachtungen zur forstlichen Ökonomik und Forstpolitik.) 129—149. old.

A minden ország erdőgazdasága számára nélkülözhetetlen céltudatos gazdasági rendszer és -politika kiépítésének fontosságát hangsúlyozza, sorba véve az e tárgyat érintő német szakírók munkáit, különösen *Neubauer*, *Pohl*, és *Böhm-Bawerk* idevágó tanulmányait, amelyek általános nemzetgazdasági szempontból nagy figyelmet érdemelnek, bővebb taglalásukra azonban itt nem térhetünk ki.

Stellwag — Carion: Dugványok alkalmassági vizsgálata. (Eignungsprüfung bei Steckhölzern.) 164—181. old.

A kiinduló pontot szerző vizsgálataiban *Schreiber* „gyökérhányadosa“ (*Wurzelquotient*) szolgáltatta, amely, mint a gyökerek együttes hosszának a gyökérvégek számához való viszonya a növény életképességére vonatkozólag eléggé megbízható következtetésekhez vezet.

Miután dugványoknál a gyökerek fejlődése úgy azok száma, mint pedig mennyisége, minősége és erőteljessége tekintetében még inkább sorsdöntő fontosságú, érthető, hogy szerző nem elégedett meg a *Schreiber*-féle egyszerű formulával, hanem „gyökér-tükörkép“ (*Wurzelspiegel*) címen az egész gyökérrendszerről részletes és jellemző képet adó táblázatot állított össze, amelynek gyakorlati alkalmazásával számszerű adatokat nyerhetünk a begyökereződés várható eredményeiről.

Eljárását grafikusan is kidolgozta és az általa bemutatott rajzok valóban nagyon tanulságosak és híven tükrözik vissza a laboratóriumban végrehajtott gyökereztetési kísérletek eredményét.

Hogy ez a munka nem pusztán tudományos játék, hanem a gyakorlat számára is hasznos eredményeket hozhat, azt két fénykép kíséretében egy érdekes gyakorlati példával igazolja, amelynél egy vízmosás megkötéséhez az általa kidolgozott eljárás szerint választották ki a számbajöhető fűzfajták közül a legbiztosabbat és valóban a legszebb sikerrel.

ÖSTERREICHISCHE VIERTELJAHRESSCHRIFT FÜR FORSTWESEN.
II—III. sz.

Bauer: A March-mező futóhomok területein végzett jóléti erdősítések. (Die Wohlfahrtsaufforstungen im Flugsandgebite des March-feldes.) 103—120. és 175—199. old.

A tanulmány tárgyánál fogva a hazai szakkörök szempontjából is felette figyelemreméltó.

Ha nem is olyan nagy az a terület a March mezőn, amelyen a múlt század 80-as éveitől kezdődőleg a munka folyt, mégis, mint tipikus homoki erdősítés sok érdekes részletet tartalmaz, amelyek egyik-másik vonatkozásukban számunkra is tanulságosak lehetnek.

Bauer közleménye úgy alapjaiban, mint pedig felépítésében jóval meghaladja a hasonló tárgyú leíró munkákat, mert gondos történeti és részletes természettudományi ismertetést is ad a March-mezőről, amelynek alapján az ottani kultúrális fejlődés századokra visszamenően tisztán áll előttünk és magyarázatot szolgáltat arra vonatkozólag is, miért nevezi oly találóan „jóléti” erdősítésnek a végzett fásítást.

Az eléggé részletes geológiai vázlat után a futóhomok fogalmát is külön tisztázza és utána pontos adatokat szolgáltat a March-mező klimatikus és vízviszonyairól, valamint flórájáról.

A történelmi visszapillantás olyan színes és érdekes, hogy nem csekély mértékben hívja ki szimpátiánkat a tárgy iránt, amelyet az illusztris szerző igazán nemesveretű lokálpatriotizmussal tud még a távolabb állók elé is hozni.

Külön fejezetet szentel a vadgazdasági viszonyoknak és az erdőtelepítés szinte leküzdhetetlen akadályának, az *üreginyúl veszedelmének*.

S ha ma, Istennek hála, Magyarországon nem kell ezzel a problémával küzdenünk, mégsem árt ismernünk a hasonló körülmények között szerzett tapasztalatokat, mert az üreginyúl-invázió máról-holnapra itt is felléphet. Hiszen élénken emlékszünk még rá, hogy az 1910-es években a dunántúli homoki erdősítés milyen nehézségekbe ütközött éppen az üreginyúl túlságos elszaporodása miatt.

Hogy az erősítés ezen a kulturált vidéken sem ment mindig a legsimábban, azt is megértjük, ha figyelemmel olvassuk a szociális, politikai és adminisztrációs viszonyokról szóló fejtegetéseket.

Ezekhez járult a háború alatt a kellő védelem ellanyhulása és a háború utáni idők bizonytalansága, amelynek következtében a nagy áldozatokkal megtelepített állománynak jó része újból elpusztult.

A legutóbbi erdősítési munkálatok csak 1924-ben indultak meg, még pedig nagy gonddal és körültekintéssel, az *ültetések legnagyobb részének bekerítésével*, mert végeredményben mégis csak ez a módszer bizonyult egyedül hatásosnak az üreginyúl ellen.

Az alkalmazott fajok közül a *feketefenyő* áll első helyen, amely kiváló növekvést mutat és a terület legnagyobb részét

foglalja el. Az erdeifenyő csak humuszban gazdagabb helyeken megy jól, az akác iránt pedig némi tartózkodás nyilvánul meg, azért, mert a vele elválaszthatatlanul járó pajzstetű nem esekély veszedelmet jelent az ottani, sűrűn telepített gyümölcsösök számára.

Schimitschek: Az őserdő, mint életközösség. (Lebensgemeinschaft „Urwald“.) 156—166. old.

Az alsó-ausztriai erdészeti egyesület ez évi vándorgyűlése alkalmából a gróf Hoyos-Sprinzenstein-féle uradalomnak Kernhof nevű erdőgondnokságban lévő hegységi őserdő-maradványt is meglátogatta; ezzel kapcsolatban adott szerző fenti cím alatt tájékoztatót az őserdő életéről.

Tanulmányában főleg az őserdő állatvilágával foglalkozik és azokkal a körülményekkel, amelyek az emberi beavatkozás által nem érintett állományokban a törzsek elhalását idézik elő.

Az őserdő az esetek legnagyobb részében elegyes, vegyeskorú állományok változatos képét mutatja, de néha elegyetlen, egykorú részleteket is találunk, amelyek rendesen valamilyen nagyobb elemi csapás, tűzvész, rovarkárok stb. után keletkeznek.

A rovarkárok tudniillik az őserdőben sem ismeretlenek, a legtöbb esetben azonban csak *másodlagos károsítók* lépnek fel (a vénség, időjárás stb. által megtámadott törzseken), ahol pedig primér rovarinvázió pusztít, okaiban és hatásában egészen más jelentőségű, mint a mai kultúrerdőekben. Utóbbiaknál tudniillik rendesen a természetellenes erdőgazdálkodás következményeiként jelentkeznek (nagy területeken egykorú, elegyetlen állományok telepítése, sokszor a termőhely figyelembevétele nélkül!); az őserdőben azonban az elsődleges károsítás mindig csak a *fiziológiai egyensúly* helyreállítását célozza: amikor t. i. az idős állományok szerepüket már betöltötték és a fiatalosok létfenntartása fokozottabb szabadságot követel.

WIENER ALLGEMEINE FORST- UND JAGDZEITUNG. 31—38. sz.

F. Hasslachner: Az osztrák fagazdaság jelenlegi helyzete. (Die gegenwärtige Lage der österreichischen Holzwirtschaft.) 143—144. és 147—188. old.

Az ausztriai Reichsforstverein ez évi klagenfurti gyűlésének kétségtelenül legnagyobb sikerű előadása volt szerző fenti tanulmánya, amely széles látókörével, alapos statisztikai anyagával és biztos vonalú célkitűzésével minden tekintetben tökéletes képet adott.

A felépítésben is kiváló munka 3 szempont szerint tagolja feladatát.

1. *Az alapvető feltételek* folyamán rávilágít arra, hogy Ausztria az ő 42 százalékos erdősültségével és 6.5 millió m³ műfa-termelésével csak kedvező kiviteli viszonyok között tud eredményes erdőgazdaságot folytatni.

2. *A jelenlegi értékesítési és felhasználási körülmények* során részletesen ismerteti elsősorban a kiviteli lehetőségeket, amelyek az utóbbi évek folyamán igen szomorúan alakultak ki Ausztriára nézve.

A legnagyobb veszteséget elsősorban a német birodalommal beállott feszültség okozta, aminek folyományaképpen a körülbelül 120.000 vagónos export már 1932-ben 4000 vagónra esett vissza. A két állam közötti újabb megegyezés éppen ezért úgy szólván a legfőbb életfeltételt jelenti szomszédunk számára.

Erősen visszaesett Ausztria exportja Svájc felé is — és ezt különösen nehezményezi a szerző, — mert a behozatali mennyiség kontingentálásán, a deviza-korlátozásokon felül mindenféle, a szabad kereskedelem elvéhez egyáltalában nem illő fogásokkal igyekszik Svájc az osztrák behozatalt megnehezíteni.*

Magyar- és Olaszország felé lényegesen kedvezőbb a helyzet, utóbbinál azonban állandóan számolni kell az erős jugoszláv konkurenciával, amely azért is veszélyes, mert Jugoszláviában a termelési költség alig 30 százaléka az ausztriainak.

3. Javulás tehát csak időszerű gazdasági rendszabályok: *a belföldi termelési költségek csökkentése és fokozott fafogyasztás révén várható.* Utóbbira vonatkozólag utal szerző Németország példájára, ahol egy kétéves program keretén belül 250 millió márka irányoztatott elő a faanyag különleges feldolgozását biztosító ipartelepek fejlesztésére, így elsősorban cellulóze, pamut előállítására, facukor és szesz, valamint motorthajtó üzemanyagok gyártására.

Nem kevésbé fontosnak tartja azonban a közvetlen fafogyasztás emelését, részben a fából való lakó- és gazdasági épületeknek, részben pedig a fával való tüzelésnek hathatós propagálása által.

Ide tartozik a fagázmeghajtású motorok nagyobb mértékben való használata is, amelyekkel kapcsolatban rámutat Olaszországra, ahol nemcsak lokomobilokat tartanak üzemben fagázzal, hanem traktorok, autobuszok, sőt személyautók hajtására is

* A legszebb példája ennek az úgynevezett *Qualitäts-Kontrollor* intézménye. Minden, a svájci határállomáson belépő osztrák vagón fa érkezését az illetékes svájci ellenőrnek kell bejelenteni, aki a vevő költségére kiszáll és amennyiben az árut minőségileg meg nem felelőnek tartja, még akkor is megtilthatja annak behozatalát, ha a vevő hajlandó lenne azt átvenni!

ezt az összehasonlíthatatlanul ilesőbb és háborús konfliktus esetén az ország ellátásának függetlenségét biztosító üzemanyagot használják, a legmesszebbmenő állami támogatás mellett.

Minthogy pedig végeredményben az országnak nem lehet célja munkásainak életnívóját lejjebb szállítani, a termelési költségek csökkentése részben a *fapiac racionális megszervezése*, de még inkább egy, a mai időknek megfelelő és az adott viszonyokat figyelembe vevő *helyes adópolitika* életbeléptetése útján lenne megvalósítandó.

Eilers: A szabadkézből való lövés távesöves puskával. (Das freihändige Schiessen mit der Fernrohrbüchse.) 148—149. old.

Miután a távesöves puská a mindennapi vadászpraxisban egyre jobban tért hódít, mindinkább kevesbedik azoknak a vadászoknak a száma, akik a futó vadat is megfelelő biztonsággal tudják löni. Legtöbben meg sem próbálják, hogy távesövön keresztül célozva adjanak mozgó vadra lövést. Pedig, amint szerző bizonyítja, ez sem boszorkányság és némi gyakorlat mellett könnyen elsajátítható.

Nézete szerint legjobb kiskaliberű golyósfegyverrel és mozgó céltáblára való lövéssel megfelelő gyakorlatot szerezni és csak a kellő biztonság elérése után áttérni a több költséget jelentő, nagyobb öbű golyósfegyverre.

A praxis számára a 4—5-szörös nagyítású távesöveket tartja legalkalmasabbaknak, amelyekkel némi fegyelmeztetés mellett sikerrel lehet futó vadra löni.

Hillgarter: Kritikai hozzászólás a korszerű lőfogatú légtömlős kocsikhoz és az erdőgazdaságban való alkalmazási lehetőségéhez. (Kritische Betrachtungen über den neuzeitlichen luftbereiften Pferdezugwagen und dessen Verwendungsmöglichkeit im Forstbetriebe.) 151—152. és 155—156. old.

Már a multkor rámutattunk ennek a rovatnak a keretein belül egyik ismertett tanulmány kapesán azokra az előnyökre, amelyek a légtömlős teherkocsik üzembeállításával az erdőgazdaságnak — és az igénybevett utaknak — egyaránt hasznára válnak, annyira, hogy Ausztriában és Németországban már a könnyű vadász-kocsikat is ilyen kerekekkel látják el.

Hillgarter nagy alapossággal taglalja mindazokat a körülményeket, amelyeket egy teherszállító kocsi teljesítőképességénél elbírálás alá kell vennünk és megállapítja, hogy a légtömlős kocsik messze felette állanak a közönséges kocsiknak, mert:

1. minimális igaerő igénybevételével a lehető legnagyobb teher vontatására alkalmasak;

2. viszonylag csekély önsúly mellett a legmagasabb teljesítőképességet nyújtják, az igaerő pedig fokozottabb kímélésben részesül;

3. jó rakodási lehetőségeket biztosítanak;

4. kiváló fékberendezkedésük következtében erős lejtésű pályákon, utakon is használhatók;

5. a kocsirúdnak még rossz terepviszonyok mellett is könnyű, lökésmentes a játéka;

6. szálfaszállításnál is hasonló biztonságot nyújtanak és könnyű kezelhetést tesznek lehetővé;

7. gazdaságosság szempontjából és

8. alkalmazhatóság tekintetében a legmesszemenőbb követelményeket is kielégítik.

A közölt képek ékesen szóló bizonyítékai a tanulmányban lezögezett megállapításoknak.

Mi magunk is meggyőződhattünk ezeknek igazságáról, mert a legkülönbözőbb terep- és útviszonyok mellett láttuk üzemben a legkülönbözőbb kivitelben és alkalmazásban ezeket a korszerű kocsikat és nagy örömmel üdvözlünk, ha hazánkban is próbát tenne egy kísérlettel valaki.

Strele: Az erdő hatása az árvizek és hordalék keletkezésére. (Über den Einfluss des Waldes auf die Hochwasser- und Geschiebebildung.) 159—160. és 167—168. old.

Az általánosan ismert tényt: az erdőnek az árvizek keletkezését megakadályozó hatását, amelyre vonatkozólag csak általános leírások állottak rendelkezésünkre, az újabban fogantatott vizsgálatok alapján számokkal világítja meg.

Elsősorban a svájci erdészeti kutató intézet munkája érdemel figyelmet, amelynek eredményeit *Burger* hozta nyilvánosságra a közelmúltban a legnagyobb tárgyilagossággal.

A kísérletek alapjául két egészen azonos talajjal és fekvéssel bíró terület szolgált, amelyek közül az egyik teljesen, a másik csak egyharmad résznyire van erdővel borítva.

Előbbi hosszantartó esőzések mellett is mindig körülbelül 10%-kal több vizet tart vissza, mint utóbbi. Még nagyobb a különbség természetesen erdővel nem borított terület szembeállításánál és hirtelen záporok esetén, amelyek tudvalévőleg vadpatakjárta vidékeken a legnagyobb veszélyt okozzák.

A vizsgálatok szerint például erősen letaposott legelő, trágyázott kaszáló, bokrokkal borított terület és teljes sűrűségű erdő talajának vízáteresztő képessége úgy aránylik, mint 1:14:17.5:50.

Hangsúlyozza azonban a szerző, hogy valamely vidéken nyert adatok sohasem alkalmazhatók teljes egészükben más viszo-

nyokra, hanem a helyi adottságukat mindig mérlegelni kell és a pontos adatfelvétel ritkán nélkülözhető.

A hordalék-képződésre vonatkozólag különösen az amerikai kutatók (*Duley, Miller*) folytattak kiterjedt és érdekes vizsgálatokat, amelyek során megállapították, hogy meredekebb lejtőn, egy tarra vágott területről a lemosott hordalék mennyisége pl. nyolcszorosa volt az erdősült területről elhordott földmennyiségnek. Hogy ez nemcsak a technikai károsítások szempontjából jelentős, hanem a kultúra számára alkalmas területek csökkenésével még különösebben esik a latba, nyilvánvaló és ezért teljesen igaza van *Stiny*-nek, aki már évek óta hirdeti, hogy: „*Bodenabschwemmung — eine Weltgefahr.*“

A védelmi intézkedésekre vonatkozólag szintén nagyon helyesen állapítja meg a szerző, hogy az erdősítés egyedül nem mindenkor vezet célhoz, hiszen a lemosásnak sokszor az erdő tenyészeti övéen felül eső területek is ki vannak téve, — sőt ezek a veszedelmesebb esetek — és ilyenkor nem szabad sajnálni a költséget a vadpatak-szabályozás idevonatkozó feladatainak az elvégzésénél, ha a mélyebben fekvő területeket meg akarjuk menteni.

Ahol arra mód kínálkozik, a fűvel vagy cserjékkel való megkötés is jó szolgálatot tehet; s legtökéletesebb biztonságot természetesen a technikai vadpatak-szabályozásnak az erősítéssel való párosítása nyújtja.

Altmann: A finn erdőtípusok. (Zur finnischen Lehre von den Waldtypen.) 172—173. old.

Finnország egész erdőgazdaságának kötelezően elrendelt tudományos alapismerete az erdőtípusok tana, amely *Cajander* idevonatkozó munkájának megjelenése óta közös nevezőre hozta az erdőgazdaság, különösen pedig az erdőbecslés, erdőrendezés és erdőművelés gyakorlati teendőit és elmondhatjuk, hogy páratlan eredménnyel. Szerző azonban rávilágít, hogy ez csak a finnországi, egészen különleges geológiai, klimatikus és természeti adottságok mellett lehetséges s hogy az ott elsősorban gyakorlati célt szolgáló tannak más viszonyok között való érvényesítése annál kevésbé lehet sikeres, ninél változatosabb termőhelyi viszonyokkal van dolgunk.

Cajander iskolája azonban nagyon termékenyítőleg hatott egész Európa erdészeti tudományára és a hírneves oroszok, *Sukacsev, Morosov, Krüdener* mellett, akik *Cajanderrel* egyidőben kezdték „állomány-typus“-vizsgálataikat, újabban *Konsel* (Csehország), *Paczoski* (Lengyelország) dolgoznak eredménnyel ezen a téren. Nem szabad azonban elfelejtenünk, hogy ezek az erdőgazdaság speciális céljait szolgáló vizsgálatok sokban eltérnek a botanikusok növény-szövetkezeteitől.

Grossmann: Részletek Svájc erdőgazdaságának történetéből. (Aus der Schweizerischen Forstgeschichte.) 253—261. old.

A közlemény azért érdemel figyelmet, mert egyik idegenbe szakadt hazánkfiának, dr. *Weisz* Leónak nagyszabású munkáját ismerteti, amely nem csekély mértékben járult hozzá ahhoz, hogy kartársunkat ma Svájc egyik legjelentősebb gazdaság-történeti kutatójának ismerik.

Stähelin: A kaliforniai őserdők felépítése. (Über den Aufbau der Urwälder Kaliforniens.) 261—271. old.

A beható tanulmány alapján összeállított táblázatok és grafikonok az őserdők speciális kérdésével foglalkozó kutatók részére sok érdekes adatot szolgáltatnak.

INTERNATIONALER HOLZMARKT. 106—108. szám.

A hetenkint háromszor megjelenő bécsi szaklap ünnepi köntösben prezentálta 28 oldal terjedelemmel a II. Nemzetközi Erdőgazdasági Kongresszus alkalmából kiadott külön számát, amely első oldalain a *Kormányzó Úr Öfömlétsága*, továbbá dr. *Darányi* Kálmán földművelésügyi miniszterünk, *Peter Mandorfer* Ausztria erdő- és mezőgazdaságügyi miniszterének és *Waldbott* Kelemen bárónak a kongresszus elnökének arcképét is hozza.

A nemzetközi érdeklődésre való tekintettel a közölt tanulmányok egy része angol és francia nyelven jelent meg. Így dr. *Darányi* Kálmán földművelésügyi miniszter nemesveretű francia nyelvű beköszöntőben méltatja az általa összehívott kongresszus fontosságát. (II. Congrès International de Sylviculture. Budapest, 1936.) míg báró *Waldbott* Kelemen „Zweck und Ziel des II. Inter. Forstkongresses in Budapest” cím alatt a kongresszus céljait, feladatkörét tárgyalja széles közgazdasági perspektívával, *Locker* ny. miniszteri tanácsos az osztrák Reichsforstverein elnöke pedig az erdőgazdaság és fakereskedelem egyre szorosabbá váló kapcsolataikra mutat rá „Die Forstwirtschaft — die Grundlage der Holzwirtschaft” című cikkében.

Különös örömmel láttuk, hogy a magyar erdőgazdaság vezető egyéniségeinek mennyi készséggel bocsátott bő teret rendelkezésre az internacionális kapcsolatokat nagy ügyességgel ápoló bécsi lap. Es ebben a gesztusában a személyek megbecsülésén kívül a speciális magyar kérdések iránti őszinte érdeklődést is méltányolnunk kell. Igaz, hogy általános közgazdasági szempontból ezek a magyar kérdések nem is annyira elszigetelt jelentőségűek!

Molesány Gábor miniszteri tanácsos, főosztályfőnök az Alföld fásításáról értekezik (*Über die Alföld-Aufforstung*) kellő statisztikai felszereléssel és a legégetőbb magyar erdészeti problémának olyan megvilágításával, amely a külföld előtt is érthetővé kell, hogy tegye az eddigi fáradozásokat és a hozott áldozatokat.

Nagyszalánczy Brunó francia nyelvű cikkében („*La nouvelle loi hongroise sur les forêts et leur protection*”) az új magyar erdőtörvényt ismerteti kellő részletességgel, mint a kérdésnek legalaposabb szakértője.

Bíró Zoltán cikkét pedig a magyar tűzifa forgalmáról és a fagazdasági politikáról angol nyelven hozza a lap („*Fire-wood turnover. Political economy of timber*”), nyilván azzal a szándékkal, hogy az első sorban kommerciális kérdések iránt érdeklődő angol nyelvterület olvasói arról kapjanak tájékoztatást, ami — mint hazánkban speciálisan bevált gazdaságpolitikai intézkedés — az ő figyelmüket is bizonyára legjobban fogja megragadni.

Gassner Aurélnak a Magyar Fabehozatali Intézet Rt. működéséről szóló közleménye (*Die Ungarische Holzimportintitut A.-G.*) hasznosan egészíti ki a rólunk adott ismertetések sorozatát.

A többi kisebb közlemény a nemzetközi reláció egyéb fejezeteit tárgyalja a különböző ország tudósítóinak szokásos jelentéseiben.

REVUE DES EAUX ET FORETS. 7. szám.

Hubault: A jegenyefenyő egyik ellensége. (Un ennemi du sapin.) 611—614. old.

A félszárnyúakhoz tartozó *Dreyfusia nüsslini* Börn. nevű károsító életét és elterjedését ismerteti a franciaországi jegenyefenyvesekben.

Bauby: A gomolyos ültetésnek egy gazdaságos eljárási módja. (Un procédé économique de plantation en motte.) 698—708. old.

Ahol a talajviszonyok folytán egyes fánemek csemetéinek csupasz gyökérrel a végleges helyre való kiültetése sohasem járt kielégítő sikerrel (a gyökérzetnek a levegőn való gyors kiszáradása folytán, vagy azért, mert az ültetésnél porhanyós föld hiányában a durva szemesék közt behatoló levegő volt ártalmas, stb.), ott becsomagolt gyökerű csemeték ültetésével kezdtek kísérletezni. A cserépben átiskolázott csemeték kiültetése erdősítési célokra csak azért nem alkalmazható, mert nagyon költséges. Földestől kiemelt csemete átültetése szintén drága.

Az 1930. óta folytatott kísérletek szerint a leggazdaságosabb és legeredményesebb eljárás lényege a következő: A kiemelt cse-

mete gyökérzetét porhanyós csemetekerti földdel veszik körül s az így készített gomolyt egy erős papírszelet (olesó vászonpapír) tartja össze. A papírköpennyel együtt helyezik az ilyen gomolyos csemetét végleges helyére. Bouches du Rhône départementban *Pinus Halepensis*, *Cupressus sempervirens* var. *horizontalis*, és *Cedrus Atlantica* fanemekkel az ily módon végzett erdősítések 99%-os sikert eredményeztek. A papírköpenybe való burkolás eleinte kézzel történt, ma már erre is alkalmas gépezetet használnak.

LA REVUE INDUSTRIELLE DE BOIS 211. sz.

Vielfaure: Erdészeti munkásosztagok és a munkanélküliség. (Les chantiers forestiers et le chômage.) 85—86. old.

A munkanélküliség enyhítése céljából a következő erdészeti munkákhoz alkalmaztak különböző foglalkozású, állástalan munkásokat: kopárok erdősítése állami területeken, erdei utak építése, nehezen megközelíthető területek feltárása, erdei nyiladékok, főként erdőégés elleni védelmet biztosító nyiladékok vágása, útszéli fásítások, pászták ültetése erdőégés elleni védelmet biztosító fanemekből olyan helyeken, ahol gyakori volt az erdőtüz; talajjavítási, lecsaplási, állományápolási munkálatok, tisztítások állami birtokokon. Az elért eredményekről számadatok beszélnek: 1935-ben 14 millió frankot, 1936-ban 28 milliót adtak ki a munkálatokra; állandóan átlag 6000 munkást alkalmaztak. 1935-ben 1000 km hosszban végeztek útfásításokat.

JOURNAL FORESTIER SUISSE, 7. sz.

Badoux: A diófa Svájc erdeiben. (Le noyer dans la forêt suisse.) 149—152. old.

Szerző ismerteti *Winkler Ottó svájci* erdőfelügyelőnek 1936-ban megjelent „*Der Nussbaum als Waldbaum in einigen nordalpinen Föhntälern der Ostschweiz*“ c. munkáját. Eszerint a dió, mint erdei fa kezd mind fokozottabban tért hódítani. Megfigyelések szerint Svájcban a téli nagy hideggel szemben ellentállóbbnak mutatkozott a dió-fiatalos, mint a nyári nagy forrósággal szemben. Talajigénye kicsiny.

THE EMPIRE FORESTRY JOURNAL 1. sz.

Az angol birodalmi Erdészeti Egyesület kiadásában megjelenő folyóiratnak első 150 oldalas, gyönyörű kiállítású füzeté főleg az elmúlt évben — szeptember 2-től október 7-ig — Dél-afrikában tartott birodalmi erdészeti gyűlésen elhangzott előadá-

sokat és az ott beterjesztett jelentéseket tartalmazza számos szép fénykép kíséretében.

Mint hogy a dolog természetétől kifolyólag a közelebbi részletek a magyar szakköröket kevésbé érdeklik, itt mindössze annyit kívánunk még megemlíteni, hogy *Sir Roy L. Robinson*, az angol államerdészet főnöke a kanadai erdőgazdaságról írt önálló tanulmányt (*Some further thoughts on Canadian forestry*) és *Sir Hugh Watson* a birodalom fabehozatalának statisztikáját adja közre 3 táblázatban, amelyek sok érdekes adatot tartalmaznak.

JOURNAL OF FORESTRY. 8. sz.

Garin: A haszon az erdészeti ipari üzemekben. (Profits in the forest industries.) 742—746. old.

Tanulmányának célját szerző maga is abban jelöli meg, hogy szükségesnek látja felhívni a szakkörök figyelmét arra, miszerint az erdei termékeket feldolgozó ipari üzemekről, illetőleg azok pénzügyi vonatkozásairól ezidőszert Amerikában semmiféle statisztikai feldolgozás nincsen.

Már pedig nyilvánvaló, hogy ennek hiánya nemcsak az adókiivetés helyes mértékét nehezíti meg, hanem magukra az üzemekre nézve is állandó veszedelmet jelent, mert a rentabilitásnak és tartamosságának előfeltétele a gazdasági élet hullámozásainak állandó és beható ismerete.

Eppen ezért a legsürgősebb feladatok egyikének tartja az erdészet ipari, gazdasági és pénzügyi statisztikájának mielőbbi megszervezését.

Baldwin and Shirley: Az erdészeti magellátás kérdése az Egyesült Államokban. (A forest seed program for the United States.) 766—770. old.

Európában szerzett tapasztalataik alapján szerzők saját hazájuk számára is összeállították a magellátás programját, melynek rövid kivonatát kapjuk az itt ismertetett tanulmányban.

Mindenekelőtt rámutatnak a származás kérdésének fontosságára, tekintettel arra, hogy az elmúlt évben is 222 millió esemetét ültettek ki az Egyesült-Államok erdőgazdaságaiban és, — mint jogos szemrehányással hangsúlyozzák, — a legtöbb esetben a származás kérdésének figyelembe vétele nélkül. Hogy ez milyen veszedelmet jelent, mindenki előtt ismeretes és ezért elsősorban a házilag maggyűjtést és pergetést tartják bevezetendőnek.

Abban is igazat kell nekik adnunk, hogy legtöbbször a vevő felületességé az oka az idegen származású mag behozatalának és ezért tartják szükségesnek az erdészeti személyzet megfelelő

kioktatását ebben az irányban is, mert ha a vevő ragaszkodik valamilhez, (a származás igazolásához), a kereskedő rendesen teljesíti is a kívánságát.

Intézményes segítség ebben a kérdésben azonban csakis egy állami támogatással felállított és korszerűen felszerelt központi magvizsgáló állomás lehet, amelynek feladatkörébe utalandók a gyakorlatot érdeklő összes vizsgálatokon kívül (fajazonosság, tisztaság, csiraképesség és származás) a tudományos magvizsgálat módszereinek további és minél tökéletesebb kiépítése.

Minthogy ez teljes egészében máról-holnapra mégse valósítható meg, szerzők emlékeztetnek azokra a körülményekre is, amelyeket a jelenleg még nélkülözhetetlen importmagnál az erdészetnek figyelembe kell vennie: a különböző klímaváltozatok elterjedési határait, származási helyüknek magassági fekvését és egyéb jellegzetességeiket és ezekre vonatkozólag legalább is megfelelő térképek és kézikönyvek közreadását javasolják, hogy a vevő megközelítő tájékoztatást nyerhessen a vásárolni szándékoltnak mag biológiai adottságáról.

Az Európában jelenleg máris fennálló intézkedések mintájára az idegen származású maggal való visszaélések meggátlása céljából öntevékeny, ellenőrző, érdekképviselői egyesületek létrehozását ajánlják, amint erre Dánia, Svájc és Csehország is példát mutatnak.

Az ilyen intézmény nemcsak az erdőgazdaságot fogja megóvni messze kiható károsításoktól, hanem nagy mértékben nevelőleg is fog hatni a helyes eljárás propagálása által. Ez azonban a hivatalos államerdészeti szervezeteknek, a szaksajtónak is egyformán kötelessége, ami felett az erdészeti kultúra mai előrehaladottsága mellett nem lehet tovább hallgatással elsiklani.

Gray: A levegő hőmérséklete és a tűz által okozott károk közötti összefüggés. (Air temperature in relation to fire cost and damage). 779—785. old.

A nagyon érdekes tanulmányban szerző az erdőtüzek által legjobban sújtott kaliforniai kerületekből közli 30 év átlagadatait, összehasonlítva azokat 11 ottani meteorológiai állomásnak a feljegyzéseivel.

A közölt táblázatok és grafikonok igen szépen mutatják, hogy a hőmérsékletnek az átlagos évi közép-hőmérséklettől való eltéréseivel párhuzamosan futnak, úgy az erdőtűz-okozta károk középértékétől való eltérések, mint pedig az oltási költségek emelkedése és súlyedése, ugyancsak az átlaghoz viszonyítva.

Mc. Ardle: Az erdőtűz-megfigyelő állomások elhelyezésénél és eredményes munkájánál számbaveendő látási tényezők. (Some

visibility factors controlling the efficient location and operation of forest fire lookout stations.) 802—811. oldal.

Az amerikai erdészetnek — mint már több ízben rámutatunk, — legsúlyosabb feladata az erdőtüzek elleni védekezés.

Minden szaklapjuknak minden száma rendszeren több tanulmányt is hoz, amelyek ezzel a kérdéssel foglalkoznak.

A „*Journal*“ ez évi augusztusi füzetében is négy „erdőtűz-cikket“ találunk, amelyek mind a küzdelem eredményesebbé tételét célozzák, jobban megfelelő megfigyelő berendezések leírása, illetőleg propagálása által.

Mc. Ardle tanulmánya a legjelentékenyebb közöttük és azért némileg részletesebben ismertetjük az alábbiakban:

A megfigyelő állomásokat úgy kell elhelyezni, hogy az erdei tüzeket azok kezdeti stádiumában is könnyen lehessen felfedezni és így az ellenőrző szolgálat is minél kevesebb költségbe kerüljön.

Mindez azonban csak akkor érvényesíthető, ha pontosan ismerjük az ú. n. vékony *füstoszlopok láthatóságának határértékeit*.

Ezek az értékek külső fizikai körülményeknek a függvényei, amelyek közül első helyen állanak: a légköri viszonyok, a háttér milyensége, a nap állása a füstoszlophoz viszonyítva, utóbbinak a szélessége, a felhőzet mértéke és a füstoszlopnak árnyékban vagy napsütésben lévő helye.

Az ide vonatkozó külső vizsgálatokat állandó átmérőjű füstoszlopokkal végezték 1931. óta a fentebb felsorolt külső körülmények legtarkább variálása mellett.

A nyert eredményeket laboratóriumi kísérletekkel ellenőrizték az alapul vett elveknek elméleti kidolgozás útján és a statisztika által nyújtott adatok felhasználásával.

Megállapították, hogy:

1. vékony füstoszlop messzebbre látszik, ha a megfigyelő szembenáll a nappal és az utóbbi is alacsony állású.
2. Jobban látható a vékony füstoszlop sötét háttér esetén.
3. A láthatósági határértékek összefüggő görbéje gyakorlatilag többé-kevésbé teljes kört ad, amely a szabályos alaktól annál inkább tér el, minél kevésbé felhősült az égbolt és minél inkább árnyékban van a füstoszlop.
4. Ha a füstoszlop árnyékban van és a megfigyelőnek a nappal szembe kell néznie, a füstoszlop leggyakrabban nem is látható.
5. A vékony füstoszlopnak átmérőben való kisebb változása a láthatóság határértékét nem befolyásolja, viszont
6. nagyon tiszta időben a légköri viszonyok kisebb mértékű változása is erősen kihat a láthatóság mértékére.

KÜLÖNFÉLÉK

HALÁLOZÁSOK.

Rappensberger Andor †

A régi erdészek egy oszlopos tagja dőlt ki ismét *Rappensberger* Andor nyug. h. államtitkár, egyesületünk hosszú éveken át volt választmányi tagjának, Vácon ez évi augusztus hó 29-én bekövetkezett halálával.

Vácon született 1864. november 24-én. A selmecbányai bányászati és erdészeti akadémia elvégzése után 1885-ben mint műszaki díjnok a besztercebányai m. kir. erdőrendezőségnél kezdte meg szolgálatát. 1889-ban mint helyettes m. kir. erdész került vissza szülővárosába, Vácra és átvette az ottani m. kir. erdőgondnokság vezetését. Ezt az ügykört 1899. július 1-ig látta el, amikor felsőbb-sége az akkor szervezett budapesti m. kir. állami erdőhivatal élére állította erdőmesteri rangban.

Kíváló szaktudását és szervezőképességét hivatali előjárói korán felismerték és különösen az erdők állami kezelésének kérdéseivel kapcsolatos fontosabb jogszabályok előkészítésénél és végrehajtásánál munkáját mindig igénybevették.

Pályáján gyorsan haladt előre. 1889-ben lett erdész, 1894-ben főerdész, 1899-ben erdőmester, 1906-ban erdőtanácsos, 1911-ben pedig mint a földművelésügyi m. kir. minisztérium akkor felállított I. A. 5. ügyosztályának vezetője a főerdőtanácsosi rangot érte el. Ennek az ügyosztálynak maradt azután a vezetője szolgálatának végéig. Miniszteri tanácsossá 1918-ban lépett elő és teljes szolgálati idejének kitöltése után vonult 1923 november végével nyugalomba, mikor érdemei elismeréséül a kormányzó úr Öfömméltósága a helyettes államtitkári címmel tüntette ki.

Különösen az alföldi erdők kezelésénél, továbbá a kopár és vízmosás területek befásítása, illetve megkötése körül szerzett magának elévülhetetlen érdemeket. Sok értékes ákác és nyárerdő megtelepítése fűződik nevéhez és nagykiterjedésű kopár és vízmosásos területeknek hasznóhajtóvá tétele bizonyítja hozzáértését, hatalmas akaraterejét, munkakészségét és ernyedetlen kitartását.

Ez utóbbi téren kifejtett munkássága nagyobb részének eredményeiben, sajnos, egyelőre nem gyönyörködhetünk, mert azok országunknak tőlünk elszakított részeiben fekszenek.

Keresetlen egyszerűsége, tiszta egyenes jelleme, úri gondolkozása, megalkuvást nem ismerő igazságszeretete és különösen megértő jó szíve sok barátot és őszinte tisztelőt szerzett számára és ezeknek az értékes személyi tulajdonságainak volt természetes következménye az is, hogy alárendeltjei igazán tisztelték, becsülték és szerették.

Temetésén a nagykiterjedésű rokonságon kívül nagy számban vettek részt barátai és tisztelői és őszinte részvétellel kísérték el Vácon, augusztus hó 31-én utolsó útjára.

*

Szecskey Deszö ny. m. kir. főerdőtanácsos f. évi augusztus hó 12-én Kecskeméten elhunyt.

A megboldogult főiskolai tanulmányainak elvégzése után a tótsóvári m. kir. erdőhivatalnál kezdte meg állami szolgálatát 1898-ban, ahol később az erdőrendezés vezetásával bízták meg. Ezt a felelősségteljes munkakört nagy szakértelemmel és közmegelegedésre látta el 1918-ig, amikor a megszállás következtében helyéről távoznia kellett. 1923–1930-ig a zalaegerszegi m. kir. erdőfelügyelőséget vezette és innen vonult nyugalomba.

Béke hamvaikra.

SZEMÉLYI HIREK

A magyar királyi földművelésügyi miniszter előterjesztésére *Asbóth István* magyar királyi főerdőtanácsosnak nyugalomba helyezése alkalmából a miniszteri tanácsosi címet adományozom.

Kelt Gödöllőn, 1936. évi augusztus hó 11. napján.

Horthy s. k.

Dr. Darányi Kálmán s. k.

A m. kir. földművelésügyi miniszter a szolgálat érdekében áthelyezte vitéz *Vitézy László* m. kir. főerdőtanácsost Mezőhegyesről Pécsre és ideiglenesen megbízta a m. kir. erdőfelügyelőség vezetésével, továbbá *Mestyánék István* m. kir. segéderdőmérnököt Nyíregyházáról a m. kir. ménesbirtok igazgatóságához Mezőhegyesre.

A m. kir. földművelésügyi miniszter *Orbán László* m. kir. erdőmérnököt áthelyezte Galgamácsáról Gödöllőre és megbízta a m. kir. állami és koronauradalmi erdőhivatal vezetésével, továbbá *Vermes Imre* m. kir. segéderdőmérnököt Gödöllőről Galgamácsára

és megbízta a m. kir. állami és koronauradalmi erdőhivatal vezetésével.

Külföldi ösztöndíj. A „Mitteleuropäischer Wirtschaftstag“ német csoportja a berlini „Akademischer Austauschdienst“ útján a m. kir. erdészeti kutató intézethez beosztott *dr. Magyar Pál* m. kir. főerdőmérnöknek, *Ijjász Ervin* m. kir. s-erdőmérnöknek és *Gerlai Arnold* okl. erdőmérnöknek az intézményesen szabályozott módon 9 hónapi időtartamra, havi 150 márká ösztöndíjat adományozott Németországban folytatandó tudományos munkálkodás céljaira.

Munkaügyi perek.*)

(A kir. Kúria jogerős ítéletei.)

1. A téves időre történt felmondás semmis, a valódi akarat a döntő.

Aki szerződési nyilatkozatának megtételekor lényeges tévedésben volt, megtámadhatja nyilatkozatát, ha tévedését a másik fél okozta, vagy felismerhette, vagy ha a másik félre a szerződésből ingyenes előny, vagy aránytalan nyereség hármolnék. All ez a szabály a felmondásra, mint egyoldalú jognyilatkozatra is.

A tényállás szerint a földbirtokos 1934. november 1-én a gazdatisztnek állását úgy szóval, mint írásban felmondotta. Szóbelileg közölte vele, hogy a felmondás hathónapos és 1935. április 1-vel lejár, amit a gazdatiszt minden megjegyzés nélkül tudomásul vett. Az ugyanakkor átadott felmondó levélben azonban a felmondási idő végpontjául nem 1935. április 1., hanem 1936. évi április hó 1. napja volt megjelölve.

Megállapított tényállás, hogy a földbirtokos valódi akarata az volt, hogy a gazdatisztnek, akinek nem volt oklevele, az 1900. évi XXVII. törvénycikk 15. §-a értelmében az őt megillető fél-évi időtartamra mondjon fel s csupán az évszám elírásából eredt, hogy a felmondó levélben a felmondási idő leteltét 1936. április 1. napjában jelölte meg; aminthogy nyilvánvalóan tévesen számította ki a hathónapos felmondási idő tartamát is, amikor úgy a felmondólevélben, mint a szóbeli közléskor annak végső időpontját nem április végére, hanem április 1. napjára tette.

A gazdatiszt ezt a tévedést fel is ismerte, mert családtagjai és közeli ismerősei, barátai körében már az 1934. év őszén, majd karácsony táján több alkalommal tett olyan kijelentést, hogy a földbirtokos neki 1935. április 1-re mondott fel, de az évszámot a levélben eltévesztette. Midőn aztán állását el kellett hagynia, a hat hónapon túlmenően pert indított a földbirtokos ellen felmondási illetmények megfizetése iránt.

*) A gyakorlati életből vett példákkal olvasóinknak vélünk szolgálatot tenni adott esetek elbírálásához.

Végso fokon a Kúria hozott ítéletet az ügyben és a keresetet elutasította.

Indokolás: az 1900. évi XXVII. törvénycikk 12. §-a szerint a gazdasági szolgálati viszonyt írásban kell felmondani. Az okirati alakhoz kötött ügylet sem válik azonban érvénytelemmé csak azért, mert azt tévesen foglalták írásba, hanem ilyenkor az ügyletet az adott esetben az alperes felmondó jognyilatkozatát akként kell írásban foglaltnak tekinteni, amint az a nyilatkozatot kiállító fél (jelen esetben az alperes) valódi akaratának megfelel. Alaptalan ennél fogva felperesnek az a felülvizsgálati támadása, hogy vele szemben érvényes felmondás nem is történt. Az 1900. évi XXVII. törvénycikkben nincs olyan rendelkezés, hogy a gazdasági nek csak a szerződés szerint évfordulóra, vagy a gazdasági év végére lehet felmondani. Az alperes földbirtokos tehát joghatályosan mondott fel. A tanuvallomások hiteltérdemlőségének és bizonyítóerejének a kérdése, úgyszintén az a kérdés, hogy az eskü alatt kihallgatott peres felek közül melyik fél vallomása mutatkozik valószínűnek, s így melyik fél bocsátható esküre, a bizonyítékok szabad mérlegelésének felülvizsgálattal meg nem támadható körébe tartozik, miért is a felperes gazdaságtisztnak a tényállást támadó panaszai nem voltak figyelembevehetők. (P. II. 5341/1935. Totth.)

2. Vétkeesség címén csak a vétkes személy perelhető kártérítés iránt.

A felperes gazdasági cseléd gőzekével való szántás alkalmával balesetet szenvedett és havi 80 pengő életjáradék megfizetése iránt pert indított. Keresetét a hitbizományi birtokos egyik alkalmazottjának hibájára és a hibás gép használatára alapítja, amelyből kifolyólag szerinte felelős az akkori hitbizományi birtokos, de felelős mint annak jogutóda a jelenlegi hitbizományi birtokos is.

Jogerős ítéletet a Kúria hozott az ügyben és a keresetet elutasította.

Indokolás: Még ha a hibás gép használata miatt, vagy az alkalmazott tényeiért — az utóbbi esetben a 84. számú teljes ülési döntvényből folyó felelősség folytán — az akkori hitbizományi birtokos vétkesnek és ebből kifolyóan kártérítésre kötelezettnek lenne is tekinthető, ez a körülmény nem vonhatja maga után az alperesnek, mint jelenlegi hitbizományi birtokosnak felelősségét.

A vétkeességből eredő kártérítési kötelezettség ugyanis éppen úgy, mint maga a vétkeesség is a vétkes személyhez, nem pedig a hitbizomány birtoklásához fűződik és átszáll ugyan mint magánjogi kötelezettség a vétkes személy általános jogutódaira, de nem száll át a későbbi hitbizományi birtokosra, aki az alapítólevélből eredő önálló jogon, nem pedig a korábbi hitbizományi birtokos jogán jut a hitbizomány birtokába. De mint a hitbizományi birtok rendes kezelésével és fentartásával járó teher sem terhelheti azt, mert a vétkeességen alapuló kártérítés ilyennek nem tekinthető. A felperes felülvizsgálati kérelmében véltlen kártétel címen is kérte az alperes kötelezését. Ez a jogalap azonban már csak azért sem állhat meg, mert a felperes, mint gazdasági cseléd, az 1900. XVI. törvénycikk 8. §-a értelmében biztosításra kötelezve volt és a meg nem támadott tényállás szerint biztosították is, az állandó bírói gyakorlat értelmében pedig ilyen esetben a munkaadó ellen keresetnek az említett jogalapon nincs helye. (P. I. 5025/1935. Jakab.)

3. Erdei utak kötelező karbantartása.

Aki erdejében másokkal fát fuvaroztat, tartozik gondoskodni arról, hogy az igénybeveendő erdei utak fafuvarozásra alkalmasak legyenek és azoknak állapota a szokásos gondos eljárás mellett a fuvarozást végző emberekre és állatokra különösebb veszélyt ne jelentsen.

A balesetet szenvedett fuvaros kártérítési perében az erdei utak állapotára és általában a baleset körülményeire nézve tanuk kihallgatását kérte, kérelmét azonban a fellebbezési bíróság nem teljesítette.

Indokolás: A felperes perbeli képviselőjének a fellebbezési tárgyaláson tett az a kijelentése, hogy a szekéren a balesetkor 12—13 köbméter hasábfát volt, nyilvánvalóan téves, mert ily nagymennyiségű hasábfát a szekérre nem lehet felrakni. Ez a kijelentés tehát nem alkalmas annak a megállapítására, hogy a fuvaros erősebben rakta meg fával a szekerét, mint szokásos oly utakon, mint aminőn a baleset történt. Az útnak fafuvarozásra veszélyes voltát az sem zárja ki, hogy a felperes és más fuvarosok az úton a baleset előtt fával megrakott szekerekkel már egyszer baj nélkül áthaladtak, ebben az esetben azonban szükséges azt megállapítani, hogy az út nem a fuvarozás közben vált-e veszélyessé. Mivel a per eddigi adatai nem elegendők annak a megállapítására, hogy a baleset az erdei utak rossz állapotával, vagy a felperes gondatlanságával (ki tudta-e volna kerülni az út gödreit, nem terhelte-e túl a szekeret), vagy más óvintézkedések elmulasztásával, vagy meg nem felelő alkalmazásával — mennyiben áll okozati összefüggésben és e kérdésben a kért bizonyítás fogantatásától eredmény várható, a kir. Kúria a fellebbezési bíróság ítéletét további eljárás rendelkezésével feloldotta. (P. I. 5129/1935. Jakab.)

4. A tiszti fegyelmi bíróság helyett a végrehajtóbizottság nem ítélkezhet.

A tiszti rendszabályok a II. részben „Tiszti Fegyelmi Bíróság” cím alatt akként rendelkeznek, hogy a tisztek ellen kisebb szabálytalanságok: fegyelembontás, az előljárók iránti engedetlenség, jogtalanságok, az alkalmazottakkal való goromba viselet miatt, továbbá az előírt elszámolások és jelentések be nem terjesztése, a szolgálati szabályok rendelkezéseinek be nem tartása esetén fegyelmi vizsgálat indíttatik. A fegyelmi vizsgálatot az erre a célra szervezett tiszti fegyelmi bíróság folytatja le, amelynek elnöke a jószágigazgató. A fegyelmi bíróság titkos szavazás útján ítélkezik. Tárgyalásairól mindig hiteles jegyzőkönyv veendő fel, amelyet az elnök által megjelölt két tag hitelesít. Döntése a jószágkormányzó elé terjesztendő jóváhagyás végett. Az ítélet, mely a jószágkormányzó jóváhagyása után lép életbe, dorgálásra, pénzbírságra, jutalomelvonásra szólhat. Ha az illető tiszt nagyobb károkat okozott a gazdaságnak és ez az ügy tárgyalásánál bebizonyul, a kár megfizetése is elrendelhető. Ha pedig a fegyelmi vizsgálat lefolytatásánál súlyos mulasztások

bizonyítottak be, a bíróság az azonnali elbocsátás büntetését is kimondhatja. A fegyelmi bíróság ítélete ellen, ha azt a jószág-kormányzó aláírta, fellebbezésnek helye nincsen.

Az alábbi ügyben uradalom ügyésze a gazdasági intéző ellen okirathamisítás, sikkasztás és hűtlen kezelés miatt fegyelmi vizsgálatot indított s e bűncselekmények elkövetésének beigazolt tényálladékát a vizsgálat eredménye gyanánt a végrehajtó bizottsággal közölte. A végrehajtóbizottság azt a határozatot hozta, hogy az intézőt az 1900:XXVII. törvénycikk 16. §-a alapján állásából felmondás nélkül azonnali hatállyal, aznapi érvénnyel elbocsátja.

Az elbocsátott gazdatiszt kártérítési pert indított 24.154 pengő megfizetése iránt.

Végso fokon a Kúria hozott ítéletet az ügyben s a keresetnek helytadva, az uradalmat — habár az elbocsátott gazdatiszt oklevéllel nem rendelkezik, — egyévi felmondási idő megfizetésére kötelezte.

Az indokolás szerint az intéző ellen az uradalom fegyelmi eljárást le nem folytatott. Szabályszerű fegyelmi határozat nem hozott és nem fegyelmi határozat alapján, hanem végrehajtóbizottsági ülés határozata alapján lett állásából elbocsátva. Az idézett tiszti rendszabályok rendelkezéseit egybevetve, a kir. Kúria úgy találta, hogy a felperes csak fegyelmi úton s csak a tiszti fegyelmi bíróság által hozott fegyelmi ítélet alapján és folytán lett volna a szolgálatból azonnali hatállyal elbocsátható. Az azonnali elbocsátást büntetésképp a fegyelmi bíróság mondja ki, nem lehet más az eljárás nagyobb szabálytalanságok esetén s az esetben sem, ha kisebb szabálytalanságok fenforgása nélkül önmagukban merülnek fel az alkalmazott terhére a szabályzat szerint a szolgálatból való azonnali elbocsátással büntethető súlyos mulasztások. A beigazolt súlyos mulasztások miatt tehát az azonnali hatályú elbocsátást büntetésképp csak a fegyelmi bíróság volt hivatott kimondani. Minthogy pedig a felperes ellen a tiszti rendszabályok rendelkezéseinek megfelelő fegyelmi eljárás le nem folytatott és a szolgálatból való azonnali hatályú elbocsátását nem a szabályszerűen megalakult fegyelmi bíróság mondta ki, elbocsátása szabálytalanul történt. Az alperes uradalom tehát a kir. Kúria 56. számú polgári jogegységi döntvénye értelmében a polgári perben nem bizonyíthatja azt, hogy a felperes azonnali elbocsátására törvényes oka volt. (P. II. 3265/1935. Totth.)

5. Az önként vállalt és éveken át fizetett kegydíj nyugdíjjá válik.

Az uradalom a teljesített szolgálatokra való tekintettel a szolgálatok megjutalmazásául a gazdatisztnek 1928 október hó 1-én élete végéig s a visszavonási jog kizárásával évi 4.800 P kegydíjat kötelezett és azt több éven át fizette is. Azonban a gazdasági viszonyok leromlása következtében néhány év múlva a kegydíj összegét leszállította.

A gazdatiszt pert indított a 2.409 P levont összeg megfizetése iránt.

Az ügy végső fokon a Kúria elé került, amely kimondta, hogy a vissza nem vonható és éveken át fizetett kegydíj kötelezése elvesztette ajándékszerű juttatás jellegét és nyugdíj természetű járandósággá vált. Önmagában tehát az a körülmény, hogy az uradalom a felperest kegydíjban önként és kötelezettség nélkül részesítette, még nem jogosítja fel arra, hogy a kegydíjat összecszerűleg csökkenthesse. Ez a tény azonban nem lehet akadálya annak, hogy az alperes vagyoni viszonyainak megromlása esetén a kegydíj összecszerű mérséklését a Pp. 413. §-a értelmében ne szorgalmazhassa. Az uradalom azt vitatta, hogy a kegydíjnak 1928. október 1-én 4800 pengőben történt megállapítása óta a mezőgazdasági termékek árai nagyban estek, a mezőgazdaságok jövedelmezősége mintegy 45–50%-kal csökkent, illetve visszafejlődött és hogy gazdasági helyzetében saját hibáján kívül olyan mélyreható változás és rosszabbodás állott be, amely-nél fogva a kegydíjnak eredeti mértékű teljesítése reá nézve elviselhetetlen terhet jelent.

Minthogy az alperesi uradalom a kegydíj leszállítása iránt a viszontkeresetet csak 1934. november 30-án terjesztette elő, helyes a felebbezési bíróságnak az a döntése, hogy a gazdatisztet 1934. november 30-ig a teljes kegydíj megilleti.

Annak a kérdésnek az elbírálásánál azonban, hogy az alperes jogosan igényelheti-e és mily mérvben az évi 4800 P kegydíj csökkentését, nemcsak az általános mezőgazdasági válságot s az általános megélhetési lehetőséget, hanem különösen az alperes vagyoni helyzetében 1928 október 1. óta beállott változásokat kell vizsgálat tárgyává tenni.

Minthogy e javítás ténykérdéseknek a tisztázása s annak kiderítése nélkül, hogy az alperest a felperes gazdatisztn kívül hány kegydíjasknak mely címen és milyen mérvű ellátása terheli, a kegydíjnak 1934 december 1-től kezdődő hatállyal történő csökkentésére vonatkozó jogvita el nem dönthető, a kir. Kúria a felebbezési bíróság ítéletét feloldja és azt további eljárásra és új határozat hozatalára utasítja. (P. II. 3191/1935. Totth.)

Kérelem az erdőbirtokos Urakhoz. Az 1935. évi IV. t.-c. 308. §-a alapján 1000 kat. hold és ennél kisebb erdőbirtokok önálló kezelésének ellátásához hosszabb gyakorlattal bíró *erdészeti középiskolát végzetteneket* ajánlunk és közvetítünk.

Szükséglet esetén készséggel állunk díjmentesen rendelkezésre és kérünk szíves megkeresést a részletes igény megjelölésével.

Az erdészeti középiskolát végzetten intéző bizottsága, *Péterfay József* urad. főerdész elnök, *Kistápé, up. Vajta*.

Fa- és építési anyagok tájékoztató árai október hónapban.

I. FAÁRAK

termelők és nagykereskedők közötti forgalomban:

A) Lombfaanyagok.

1. Gömbfa m ³ -ként ab feladóállomás.		Pengő	2. Fűrészelt lombfaanyag m ³ -ként budapesti paritásban + forgalmi adó		Pengő
Tölgy	----	25—40	Tölgy, merkantil, szélezet-	len	100—110
Tölgyfournier 45 cm felül	----	50—80	Kóris, I. o.	----	110—130
Bükk 30 cm felül	----	23—30	Szil	----	—
Gyertyán 25 cm felül	----	22—30	Gyertyán jobb	----	90—100
Kóris 40 cm felül	----	35—50	Jávor I. o.	----	130—140
Jávor 30 cm felül	----	35—50	Éger, merkantil	----	90—120
Szil	----	12—15	Nyár	----	—
Éger	----	20—52	Hárs, merkantil	----	100—110
Nyár (gyufafa)	----	18—22	Bükk, gőzölt, I. o. szél.	----	110—120
Nyár 50 cm felül	----	30—40	Bükk, „ I. o. szélezetlen	----	100—110
Kóris bognárfa 10 t vg.	----	280—290	Bükk, gőzöletlen,	“	—
Szil „ 10 „ „	----	200—240			
Akác „ 10 „ „	----	300—320			
Akácoszlop 10 t vg.	----	300—320			

3. Tüzifa.

A Faforgalmi Rt. által a termelőknek jan. hónapban 10.000 kg-ként fizetendő

á t v é t e l i á r a k p e n g ő b e n

budapesti paritásban, I. osztályú áruért a következők:

	Hasáb	Hasított dorong	Dorong	Vékony dorong	Tuskó
Bükk ... 1934/35. évi	292	278	255	214	252
Gyertyán ... „	282	267	243	207	235
Cser, tölgy, kóris ... „	258	240	216	181	216
Egyéb keményfa ... „	244	230	206	171	206
Fenyő ... „	263	—	214	—	—
Lágylombfa ... „	214	—	184	—	184
Hántolt cser, tölgy ... „	—	—	278	—	—

Belföldi tűzifaárak kisebb vételeknél, 10.000 kg-ként, pengőben, budapesti paritásban, mintegy 80 pengős fuvarral:

	1934/35. évi
Bükk, hasáb	350—354
“ dorong	275—280
Gyertyán, hasáb	320—324
“ dorong	280—285

	1934/35. évi
Cser és tölgy, hasáb	290—303
„ „ „ dorong	260—266
Akác, hasáb	304—308
„ dorong	285—290
Hántolt fa	336—340

(Nagyobb tételeknél a mennyiség, szállítási határidő és előleg szerint az árak megfelelően alacsonyabbak.)

Román tűzifaárak helyt leadóállomás, 10.000 kg-ként, pengőben :

	I. árkörzet	II. árkörzet
I. o. bükk, hasáb	270—310	315—340
Egyéb bükkfa	255—295	300—325
Tölgy, cser stb.	250—290	300—325
Hántolt tölgy	270—310	315—340

(Az árkörzetek beosztását lásd 1935. évi július—augusztusi lapszámunk III. jelzésű oldalán.)

4. Egyéb faanyagok :

		Pengő
Bükk keréktalp, drb (f) ...	—	—
Kőris „ „ ...	32—34 f.	—
Nyírfarúd ...	1·80—2·— P	—
		Tölgydonga, I-a, akója ... 3·20—5·80
		„ „ II-a „ „ —
		I.o.tölgyparketta méret szerint 7—9
		II. o. „ „ „ 6—8
		I. o. bükkparketta ... 5·00—5·50
		II. o. „ „ „ 4·50—5·00

B) Fenyőfaanyagok.

6. Budapesti fenyőfa-detailárak

m³-ként:

ab raktár

	Pengő
Válogatott lucfenyő ...	110—120
I. oszt. áru 24 mm	—
alapon ...	100—110
II. oszt. áru 24 mm	—
alapon ...	84—90
III. oszt. áru 24 mm	—
alapon ...	70—75
Léc, hosszú ...	72—74
Zárléc lucfenyő ...	76—78
Faragott fa alapára ...	54—56
Fűrészt fa 6 m-ig ...	72—75
Zsindely ezre, 18 collos ...	—

7. Import fenyőfaanyagok, nagybani árak m³-ként

ab magyar határ.

a) Erdélyi áru:

	Pengő
Lúc, építő áru U. F. széles	80—90
Román IV. oszt. lúc széles	—
A. F.	72—74
Román V. oszt. lúc, széles	—
B. F.	58—60

	Pengő
Román V. oszt. jegenye széles Ta	42—44
Léc, zárléc Ia	45—48
Zsaluzó áru VI. o.	37—48
Faragott fa	31—33
Fenyőrud 7—8 cm.	20—21
Fenyőrud 9—11 „	27—29

b) Osztrák áru:

Helyt Budapesten

(Schilling + 13¹/₆ felár)

Széles építési anyag ...	59·60
Keskeny „ „ ...	49·70
Léc, 4—6 m.	60·90

8. Faszén:

	Pengő
Belföldi I-a 10.000 kg. ...	480—500
Román faszén I-a ...	550—600
Retortaszén ab m. h. á. ...	650—780

II. ÉPÍTÉSI ANYAGOK ÁRAI:

Budapest ab gyártelep.

	Pengő
Égett agyagtégla ezre	38—42
nagyméretű ...	30—33
kisméretű ...	30—33
1 q égetett mész ...	2·70—3·10
100 kg portlandcement kb.	5·20—5·90

**Az „Erdészeti Lapok“ 1936. évi IX—X. füzetének
HIRDETÉSEI.**

Az ERDÉSZETI LAPOK mellett mérsékelt közlési díjért a lap irányával nem ellenkező hirdetések kiadatnak

Díjszabás. Kéthasábos szélességben (107 mm) garmond betűvel vagy ennél nagyobb betűfajttal szedett hirdetés milliméterenkint 20 fillér. (Egyszeri megjelenés mellett egész oldal 32 P.) Táblázatos és garmond betűnél kisebb betűfajttal szedett hirdetések másfélszeres egységárral számíttatnak. Ismételt megjelenés esetén megfelelő árkedvezmény.

Apróhirdetéseknél egy szó 12 fill., álláskeresleti hirdetéseknél 6 fill.

Külön mellékletek megegyezés szerint.

Adóügyekben előfizetőinknek díjmentesen szolgál felvilágosítással az Adó és Könyvvitel szerkesztősége, IX., Ferenc-körút 37 szám. Telefon: 32-2-60.

**ERDEI, FEKETE-, LÚC-,
JEGENYEFENYŐT,
VÉKONY GÖMBFÁT
VEZETÉKOSZLOPOK**

céljaira 7—8 méter hosszúságtól felfelé
minden hosszban készpénzfizetés ellenében
magas áron vásárolunk. Ajánlatokat kérjük

**„UNA“ Faértékesítő rt., Budapest
V., Nádor-utca 21. Telefon: 27-8-59* szám alá**

Nyugdíjas erdészt lakás és fűtés ellenében alkalmazunk. Írásbeli megkeresések *Abrahámteleki Gazdaság, Tápiógyörgye* címre küldendők.

Fenyőfaerdőt belföldön, vágási engedéllyel, 200 kat. holdtól felfelé kiterjedésben **megvételre keresek**. Ajánlatok „Kihasznárlásra“ jeligére *Tenzer hirdetőjébe, Budapest, IV., Szervita-tér 8.*

Erdőbirtokosok és Fakereskedők Faforgalmi Részvénytársasága

Budapest, V., Alkotmány-utca 6.

az ORSZÁGOS ERDÉSZETI EGYESÜLET székházában

Sürgőnycím: Faforgalmi. Telefon: *14-6-49.

A M. Kir. Földművelésügyi Minisztérium 65450/1933. és 65700/1933 számú rendeletei alapján állami ellenőrzés alatt működő vállalat.

Rendeltetése:

1. A belföldi tűzifa megvásárlása, megelőlegezése és átvételétől számított 14 napon belül teljes kifizetése.
2. Bel- és külföldi tűzifának a fakereskedelem útján való értékesítése.

Hántottfát, Tölgykérget,

előnyös áron, minden mennyiségben vásárol

Winter Herrmann Rt.

Budapest, Vilmos császár-út 72. Tel.: 11-2-69

CSERMAKK,

saját termelésű, cca 40—50 tonna eladó.

GASZTONYI FERENC,

Csorna, tulajdonosnál.

Pályázati hirdetmény.

Nagykőrös város Pótharasztpusztai erdőgazdaságánál két ujonnan szervezett védterületi *erdőőri állásra* pályázatot hirdetek.

Pályázhatnak az erdőőri szakiskolát sikerrel végzett és erdőőri oklevéllel bíró feddhetlen előéletű, 24 életévet betöltött egyének.

Az erdőőri állás illetménye évi 228 pengő készpénz jövedelem, szabad lakás, 400 négyszögöl kert, 4 kat. hold szántó, 6 kat. hold kaszáló, 10 kat. hold legelő, 2 drb ló, 2 drb növendék, 2 drb tehén, 2 drb növendék és 2 drb sertés 1 évi szaporulattal, természetbeni járandóság.

A pályázati kérelmek 1936. év október hó 22-én déli 12 óráig Nagykőrös város I. ügyosztályánál (régí városház, I. em. 10. sz.) nyújtandók be a fenti kellékeket igazoló bizonyítványokkal felserelten.

Dezső Kázmér polgármester.

Versenyárgyalási hirdetmény.

Makó megyei város részére szükséges téli tüzelőanyag szállítására versenyárgyalást hirdetek.

Szükséglet:

1050 q *hasábos tűzifa,*

2500 q *dorong tűzifa,*

3300 q kályhafűtésre alkalmas szén,

450 q brikett.

Az ajánlatok benyújtásának határideje 1936 október 21-én délelőtti 11 óra.

Bánatpénz az ajánlati összeg 2%-a.

A részletes feltételek és az ajánlati űrlapok Makó város gazdasági hivatalában beszerezhetők.

Makó, 1936 szeptember 30.

Dr. Nikelszky Jenő s. k.
polgármester.

Versenyárgyalási hirdetés.

A m. kir. iparügyi minisztérium X. szakosztálya (Állami kőszénbányászati) nyilvános versenyárgyalást hirdet a komlói m. kir. kőszénbányahivatal 1937/38. évi faanyag szükségletének szállítására

Szükséglet:

		4.300 m ³	különféle méretű fenyőbányafa,
		1.700 „	„ „ „ tölgybányafa,
156 drb cca	55 „	„ „ „	tölgyaknafa,
135 „ „	22 „	„ „ „	tölgy-légaknafa,
120 „ „	82 „	6.10 m. hosszú,	35—40 cm. teljesen göcsmentes borovifenyő rönkfa, (Aknavezérléc készítéséhez),
450 „ „	265 „	különféle méretű lucfenyőrönkre,	I. a asztalos áruk készítéséhez,
280 „ „	110 „	különféle méretű tölgyrönkfa,	építőanyagok, hídjavítás, gerendák, bordafák készítéséhez és
400.000 fm. 4/4" vastag 1.5 m. hosszú fenyőszáldeszka.			

A kiírás részletei (szállítási feltételek, részletes versenyárgyalási hirdetmény és ajánlati űrlap) az iparügyi minisztérium X. szakosztályánál (Budapest, II., Lánchíd-utca 2. sz. II. em. 35. ajtó) hétköznaponként 12—14 óra között, továbbá a budapesti és pécsi kereskedelmi iparkamarában, Komló község előljárásgánál 0.50 P áron megszerezhető, illetve megtekinthető.

Az ajánlatokat 1936. évi november hó 9-én 12 óra 30 percig kell a fenti címnél benyújtani.

Bánatpénzt le kell tenni.

Budapest, 1936. évi október hó 14-én.

M. kir. Iparügyi Minisztérium.

Eladásra kerül

fejlődésű, csapos

a tél folyamán 15—20 drb vadaskerti tenyésztésű, jó

ÉLŐ DÁMBIKA

Közelebbi felvilágosítással szolgál

Magyar Általános Kőszénbánya Rt. erdőhivatala

Bánhida, Sikvölgy pta.

Üzemterv készítésben jártas erdőmérnök azonnali ideiglenes alkalmazást nyerhet. Érdeklődőknek felvilágosítást nyújt a *veszprémi székeskáptalan erdőhivatala*, Veszprém.

Üregi nyúl írtására betanított **vadász menyétek** megrendelhetők Nagykőrösön az Erdőközbirtokosságnál, Enesi-u. 15. sz. alatt.

Üzemterveket jutányosan készít, *kitermelésre erdőt*, termelési engedély nélkül is, vagy erdőbirtokostól tüzifát vesz *Wohner Lajos* erdőmérnök, Szigetszentmiklós, Kisfaludy-út 5.

Rönkátllaló körtefából drb-ként P 10-ért kapható *Veszprémi Faipar Rt.*-nél Veszprém.

Szaktanácsadói teendőket, faértékesítést, stb. és minden az erdőgazdasággal kapcsolatos munkálatokat elvállal: *Barsi Nándor* ny. erdőtanácsos, Budapest, IV., Váci-utca 36, I. emelet 5. ajtó. Telefon: 1-896-93

Az „Erdészeti Lapok“ 1936. évi IX—X. füzetének tartalma:

(Inhalt. — Sommaire. — Contents.)

A Magyar Erdőbirtokosok Faértékesítő Rt. levele az Országos Erdészeti Egyesület igazgatóválasztmányához	783
A Magyar Erdőbirtokosok Faértékesítő Rt. levele az Országos Erdészeti Egyesület elnökéhez	784
A szerkesztő válasza	785
Krónika. — (Chronik. — Chronique. — Chronicle.)	789
Dr. Kovács Ernő: A természetes felújítás alatt álló erdőreszletek. — (Die unter natürlicher Verjüngung stehenden Abteilungen. — Parcelles forestières en régénération naturelle. — Compartments under natural regeneration.)	798
Dr. Aujeszký László: Az erdőségek légvédelmének meteorológiai alapjai. — (Die meteorologischen Grundlagen des forstlichen Luftschutzes. — Les bases de la défense aérienne des forêts. — The basis of the protection of woods against air menace.)	804
Ijjász Ervin: Az erdészeti altalajvizmegfigyelések eredményeinek rövid ismertetése. — (Kurze Zusammenfassung der forstlichen Grundwasserbeobachtungen. — Résumé des observations relatives aux eaux souterraines des forêts. — A short report about the results of the forest ground-water observations.)	826
Dr. Mihályi Zoltán: Külföldi erdészek Magyarországon. — (Ausländische Forstleute in Ungarn. — Les sylviculteurs étrangers en Hongrie. — Foreign foresters in Hungary.)	829
Egyesületi közlemények. — (Vereinsnachrichten. — Nouvelles de l'Association. — Society notices.) Jegyzőkönyv az Országos Erdészeti Egyesület igazgatóválasztmányának 1936. évi szeptember hó 1-én Budapesten tartott üléséről. — Helyreigazítás. — Irói fizsziéletdíjak	872
Hivatalos közlemények. (Amtliche Mitteilungen. — Communications officielles. — Notifications.) A m. kir. földművelésügyi miniszter 72.200/1936. I. B. 2. sz. rendelete a vérfelfrissítés céljaira szánt kedvezményes áru élővad juttatása tárgyában. — A m. kir. földművelésügyi miniszter 72.100/1936. I. B. 2. sz. rendelete a vadőri szakvizsgáról. — Díjkedvezmények a vasúti áruforgalomban	880
Irodalom. — (Literatur. — Bibliographie. — Literature.) — Dr. Fekete L.: A házinyúltenyésztés egészségtana (M). — Vietinghof-Riesch: Naturschutz, eine nationalpolitische Kulturaufgabe. (F. M.) — Klose-Vollbach: Das Reichsnaturschutzgesetz vom 26. Juni 1935. (F. M.) — Külföldi lapszemle	891
Különlélek. (Verschiedenes. — Divers. — Assorted.) Halálozások. — Személyi hírek. — Munkaügyi perek. (A Kir. Kuria jogerős ítéletei.) — Kérelem az erdőbirtokos urakhoz	912
Fa- és építési anyagok tájékoztató árai 1936 november hónapban. — (Holz- und Baumaterialpreise im November 1936. — Prix du bois et des matériaux de construction en novembre 1936. — Prices of wood and building materials in November of 1936.)	919
Hirdetések. (Anzeigen. — Annonces. — Advertisements.)	I—V
Melléklet: — (Beilage. — Supplément. — Supplement.) Az új erdő-törvényjavaslat képviselőházi tárgyalása, 18. rész. — Die Verhandlung des neuen Forstgesetzentwurfes im Abgeordnetenhaus 18. Fortsetzung. — Débats dans la Chambre sur le projet de la nouvelle loi forestière. 18. suite. — Proceedings in the Lower House about the legislative proposal of forests. 18 th continuation.)	